Aşitî Barış

Avrupa Barış Meclisi'nin Gazetesi | Sayı:8 | Mayıs 2012

SAVAŞA RAĞMEN BARIŞI İSTİYORUZ

- Yaklaşık 30 yıldır süren savaşa rağmen Kürtler her zaman barışı talep eden taraf oldu.
- Türkiye'de barışa ihtiyaç var ama ihtiyaçlar sıralamasında barış talebi baş sıraları işgal etmiyor.
- Barış yanlılarının güçlü bir toplumsal talebi oluşturmaları ve dile getirmeleri gerekiyor.

Koray Düzgören'in yazısı sayfa 2'de

1 Mayıs 2012 Özgür Geleceği Müjdeliyor!

Mitingler, yasaklanmadığı takdirde 1 Mayısların olaysız, barışçı biçimde kutlanabileceği bir kere daha kanıtlandı.

İrfan Cüre'nin yazısı sayfa 8-9'da

Yeni süreç, yeni hedefler

Aşiti-Barış'ın ilk sayısını 2010 yılının Eylül ayında çıkardık. Bugün elinizde tuttuğunuz gazete 19 Mayıs 2012'de, ABM'nin 2'inci genel kurulu dolayısıyla çıkarılan 8'inci sayısı. Siz barışseverlerin destek ve ilgisiyle bu noktaya kadar ulaştık.

Aslında son derece kısıtlı olanaklarla ve özverili bir çalışma temposuyla gelinen bu nokta yeterli değildir ama yine de bir başarı sayılmalıdır.

İkinci yılı tamamlamak üzere yolumuza devam edecek miyiz, yoksa daha farklı iletişim, medya mecralarına mı yöneleceğiz buna yine siz barışseverler karar vereceksiniz.

Bu noktada biz de Aşiti-Barış redaksiyonu olarak, Türkçe ve Kürtçe yayınlanan bu ilk ve tek Barış gazetesinin 8'inci sayıya başarıyla ulaşmasını büyük destek ve ilgileriyle sağlayan barışseverlere ve Aşiti-Barış'a yazı, yorum vb. şekilde emek veren, katkı sunan herkese içtenlikle teşekkür ediyoruz.

Avrupa Barış Meclisi

ABM 2'inci genel kurulu Köln'de toplanıyor

Genel kurulda ayrıca 'Toplumsal bir talep olarak barış' konulu bir panel yapılacak. Panele İHD Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan ile ABM Sekreterya Üyesi Kemal Uzun katılacak.

Yazısı sayfa 5'te

Avrupa Barış Meclisi 4 yaşında

Yazısı sayfa 4'te

Silahlı barış ya da bizim barış

Bir şiddet toplumunda barış hareketi nasıl yaygınlaşabilir sorusunun sorulabilmesi bile önemlidir. Bu soru, barışın Kürt halkıyla süren savaşın boyutlarını aşan bir konuma sahip olduğunu gösterir. Barış, silahların susmasından ibaret değildir.

Engin Erkiner'in yazısı sayfa 12-13'de

Avrupa'daki barış hareketimizin yakın hedefleri

ABM, TC vatandaşı olan Asuri, Ermeni, Kürt ve Türk kökenli göçmen ve sürgünlerin, Türkiye'de gerçekten barışçıl ve demokratik bir mücadele yürüten partiye oy vermelerinin sağlanması için çalışmalıdır.

Doğan Özgüden'in yazısı sayfa 3'te

Yazmak arınmak ve özgürleşmek olanağıdır

Bazen siyasi, bazen kişisel sebeplerle dışlanıyorum. Ama en çok kadın olduğum için! Türkiye'de kadın yazar olmak en korkuncu.

Bihterin Okan Erkiner'in ropörtajı sayfa 10-11'de

Öznesiz barış, muhalefetsiz demokrasi
Ayhan Bilgen'in yazısı sayfa 7'de

Sol olmadan barış olmaz
Ragıp Duran'ın yazısı sayfa 7'de

Jakop Künzler'in gözleri ve belleği
Doğan Akhanlı'nın yazısı sayfa 14'de

Li hundir şerek germ, li derva şerek sar
Memo Şahin'in yazısı sayfa 17'de

Türkiye Cumhuriyeti'nin masalları
Ayşe Günaysu'nun yazısı sayfa 18'de

Dört devlet, bir ülke, bir halk
Naile Arasîn yazısı sayfa 24'te

www.arsivakurd.org

SAVAŞA RAĞMEN BARIŞI İSTİYORUZ

Savaş devam ediyor ama bir yandan da barış talepleri eksik olmuyor. Bu talepler daha çok Kürtlerden yükseliyor. Kürtler, toplumun diğer kesimlerinden bu konuda destek gelmese de barışı daha fazla talep eden taraf durumunda. Savaşa rağmen barış istiyorlar.

Ülke görmezden gelinen bir savaşın içinde ve son gelinen noktada AKP iktidarı bu savaşı barışçı yollarla çözmeyi reddediyor. Bu nedenle sadece yılbaşından bu yana PKK gerillası ve güvenlik güçleri mensupları olarak savaşta ölen, öldürülen insan sayısı neredeyse 300'ün üzerinde.

Türkiye'de, devletiyle ve devleti oluşturan kurumlarıyla, medyasıyla, sivil toplum örgütleriyle ve tek tek bireylerin çoğunluğu ile ülkenin bir kesiminin görmezden geldiği kanlı bir savaş, zaman zaman kesintiler olsa da neredeyse 30 yıldır devam ediyor.

Savaş devam ediyor ama bir yandan da barış talepleri eksik olmuyor. Bu talepler daha çok Kürtlerden yükseliyor. Kürtler, toplumun diğer kesimlerinden bu konuda destek gelmese de barışı daha fazla talep eden taraf durumunda.

SAVAŞA RAĞMEN BARIŞ İSTİYORLAR

Savaşın, çatışmanın temel nedeni Kürt meselesi. Ülkeyi yönetenlerin bu konuda adım atmak istememeleri nedeniyle uzun yıllar boyunca çoğu Kürt 30-40 bin insan hayatını kaybetti. Binlerce köy yakıldı, yıkıldı. Milyonlarca insan yaşadıkları köyleri, toprakları terketmek zorunda kalarak kendi ülkelerinde göçmen oldular. Ülke ekonomisi gerek bu savaşa kaynak yetiştirmekten gerekse savaş nedeniyle ülkenin neredeyse üçte birinin üretim den yoksun kalmasından dolayı inanılmaz kayıplara uğradı. İnsanların yoksulluğu azalacağına arttı. Savaş nedeniyle ülke demokratik standartların da çok gerisinde kaldı. Özgürlükler ve insan hakları meselesi ön plana çıktı.

Türkiye, dünyada yarı demokrasinin geçerli olduğu, insan haklarının ve özgürlüklerin kısıtlı olduğu bir ülke olarak kaldı.

Bu nedenle zaten eğreti gibi duran toplumsal barış iyice bozuldu. Gergin, çatışmaya hazır, birbirini ve neredeyse bütün ülkeleri ve toplumları düşman gören bir ruh halinin geçerli olduğu hastalıklı bir toplum yapısı ortaya çıktı. Bu şartlar ülkenin birçok şeye, ama önce barışa ihtiyacı olduğunu gösteriyor.

İHTİYAÇLARDA BARIŞ BAŞ SIRALARDA DEĞİL

Bu gerçeğe rağmen Türkiye'nin en fazla neye ihtiyacı var? sorusuna verilecek yanıtlarda kuşkusuz hemen yukardaki sorunlar dile getiriliyor ama barış baş sıraları işgal etmiyor.

Üstelik ülke, 10 yıldır süren ve seçmenin neredeyse yarısının güvenini arkasına almış, dünya ve Ortadoğu'daki konjonktür nedeniyle dış destekleri de güçlü olan bir iktidar görüntüsü veren AKP iktidarı sırasında bu temel sorunlarının hiçbirini çözebilmiş değil.

Ülke görmezden gelinen bir savaşın içinde ve son gelinen noktada AKP iktidarı bu savaşı barışçı yollarla çözmeyi reddediyor. Bu nedenle sadece yılbaşından bu yana PKK gerillası ve güvenlik güçleri mensupları olarak savaşta ölen, öldürülen insan sayısı neredeyse 300'ün üzerinde. Bu savaş sırasında bir hayli sivilin de hayatını kaybettiğini biliyoruz. Kürt meselesi tam bir çıkmaza girmiş gibi görünüyor ve barış anlamında tam bir tıkanma ve belirsizlik söz konusu. Bu ise çatışmaların yoğunlaşması ve toplumsal barışın iyice bozulması riskini de beraberinde getiriyor.

AKP'NİN TERS TEPEN KÜRT POLİTİKASI

AKP hükümeti operasyonlarla ve kentlerde, kasabalarda Kürt sivil siyasetine, sivil toplum örgütlerine yönelik tuklamalarla PKK, KCK ve BDP gibi örgütleri güçsüzleştirerek bu örgütlerle Kürt halkının bağını kesmeyi ve böylece bu konudaki politikalarını uygulayabilmeyi hesap ediyor. Ama Kürtler bu politikanın uygulanmasına karşı var güçleriyle direniyor. Hatta devletin, AKP'nin bu politkasının ters teptiği, AKP'yi desteklemiş olan Kürtlerde bile AKP'den uzaklaşma başladığı söyleniyor.

Bu ortamda aslında barış talebi çok güçlü ama, bu talep sadece Kürt kesiminden ve çözüm için barışçı, demokratik yöntemleri destekleyen diğer muhalif odaklardan geliyor.
Sadece çatışmaların durması için mi barış? Sınırlı da olsa barış talep ediliyor ama talep edilen bu barış her derde deva olabilir mi?

Bu soruyu, "Ne kanın durması ne çatışmanın olmaması ne de diyalog barış anlamına gelmez" diyerek yanıtlayanlar barışın toplumsal bir talep haline gelmesi gerektiğini vurguluyor.
Bu konuda Ayhan Bilgen şunları söylüyor: "Barışı kanın durması diye tanımlıyorsanız ateşkes döneminde ya da çatışmaların durduğunun iddia edildiği 80 darbesi sonrasını da barış diye değerlendirmek gerekir. Barışı tanımlamak için bundan fazlasına ihtiyacımız var."

Bilgen, bu konuda devlet ile PKK arasında bir diyalogun sürdürüldüğünü ama bunun barış için yeterli olmadığını hatırlatıyor ve barışın, barış talebinin toplumsallaşması ekseninde ele alıp bütün bu ayrıntılarıyla tartışmak gerektiğinin altını çiziyor.

BARIŞ İÇİN BİR GÜÇLÜ BİR TOPLUMSAL TALEP ŞART

Devletlerin istisnalar dışında barışa gönüllü yanaşmadıkları ve yanaşmayacakları bilinen bir gerçek. Barış yanlılarının iktidarı barışa cesaretlendirecek, mecbur edecek ve hatta barışı "dayatacak" bir toplumsal talebi oluşturmaları ve bunu dile getirmeleri gerekiyor.

Yine Ayhan Bilgen barış harekletlerine düşen roller konusunda şunları söylüyor:

"Barış hareketlerinin barışın aktörlerini belirlemeleri gerekiyor. Bu aktörler; "sorunun sebebi olan taraf", "savaşı başlatan taraf" ve "bu taraflara baskı yapabilecek uluslararası dinamik ya da kurumlar" diye sıralamak mümkün." Barış hareketlerinin daha geniş bir toplumsal tabana yönelmesi de bu talebin yaygınlaşması için adeta bir zorunluluk olarak ortaya çıkıyor. Alevi, dindar, emek, çevre, kadın hareketleri gibi hareketleri bu çalışmanın içine çeken bir yapıya ihtiyaç olduğu görülüyor.

Barış mücadelesi yürütürken ve savaşa rağmen barış talebinde bulunurken bütün bu noktaları hesaba katmak gerekiyor.

Barış talebini ve mücadelesini yaygınlaştırarak daha geniş kesimlerin barışı savunması ve istemesi sağlanabilir.
Türkiye insanına dayatılanbu kirli ve kanlı savaşa rağmen barışı istiyoruz.

Devletlerin istisnalar dışında barışa gönüllü yanaşmadıkları ve yanaşmayacakları bilinen bir gerçek. Barış yanlılarının iktidarı barışa cesaretlendirecek, mecbur edecek ve hatta barışı "dayatacak" bir toplumsal talebi oluşturmaları ve bunu dile

Aşitî Barış
Aşiti / Barış Sayı 8
Yayınlayan:
Avrupa Barış Meclisi
www.barismeclisi.com
Yayın Kurulu
Günay Aslan
İrfan Cüre
Koray Düzgören
Engin Erkiner
Bihterin Okan
Memo Şahin
Editör
Koray Düzgören
Grafik tasarım
MPC
www.mediaprintcentre.co.uk
Baskı
Newsfax-London
www.newsfax.co.uk
Adres:
Melchior Str. 3 - 50670 Köln
Tel: 0049/221 72 4077
Fax: 0049/221 73 92424
Banka Hesap No:
Engin Erkiner
Konto: 492531
BLZ 500 502 01
IBAN: DE96 5005 0201 0000 4925 31
SWIFT-BIC: HELADEF1822
Almanya

www.arsivakurd.org

Doğan Özgüden

Avrupa'daki barış hareketimizin yakın hedefleri

Karamsarlıklar ve iyimserlikler gelgiti içinde sürekli çalkanan Türkiye'de varlığını ve mücadelesini büyük zorluklar içinde yürütebilen girişimlerin başta gelenlerindendir barış hareketi. 50'li ve 70'li yıllarda kurulan barış derneklerinin nasıl yokedildiklerini bilmeyen yok.

Hadi ikincisini asker yoketmiştir, ya birincisi? Onun celladı da cumhuriyet tarihinde ilk kez "demokrasi" vaadleriyle halkın ezici çoğunluğunun oyunu alarak iktidar olur olmaz NATO'ya kapağı atabilmek için Kore'ye bir tugay gönderen sivil DP iktidarı değil mi?

Şaşırtıcı da değil. Her iki barış girişimi de ABD emperyalizminin sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada kurduğu askeri egemenliğe karşıydılar. Yeryüzünde iki süper gücün kıyasıya savaştığı bir ortamda Türkiye'nin kapılarını ABD üslerine, onun çokuluslu şirketlerine, ajanlarına, ideolojik koşullandırma kurumlarına sonuna kadar açan iktidar, sivil de olsa, efendisinin emrine itaat edecek, imha emrini tereddütsüz yerine getirecekti.

70'li yılların barış hareketinin tüm demokratik örgütlenmeler ve girişimler gibi yokedileceğinin işareti, 1 Mayıs 1977 Taksim kırımıyla verilmişti. Bir anımsatma… Türkiye Barış Derneği, aynı yılın Nisan'ında kurulmuş, bir kaç hafta sonra da tüm demokratik ve sendikal örgütlerle birlikte 1 Mayıs yürüyüşüne ve mitinge katılmıştı.

O gün kırım neden oldu, kimler tahrik etti, kimler ateş etti? Yıllarca sonra ilk kez sol kamuoyunda da tartışılıyor. Türk devletinin bu faciadaki sorumluluğunu gözardı etmeden, devleti aklamaya yeltenmeden, olayın tüm veçheleriyle tartışılmasında kuşkusuz yarar var.

Bugün barış hareketinden, onun geçmişinden bahsediyoruz.

Çeşitli ve hattâ birbirini nakzeden tanıklıkların ortaya koyduğu bir gerçeklik, o günlerde solun çeşitli kümelenmeleri arasında ideolojik çekişmelerin giderek husumet ve hattâ siyasal şiddet boyutuna ulaşmış olduğudur. Bunun Avrupa uzantıları da fazlasıyla yaşandı.

İşçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ta, DİSK yönetimini elinde tutan, Türkiye Barış Derneği'nin de yakın olduğu bir siyasal çizginin kendinden olmayan grupların alana girmesini yasaklaması, buna tepki olarak bazı karşı grupların silahlanarak meydana zorla girmeye kalkışmaları, devletin karanlık güçlerinin de bu ortamdan yararlanarak ortalığı kan gölüne çevirmeleri Türkiye sol hareketi tarihinin en karanlık sayfalarından biri olarak anılacaktır.

Evet, 1977'nin 1 Mayıs kutlamasında Türkiye barış hareketi ilk kez örgütlü olarak yeralmıştır, ama solun kendi içinde dahi barış yoktur.

Aradan çeyrek yüzyıl geçtikten sonra ise durum tamamen farklıdır.

Bu yılın 1 Mayıs'ı aynı Taksim Alanı'nda, hiçbir sol fraksiyonun dayatmaları olmadan, hiçbir siyasal grup, hiçbir demokratik girişim dışlanmadan, "sivil toplum"un tüm renklerinin katılımıyla özlenen biçimde, gerçekten barışçıl bir bayram havası içinde kutlanmıştır.

25 yıl öncesine göre önemli bir farkı daha gözden uzak tutmamak gerek.
O sırada Türkiye barış hareketinin öncelikli sorunu süper güçler arasında süregelen soğuk savaşta ABD emperyalizminin dayatmalarına karşı mücadele vermekti. Bugün Türkiye barış hareketinin ana sorunu, ABD'nin dayatmalarına ve özellikle de Ortadoğu bölgesindeki komplolarına karşı yine de uyanık olmakla beraber, daha da önemlisi, Türk Devleti'nin kendi nüfusunun önemli bir kesimine karşı yürüttüğü kirli savaşı sona erdirebilmektir.

Başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin tüm metropollerindeki 1 Mayıs gösterilerinde Kürt ve Türk barışseverleri omuz omuza, sloganlarıyla, türküleriyle, danslarıyla bu barışçıl özlemi dile getirmişlerdir.

1 Mayıs'ın hemen ardından Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın idamlarının 40. Yıldönümü dolayısıyla yapılan anma törenlerinde de vurgulanan bir istemdir bu.

Bazı çevreler nasıl 25 yıl önceki 1 Mayıs kırımını solcuların sırtına yıkmaya çalıştılarsa, bu yıldönümünde de Deniz ve arkadaşlarının "Kemalist" olduğunu, hattâ cuntalarla işbirliği yaptığını kamuoyuna kabul ettirebilmek için ellerinden geleni artlarına koymadılar.

Şurası bir gerçek ki, Türk solu 20'li yıllardan beri Komintern ve onun disiplinindeki Türkiye Komünist Partisi tarafından Kemalizm'in destekçiliğine koşullandırılmıştı. 60'lı yıllarda kurulan Türkiye İşçi Partisi'nin programı ve liderlerinin konuşmaları da Atatürkçüleri güvenilir güçler arasında saymaktaydı. Türkiye'de gelişen devrimci gençlik hareketinin de bundan etkilenmiş olması hiç şaşırtıcı değil.

25 yıl önce Türkiye barış hareketinin öncelikli sorunu soğuk savaşta ABD emperyalizminin dayatmalarına karşı mücadele vermekti. Bugün ise öncelik, ABD'nin özellikle de Ortadoğu'daki komplolarına karşı uyanık olmakla beraber, Türk Devleti'nin kendi nüfusunun önemli bir kesimine karşı yürüttüğü kirli savaşı sona erdirebilmektir.

Kaldı ki, Türkiye İşçi Partisi'nin 1964 yılındaki ilk büyük kongresinde aldığı kararlarla gençlik kollarına güvensizlik göstererek yönetime katılımlarını reddetmesi de gençliğin Kemalist ve cuntacı güçlerin etki alanına düşmesinde büyük rol oynadı.

Tüm bunlara karşın Deniz'ler 60'l yılların sonlarında bu koşullandırma cenderesini büyük bir cesaretle paramparça ederek işçi sınıfının ve de Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesinde saf tuttular, bu kararlılığı idam sehpasında da haykırdılar.

Deniz'in bu haykırışı, 40 yıl sonra kitlesel, örgütsel ve düşünsel bir güce dönüşmüş bulunuyor. Hem de "demokrasi" türküleriyle iktidara gelen Tayyip Erdoğan'ın giderek daha somutlaştırdığı ve anayasa değişikliğiyle kurumsallaştırmaya çalıştığı yeşil totalitarizmin binlerce Kürt seçilmişini, siyasetçisini, düşünürünü zındanlara atmasına rağmen...

Bu satırları yazarken Türkiye'de Halkın Demokratik Kongresi (HDK)'nin yerel seçimler, cumhurbaşkanlığı seçimi ve genel seçimlere müdahale edecek bir parti kurulması kararı aldığı haberi geldi. Kararda, "HDK, Türkiye'deki düzene yönelik bütün itirazları gerçek bir muhalefet zemininde birleştirmek, toplumsal muhalefetin sesi ve kürsüsü olmak, bunu bir iktidar alternatifi olarak güçlendirmek, özgür, demokratik ve eşitlikçi bir Türkiye'nin mümkün olduğunu gösterebilmek durumundadır," deniyor.

Gerçekten de Türkiye demokrasi ve barış güçleri yeniden zorlu bir mücadele dönemine giriyor. Cumhurbaşkanlığı seçiminde iddialı olunamasa da, 2014 belediye ve 2015 milletvekili seçimlerinde bir parti ya da bir partiler bloku çevresinde kenetlenecek demokrasi ve barış güçleri önemli mevziler elde edebilir.

Yurt dışında bulunan demokrasi ve barış güçleri açısından önemli bir yeni gelişme de, önümüzdeki seçimlerde yurt dışındaki vatandaşların oy kullanma olanağına kavuşuyor olmaları.
Ta 70'li yıllarda bir yandan göçmenlerin bulundukları ülkelerde seçme ve seçilme haklarına kavuşmaları için mücadele yürütürken, öte yandan da Türkiye'yle bir dizi hayati bağları olan göçmenlerin ve ailelelerinin Türkiye'deki seçimler için yurt dışından oy kullanma olanağını kazanabilmeleri mücadelesi veriyorduk.
Ecevit'ten başlayarak yıllardır Avrupa'ya gelip giden tüm iktidar mensupları en kısa zamanda bu hakkın sağlanacağına dair söz verdikleri halde bu vaadler asla gerçekleştirilmedi.

Çeşitli Avrupa seyahatlerinde yurt dışındaki göçmenlerin kendisini ve partisine destekleyeceklerine kanaat getirmiş olmalı ki, Erdoğan'ın dayatmasıyla Millet Meclisi nihayet Türkiye'deki seçimlerde tüm vatandaşların bulundukları ülkelerde oy kullanma hakkını ilkesel olarak kabul etti.

Ayrıntılarını henüz bilmiyoruz ama, seçim barajının hâlâ yüzde 10 olduğu bir devletin başka ülkelerdeki yurttaşlarının oy kullanabilmeleri barajın zorlanması açısından stratejik bir önem taşıyor.

Türkiye Barış Meclisi'ne olduğu gibi, Avrupa Barış Meclisi'ne de bu bakımdan büyük görevler ve sorumluluklar düşüyor.

TC vatandaşlığını yitirmemiş olan Asuri, Ermeni, Kürt ve Türk kökenli göçmen ve sürgünlerin, Türkiye'de gerçekten barışçıl ve demokratik bir mücadele yürüten partiye oy vermelerinin sağlanması için şimdiden seferber olunması gerekiyor.

Böylesi bir seferberlik, sadece Türkiye'deki seçimler açısından değil, göçmen ve sürgünlerimizin yoğun yaşadıkları ülkelerin seçimleri açısından da yaşamsal önem taşıyor.

Şu ana kadar TC devlet lobisinin hizmetinde parlamentolara, belediye meclislerine, hattâ bölge hükümetlerine giren Türk kökenli politikacıların yanıltıcı, inkarcı beyan ve uygulamalarına karşı, Asuri, Ermeni, Kürt ve Türk kökenli demokrat göçmen ve sürgünlerin bir ağırlık koyma zamanı geldi geçiyor.

2. Kongresi'nden daha bir güçlenmiş olarak çıkacağına inandığım Avrupa Barış Meclisi'nin gelecek dönemdeki faaliyet programının öncelikli maddelerinden biri, Türkiye ve Avrupa seçimlerinde demokrasiden, özgürlükten, eşitlikten ve barıştan yana olan örgüt ve kişilerin etkinlik ve başarı sağlamasına katkıda bulunmak, Türkiyeli tüm demokratik örgütleri bu yönde duyarlı kılmağa çalışmak olmalıdır.

www.arsivakurd.org

Divanda görevlendilenlerden (Soldan sağa) Koray Düzgören, Turgut Oker ve Doğan Özgüden görülüyor.

Avrupa Barış Meclisi DÖRT YAŞINDA

Avrupa Barış Meclisi (ABM), bundan dört yıl önce, 26 Nisan 2008'de Almanya'nın Düsseldorf kentinde yaptığı toplantıda Avrupa'nın farklı ülkelerinden gelen 300'e yakın delegenin katılımıyla kuruluşunu ilan ett.

Avrupa Barış Meclisi (ABM), bundan dört yıl önce, 26 Nisan 2008'de Almanya'nın Düsseldorf kentinde yaptığı toplantıda Avrupa'nın farklı ülkelerinden gelen 300'e yakın delegenin katılımıyla kuruluşunu ilan ett. ABM, Türkiye'de Kürt sorununun demokratik, barışçıl çözümüne katlı sunmak, barış fikrini geliştirmek ve yaşamın her alanında barışın dilininin hakim olması için çalışmalar yürütmek üzere 2007 yılında kurulan Türkiye Barış Meclisi'ne paralel olarak oluşturuldu.

Bir yıl kadar hazırlık çalışmaları yürüten Girişim Komitesi'nin çağrısı sonucunda ABM Düsseldorf'ta yapılan ve Almanya, Fransa, İngiltere, Hollanda, Belçika, İsviçre, Avusturya ve İsveç'ten 300'e yakın barış gönüllüsünün katıldığı kongre ile resmen kurulmuş oldu.

Avrupa Barış Meclisi kuruluş toplantısında, Türkiye Barış Meclisi örneğinde oldugu gibi, Kürt Sorunu'na barışçıl bir çözüm bulunması, demokrasi, insan hakları, özgürlükler ve sosyal adaletin ayrımsız herkes için gerçekleştirilmesi amacıyla Avrupa'da yürütülmesi gereken çalışmalar konusunda değişik kararlar alındı.

Kuruluş toplantısında, Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu (YEK-KOM), Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu (DİDF), Göçmen Dernekleri Federasyonu, Dersim Federasyonu, Kürdistan İslam Hareketi (CİK), Alman Sol Parti NRW temsilcileri, Ezidi Federasyonu, Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu (AABF), Brüksel Kürt Enstitüsü, Info-Türk Vakfi, Alman Birleşik Hizmet Sendikası ve birçok dernek ve kurum temsilcileri de hazır bulundu

ABM Girişim Komitesi adına Eğitimci-Yazar Kemal Uzun'un açılış konuşmasını yaptığı toplantıyı yönetmek üzere oluşturulan divanda, DİDF Genel Başkanı Hüseyin Avgan, AABF Genel Başkanı Turgut Öker, Gazeteci Koray Düzgören, Aysel Kılavuz, Gazeteci Doğan Özgüden ve Kemal Uzun yer aldı.

Girişim Komitesi adına yapılan açıklamada aylar önce başlatılan kuruluş çalışmalarına Avrupa başta olmak üzere dünyanın birçok ülkesinden destek ve dayanışma geldiği belirtilerek, Avrupa Barış Meclisi'nin Türkiye dışında yaşayan Türkler ve Kürtler arasında büyük bir heyecan yarattığını, umut olduğunu ifade edildi. ABM'nin başlıca hedeflerinin Kürt sorununun barışçı çözümü için Avrupa'da kamuoyu oluşturarak devletler üzerinde baskı kurmak, Avrupa halkları ve barış hareketlerinin desteğini almak ve Türkiye kökenli göçmenler arasında barış fikrini geliştirmek olduğu vurgulandı.

ABM'nin hedeflerinden bazılarının Kürt sorununun barışçı çözümü için Avrupa'da kamuoyu oluşturarak devletler üzerinde baskı kurmak, Türkiyeli göçmenler arasında barış fikrini geliştirmek olduğu vurgulandı

Genel kurul toplantısıda, Alman barış hareketinin önemli temsilcilerinin katılımıyla "Avrupa Barış Hareketinin Kürt Sorununun Barışçıl Çözümüne Katkıları" başlıklı bir oturum gerçekleştirildi.

PROF. CENGİZ GÜLEÇ: BARIŞ DİLİNİ YARATMALIYIZ

Toplantıda bir konuşma yapan Türkiye Barış Meclisi Sözcüsü Prof. Cengiz Güleç, Kürt sorununun barışçıl çözümü için yürüttükleri çalışmaları anlatarak, barışı isteyen insanların sesini her geçen gün biraz daha yükselttiğini ifade etti. Güleç, barış için farklı geleneklerden, kültürlerden, uluslardan, hatta ırklardan gelen insanların kendi aralarında barışın dilini yaratmalarının, empatiyi geliştirmelerinin mutlaka sağlanması gerektiğini belirtti. Güleç, "Bizler çelişkilerimizi çözemesek de toprağa gömmeyi, birbirimize kapattığımız kapıları açmayı, iyi niyetle birbirimizi anlamayı, çatışmanın yerine birlik kültürünü yeşertmeyi başardık" dedi.

ABM'nin işleyiş kuralları belirlendi
Toplantgıda Girişim Komitesi tarafından hazırlanan ABM'nin İşleyiş Kuralları taslağı okunarak, katılımcıların tartışmasına sunuldu. Yapılan eleştiri ve öneriler sonucunda "Avrupa Barış Meclisi İç İşleyiş Kuralları" belirlendi.

İç İşleyiş Kuralları'nda özetle; ABM'nin bağımsız bir meclis olduğu, her türlü şiddet ve ayrımcılığı reddettiği, ABM'nin üyelerinin, çeşitli meslek grupları ve kitle örgütleri temsilcileri ile aydınlar olduğu, ABM'nin sorun çözen ve sorunu taraflarıyla paylaşan bir yöntemi benimsediği, kadın temsili konusunda tam eşitlik sağlanacağı, oturumlarında çok dilliliği benimsediği, ülke barış meclisleri ile ona bağlı kent barış girişimlerinin kurulmasını teşvik edeceği vb. hususlar karar altına alındı.

ALMAN BARIŞ HAREKETİ'NDEN DESTEK

Toplantıda, Alman barış hareketinin önemli temsilcilerinin katılımıyla "Avrupa Barış Hareketinin Kürt Sorununun Barışçıl Çözümüne Katkıları" başlıklı bir oturum gerçekleştirildi. Frankfurter Rundschau gazetesinden Edgar Auth'un yönettiği oturuma, Almanya Barış Konseyi Sözcüsü Peter Strutynski, Sol Parti Federal Parlamento Meclis Grubu Dış Politika Sözcüsü Prof. Norman Paech ve Dialog Kreis Sözcüsü Prof. Andreas Buro katıldı.

BARIŞ HAREKETLERİNİ GÜÇLENDİRECEK

Paech, ulusal kurtuluş için mücadele eden hareketlerin terörist olarak damgalanıp hedefe konulamayacağını, BM'nin kuruluş bildirgesinde baskı altında olan ülkeler ve toplulukların kendi kurtuluşları için mücadele etme hakkının yer aldığını belirtti. Strutynski ise daha çok günümüzde ABD ve müttefiklerinin "terörle mücadele" adı altında sürdürmüş olduğu savaş ve işgaller üzerinde durarak, bu kavramın NATO tarafından gündeme getirildiğini, önümüzdeki yıl, 60. kuruluş yıl dönümü dolayısıyla bu kuruluşa karşı büyük eylemler planladıklarını söyledi. Avrupa ülkelerinin Kürt sorunu konusunda daha tutarlı bir siyaset izlemesi için baskı oluşturulması gerektiğini ifade eden Strutynski, ABM'nin Almanya'daki barış hareketini güçlendireceğine inandıklarını vurguladı.

DİYALOG SÜRECİ İÇİN ÖNEMLİ

Andreas Buro ise Almanya'nın Türkiye üzerinde baskı yaparak Kürt sorununun çözümü için arabuluculuk yapmasının sağlanması gerektiğini söyledi. Buro ayrıca, PKK'nin "terörist örgüt" statüsünden çıkarılması gerektiğini belirterek, bunun diyalog sürecinin başlatılması için önemli olduğuna işaret etti.

İngiltere Savaş Karşıtı Koalisyon Ulusal Komitesi tarafından toplantıya gönderilen mesajda, dünyanın giderek daha kötü bir sürece doğru gittiği; bütün barış güçlerinin yakın işbirliği içerisinde olması gerektiği belirtilerek, ABM ile sıkı bir çalışma içinde olunacağı vurgulandı.

Avrupa Barış Meclisi Sekretaryası
Kuruluş toplantısında seçilen Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen ilk sekreterya şu isimlerden oluştu:
Günay Aslan, Murat Çakır, Koray Düzgören, Işık İşcanlı, Songül Karabulut, Yücel Özdemir, Doğan Özgüden, Mustafa Peköz, Mehmet Şahin, Pınar Tuzcu.

www.arsivakurd.org

ABM 2. Genel Kurulu Köln'de toplanıyor

Genel kurulda ayrıca 'Toplumsal bir talep olarak barış' konulu bir panel yapılacak. Panele İHD Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan ile ABM Sekreterya Üyesi Eğitimci Kemal Uzun katılacak.

ABM SEKRETERYASI

Sözcüler: Günay Aslan, Koray Düzgören, Engin Erkiner, Memo Şahin

Üyeler: Kasım Agpak, Günay Aslan, Nihal Bayram, Gülnaz Duman Bilge, İrfan Cüre, Koray Düzgören, Engin Erkiner, Ahmet Karamus, Fuat Kav, Ömer Kıral, Turgut Öker, Doğan Özgüden, Memo Şahin, Kemal Uzun.

Avrupa Barış Meclisi 2'inci genel kurulu 3 Mart 2012'de Köln'de yapılan Genişletilmiş Sekreterya toplantısında alınan karar geregince 19 Mayıs 2012'de yine Köln'de toplanıyor.

Genel kurulda, 26 Eylül 2009'da yapılan Birinci Genel Kuruldan bu yana geçen 2.5 yıl içinde genel siyasi durumda, Kürt sorununda gelinen nokta, barış mücadelesindeki gelişmeler ve sorunlar değerlendirilecek.

Toplantıda ayrıca Türkiye'de, Kürdistan'da, Ortadoğu'da ve dünyadaki başdöndürücü gelişmeler de ele alınacak.

Birinci genel kuruldan bu yana yapılanlar ve yapılamayanlar konuşulacak, örgütsel sorunlar tartışılacak ve önümüzdeki döneme ilişkin yeni yol haritaları ile ileriye dönük persfektifler de değerlendirilerek yeni döneme ilişkin barış mücadelesinin ve faaliyetlerin temel yaklaşımları ele alınacak.

GENEL KURUL İÇİNDE PANEL

Genel kurul toplantısı içinde ayrıca, 'Toplumsal bir talep olarak barış' konulu bir panel de gerçekleştirilecek. Panele konuşmacı olarak, İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan ile ABM Sekreterya Üyesi eğitimci Kemal Uzun katılacaklar. Paneli ABM Sekreterya Üyesi Gazeteci Koray Düzgören yönetecek. Toplantıda ABM'nin yayın organı olarak yayınlanan Aşiti-Barış'ın durumu da değerlendirilerek sorunları tartışılacak.

Genel kurulda son olarak yeni sekreterya seçimi de yapılacak.

ABM Sekreteryası bugunkü son halini 30 Ocak 2011'de Köln'de yapılan genişletilmiş sekreterya toplantısında aldı. Bazı arkadaşlarımızın ayrılması ile boşalan 4 üyeliğe yeni arkadaşlarımız katılarak sekreterya 15 kişiye tamamlanmış oldu.

ABM GEÇEN DÖNEM NELER YAPTI?

ABM Birinci genel kuruldan bu yana geçen 2.5 yıl içinde gerek merkezde, gerekse ülke ve kent meclisleri eliyle birçok etkinliğe imza attı. Paneller, konferanslar, açık oturumlar düzenledi ya da düzenlenenlere ABM ve barış meclisleri adına temsilcilerini yolladı. Çok sayıda açıklama, basın açıklaması, bildiri yayınladı, ortak bildirilere, açıklamalara katıldı.
ABM sekreterya üyesi ya da barış meclisleri üyesi arkadaşlar Avrupa genelinde çok sayıda toplantıya, etkinliğe katılıp ABM'ni ya da kendi meclislerini temsil ettiler.

Bu etkinlikler, açıklamalar Aşiti Barış'ın yayınlanmaya başlaması ile birlikte büyük ölçüde gazetede kullanıldı.

Aşiti-Barış'ın birinci sayısının çıktığı Eylül 2010'dan 7'inci sayımızın yayınlandığı Mart 2012'ye kadar yapılan etkinliklerden gazeteye yansıyanlarından bazılarını bir seçme olarak bu sayfada goreceksiniz. Yayınlanan haberlerin tamamını ya da haberlerin ayrıntılarını Aşiti-Barış'ın 8 sayılık kolleksiyonunda bulabilirsiniz.

Toplantının yeri:
Jugendgästehaus
Köln-Riehl
An der Schanz
4 -50735 Köln
Saat: 11.00

www.arsivakurd.org

8’inci sayıya ulaştık

Türkçe ve Kürtçe ilk barış gazetesi

Koray Düzgören

Avrupa Barış Meclisi’nin Türkçe ve Kürtçe yayınladığı Aşiti-Barış Gazetesi barışseverlerin desteği ile ikinci yılını tamamlamak üzere yürüyor. Elinizde tuttuğunuz gazeteyle de 8’inci sayısına ulaştı.

İlki Eylül 2010’da 1 Eylül Dünya Barış Günü’ne , ikincisi Aralık 2010’da 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü’ne, üçüncüsü de Mart 2011’de 21 Mart Newroz Bayramı’na, dördüncüsü Mayıs 2011’de 1 Mayıs İşçi Bayramı’na, beşincisi Eylül 2011’de yine 1 Eylül Dünya Barış Günü’ne, altıncısı Aralık 2011’de Dünya İnsan Hakları Günü’ne, yedincisi 2012 Newroz Bayramı’na sunulan Aşiti-Barış’ın elinizde tuttuğunuz 8’inci sayısı ise ABM’nin 2’inci genel kurulu dolayısıyla özel sayı olarak hazırlandı.

İşin başında ABM’nin bir gazete çıkartmak için belki hiçbir olanağı ve maddi desteği yoktu ama bir yayının böyle bir barış hareketi için gerekli ve kaçınılmaz olduğuna ilişkin sağlam gerekçelerimiz vardı.

Eğer iyi örgütlenebilir ve geniş kesimlere dağıtılabilirse böyle bir gazete ABM olarak yaptığımız onca toplantı, panel, konferans, açıklama, bildiri vb.den daha etkili, daha ucuz bir faaliyet, aynı zamanda örgütlenme ve haberleşme imkanını bize sağlayabilecekti.

Bu gerekçelere, 2010 Eylül’ündeki Kürt Festivali’nde dağıtılmak üzere Avrupa Barış Meclisi olarak hazırlamak istediğimiz bir broşür yerine gazete çıkartmanın hem ucuz hem de daha faydacı olacağına ilişkin düşüncemiz de eklenince bu gazete gerçekleşti.

Hemen kolları sıvadık ve Aşiti-Barış’ı yaratmaya koyulduk.

İşin zorluğu şuydu:

Nasıl bir yayın oluşturacağımıza ilişkin elimizde mevcut bir örnek yoktu. Benzemek isteyeceğimiz, örnek alabileceğimiz bir barış gazetesi ya da dergisinin olmayışı bizim için bir zorluktu ama bu, bir yandan da işimizi kolaylaştırıyordu.

Herşeyi en baştan kurmanın hem zorluğunu hem de mutluluğunu birarada yaşayarak gazeteyi oluşturduk.

> Yakın siyasi tarihimizde barış konulu, barışa ilişkin ya da bir barış örgütünün yayın organı anlamında bir gazete çıkartılmış değildi. Aşiti-Barış Türkçe ve Kürtçe dillerinde çıkan ilk barış gazetesiydi.

Bu durum aynı zamanda başka bir gerçeği de görmemizi sağladı.

Yakın siyasi tarihimizde barış konulu, barışa ilişkin ya da bir barış örgütünün yayın organı anlamında bir gazete çıkartılmış değildi. Aşiti-Barış Türkçe ve Kürtçe dillerinde çıkan ilk barış gazetesiydi.

Bu gerçeği gazetenin ilk sayısını çıkartmayı başarıp derin bir nefes aldıktan az sonra daha iyi algıladık.

Mutluluğumuz pekişti. Aynı zamanda sorumluluğumuz da fazlalaştı.

Gazeteye ilişkin sorunlar

Aşiti/Barış , Londra, Köln, Stuttgart, Frankfurt, Hamburg, Münih, Berlin, Nürnberg, Bielefeld ,Stockolm, Basel, Zürih, Paris, Amsterdam, Rotterdam ve Brüksel’de dağıtılıyor. Destek, ilan ve dağıtıma ilişin sorunlar var ve dağıtım konusunda yeni yöntemler geliştirmek ve abone sistemi dahil olmak üzere yeni arayışlara yönelmek gerekiyor.

Olanakları daha da geliştirmek, mümkünse sponsorluk yoluyla destekleri kalıcı hale getirmek ve bu sayede aylık periyoda yönelmek, belki sayfa sayısını arttırmak mümkün olabilir. Tabii bunun için barışseverlerin desteklerinin ve ilgilerinin devam ediyor olması en temel şart.

Aşiti-Barış, mütevazi bir adımdır. Bu adımı biz başlattık, bizden sonra gelecek, görev alacak olanlar bu girişimi hiç kuşkusuz daha da ileriye götüreceklerdir. Bu adıma, adımlara her ne olursa olsun katkıda bulunan ve destekleyen bütün barışseverlere hem kendim hem de yayın kurulundaki arkadaşlarım adına teşekkür ediyorum.

ÖZNESİZ BARIŞ MUHALEFETSİZ DEMOKRASİ

Ayhan Bilgen

Türkiye demokratikleşme ve barış arayışının iç içe geçtiği bir anayasa arayışı içinde. İlginç olan ise bu arayışın neredeyse tek taraflı biçimde devlet eliyle yönetiliyor olması. Toplumsal örgütlü güçlerin ödediği ağır bedele rağmen bırakın süreci yönlendirmeyi, etkin biçimde müdahil olmayı bile başaramadıkları bir atmosfer içindeyiz.

Anayasa hazırlık sürecinde eposta yolu ile yada bizzat meclis hazırlık komisyonunu ziyaret ederek önerileri iletme dışında bir "katılım" mekanizmasından söz etmek mümkün değil.
Bu tabloyu, sadece iktidar eleştirisi ile geçiştirmek de mümkün elbette. Ancak asıl cevaplanması gereken soru, toplumsal dinamiklerin neden bu kadar edilgen , özgüvensiz ve zayıf durumda bulunduklarıdır.

Şüphesiz bu tabloyu tek nedene indirgeyerek izah etmek doğru olmaz. Ama bizim sorun analizinden öte, çözüm için "nereden başlamalı" eksenindeki arayışımız, daha çok özeleştiri yapmayı zorunlu kılıyor.

Toplumsal dinamiklerin demokrasi ve barış mücadelesinde sadece talep eden pozisyonunda kalması, dahası bu tavrının arkasına ciddi bir toplum desteği alamıyor olmasının asıl sorumluluğunu nerede aramalıyız ?

Bu günkünden çok daha baskıcı ve ağır şartlarda ciddi toplumsal destek bulan hareketlerin bugün bir tabela örgütüne dönüşmüş olmasının sebebini "genel gidişat" gibi faili meçhul izahlarla geçiştirmek yerine, bu yapıların zihin dünyasından, diline, örgütlenme modeline kadar her şeyini yeniden ele almak durumundayız. Karalamadan, kadirbilmez tutum içine girmeden ama acımasızca yapılacak bir eleştiri dışında yapılacak bir şey kalmamış gözüküyor.

Yeni dinamiklerin sahaya çıkmasını engellemekle kalmayıp, eski tartışmalara kilitlenerek gündemi de bloke eden bu yapılanmalar ya kendini yenilemeyi başaracak, yada toplumsal siyaset zemininden silinmek zorunda kalacak.

İş yapmaktan ziyade dedikodu üretmeye, kişisel çekişme ve rekabet duygusu ile beklenti yönetmeye odaklanmış bu tür örgütlenme alışkanlıkları aşılmadıkça ne toplumsal barışı inşa edebilecek bir aktör, nede demokratikleşmeyi toplum lehine yönetebilecek güçlü bir muhalefet dinamiği gelişebilir.

İktidarda olmanın yozlaşma ve durağanlaşmasını muhalefetteyken yaşıyor olmak ilginç bir durumdur. Küçük iktidar alanları oluşturmaktan kaynaklandığı açıkça görülen bu çözülme, aslında muhalefet etme, toplumsal sorumluluk üstlenme niyet ve iradesinin de ortadan kalktığını göstermektedir.

Maddi imkansızlık, kadro azlığı, medya imkanlarından mahrumiyet gibi dış faktörlere havale ederek içinde bulunduğumuz tabloyu izah ediyor gözükme eğilimi, tipik bir örtme refleksidir.
Devletten istediğimiz ve beklediğimiz yüzleşmeyi kendi toplumsal örgütlerimizin yapmaktan kaçındığı bir dönemde söylediğimiz sözün inandırıcılığı olabilir mi ?

Ciddi bir toplumsal güveni hak edip etmediğimizi önce kendi vicdanlarımızda cevaplamak için vakit geçmek üzere.

İktidarın muhalefetsiz demokrasi, muhatapsız barış girişimlerini haklı olarak eleştirirken, bu gücü biraz da bizim zayıflıklarımızdan aldığını unutmayalım.

Anayasa hazırlık sürecinde e-posta yolu ile yada bizzat meclis hazırlık komisyonunu ziyaret ederek önerileri iletme dışında bir "katılım" mekanizmasından söz etmek mümkün değil.

İş yapmaktan ziyade dedikodu üretmeye, kişisel çekişme ve rekabet duygusu ile beklenti yönetmeye odaklanmış örgütlenme alışkanlıkları aşılmadıkça ne toplumsal barışı inşa edebilecek bir aktör, nede demokratikleşmeyi toplum lehine yönetebilecek güçlü bir muhalefet dinamiği gelişebilir

SOL OLMADAN BARIŞ OLMAZ!

Ragıp DURAN

Denizleri astıkları gün doğan çocuklar, bugün 40 yaşında.

68 Kuşağı, bugün hala solculuğu, muhalefeti, insanlığı, mizahı, kısaca hali ve tavrıyla bence en önemli rol model, en geçerli referans, en sağlam örnek.

Bakmayın siz, yeni yetme iktidar yanlıları, AKP devletinin tıfıl propagandacıları, eski solcular, kötü Taraf'a düşmüşler cemaati filan…

Hükümeti, siyasi iktidarı, Recep Tayyip Erdoğan'ı artık pek kolay savunamadıkları için sabah akşam sola, solculara kara çalıyor. En son numara 1 Mayıs 1977… O kadar insanı derin devlet/özel harp dairesi değil solcular öldürmüş. Zaten daha önce de Che Guevara'nın katil olduğunu söylemişti bir divan kalemiyesi. Deniz Gezmiş de, bunlara göre 'Ergenekon'un ilk militanıydı'.

Aslında tiynet yoksulu, pusulasız, iktidar düşkünü bu kalemler, Che'ye, Deniz'e ve genel olarak sola, solculara bu kadar kin ve nefretle saldırması, Che'nin, Deniz'in ve solun bunca fırtınaya rağmen hala ne kadar güçlü olduğunu gösteriyor. Düşünsenize bir de bu devletçi/sağcı/dinci gösterişli kalemler Che'yi, Deniz'i, Sol'u övseler…Oturup uzun uzun ve kaygılı bir şekilde düşünmemiz gerekecekti.

Deniz, idam sehpasında bile, cellatına iş bırakmayacak kadar çalışkandı. O zevki vermedi onlara. O kadar onurlu idi. Cesurdu. Üstelik o dönemde kimsenin ağzına almaya çok fazla cesaret edemediği 'Türk ve Kürt halklarının kardeşliğini' haykırmıştı. Bugün onu karalamaya çalışanlar, Deniz kadar dik durabildi mi herhangi bir konumda? Bugünkü iktidar devrilince bu kalemler ne yapacak? Hemen yeni iktidara yaslanırlar. Bu yaklaşıma 'Mehmet Barlas refleksi' adı verilir Türk medyasında.

Deniz ve 68 kuşağının hiç olmazsa bir kısmı için ulusalcı derler. Bir kuşağa mensup olmak, otomatik olarak bir ideolojinin tüm yön ve boyutlarını benimsemek anlamına gelmiyor herhalde. Evet 68 kuşağının bazı kurumlarında AKP karşıtlığı, TSK hayranlığı olarak tercüme ediliyor olabilir. 68li olup devletçi, patroncu, neo-liberal filan olanlar da yok değil tabi…

Yurtdışındaki 68liler Türkiye'deki kuşakdaşlarına kıyasla, Kürt meselesinde çok daha enternasyonalist bir tutum içinde.

Aslında Türkiye garip bir ülke. Çünkü 68 Mayıs'ının anavatanı olan Fransa'da bile 68liler Derneği ya da 68liler Vakfı gibi kurumlar yok. Hatta 68lilik 'BabaCool' tabiriyle küçümsenen, biraz da alay edilen bir ünvan.
Yine de bizde, mesela Fransa ile karşılaştırdığımızda, 1789 Büyük Fransız İhtilali, 1871 Paris Komünü, 1939-45 Direniş ve Mayıs 1968 gibi gelenek yaratan/klasik sol ana damar, derin yatklar olmadığı için, 68lilik ilginç bir kimlik olarak 40 yıl sonra bile ayakta. Daha da ilginci, dünyanın yine başka hiçbir ülkesinde olmayan bir 78liler Kuşağı ve onların kurumları da var Türkiye'de. Üstelik 78liler Vakfı, 80 darbesinde haklarından mahrum edilen insanların haklarını geri aldı mücadele ede ede. Son zamanlarda Diyarbakır Cezaevi konusunda da çokboyutlu, çok önemli bir faaliyet yürütüyor. Onlar da Kürt meselesiydi, Ermeni sorunuydu, laiklikdi, demokrasiydi… tüm temel sorunlarda solcu bakış açısını savunuyor, uyguluyor.

Batı'da yani burjuva demokrasisinin geliştiği ülkelerde, özellikle aydın cemaatinde, sağcı olup ciddi barış yanlısı insanlar vardır. Onlar da zaten o ülkelerdeki solcularla birlikte çalışır. Ama yine de yakın dönem tecrübesi, barış konusunda solcuların daha tutarlı, daha sağlam olduğunu gösteriyor. Fransa'da mesela Nazi İşgaline karşı Direnişi esas olarak komünistler örgütlerken, solcular De Gaulle'cüleri de kendi saflarına çekmeyi başarmışlardı. İşgal sona erdiğinde, yapılan ilk seçimlerde, Komünist Parti, -ki 'Kurşuna Dizilmişler Partisi' olarak anılırdı- yüzde 20lere yaklaşan oranda oy kazanmıştı. Bugün Yunanistan'da en gerici kurum olan Kilisenin bile saygı göstermekte kusur etmediği siyasi parti Komünist Partidir. Çünkü hem Nazi İşgali hem de İç Savaş döneminde Yunanistan'da da en sıkı barış yanlılığını Komünistler göstermişti.

Barış, artık herkes biliyor ki, çok siyasi, çok ideolojik bir süreç, bir hadise. Tek kanatlı bir kuş, uçmaya kalkışsa bile, ancak kendi etrafında daireler çizerek süzülebilir. Sol, ideolojisiyle, siyasetiyle, ahlâkı ve galiba en önemlisi geçmişiyle ve tabi ki uygulamasıyla, barışın ana unsuru…

Bugün, 2. Dünya Savaşı sonrasının komünist partileri siyasi arenadan çekildi. Ama ideolojik olarak bakıldığında, barış denkleminin en önemli unsuru bugün Türkiye'de de dünyada da hala sol.

Sol, ağır bir yenilgi almış olsa da. Sol, kendi içinde binbir sorun yaşıyor olsa da. Sol, bir çok konuda net, sağlam, kalıcı bir ideoloji hatta siyaset oluşturamasa da…

www.arsivakurd.org

1 MAYIS 2012

Özgür Geleceği Müjdeliyor!

İrfan Cüre

İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs, Türkiye'de bu yıl İstanbul Taksim Meydanı'nında kutlandı. DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin İstanbul ve başka kentlerde ortaklaşa düzenlediği kutlamalara, hükümet yanlısı Türk-İş ve Hak-İş katılmadı. Kitlesel katılım ve çeşitli toplumsal kesimleri kapsaması bakımından son yılların en görkemli kutlaması gerçekleşti. Sendikaların yanı sıra, sosyalist parti ve grupların, çok sayıda sivil toplum kuruluşlarının, ulusal ve kültürel çevrelerin, kadın örgütlerinin katıldığı Taksim'deki 1 Mayıs 2012 mitinginde, 1 Mayıs 1977 katliamında ve daha sonraki 1 Mayıs etkinliklerinde öldürülenler anıldı. "Anti-kapitalist Müslümanlar" adlı bir grubun da mitinge katılması, nihayet İslami hareket içinde de bir takım değişimlerin ortaya çıkıyor olması bakımından ilgi çekiciydi. Ancak bu yılki 1 Mayıs kutlamalarının en önemli yanı, Newroz'da Kürdistan'da ve İstanbul'da yükselen barış, demokrasi ve özgürlük taleplerinin, bu arada hükümetin aralıksız sürdürdüğü askeri, polisiye ve siyasi operasyonlarına rağmen, Diyarbakır'dan İstanbul'a kadar her yerde aynı coşku ve kitlesellikle yükseltilmesidir.

YASAKLAMA OLMAZSA KUTLAMALAR DA BARIŞÇI OLUYOR

Türkiye ve Kürdistan'ın demokratik ve sosyalist güçlerinin ortak mücadelesini sağlamak, devletin geleneksel inkar ve imha politikalarını demagojik "açılım ve ileri demokrasi" yalanlarıyla sürdüren AKP rejimine son vererek, köklü demokratik dönüşümlerin yolunu açmak üzere kurgulanan Halkların Demokratik Kongresi projesini ete-kemiğe büründürmek için yapılan çabaların bu 1 Mayıs'ta kendisini göstermesi bekleniyordu. DHK henüz Türk ve Batı ayağını sağlamca kuramamış olsa da, örgütlenme tarzı ve söylemiyle giderek önem kazancağının işaretlerini vermektedir.

Taksimdeki miting, yasaklanmadığı ve açık saldırı yapılmadığı takdirde 1 Mayısların olaysız barışçı biçimde kutlanabileceğini bir kere daha kanıtlarken, Diyarbakır'daki miting de bir siyasi hareketin halk örgütlenmesi haline geldiğinde hükümetin akla-hayale gelmez provokasyon ve baskılarına rağmen yenilmez olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Taksim'deki miting, yasaklanmadığı takdirde 1 Mayısların olaysız, barışçı biçimde kutlanabileceğini bir kere daha kanıtlarken, Diyarbakır'daki miting de bir siyasi hareketin halk örgütlenmesi haline geldiğinde provokasyon ve baskılara rağmen yenilmez olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

1 Mayıs 2012 mitingleri demokrasi mücadelenin yükselmeye devam ettiğinin ve gelecekten umutlu olmak için eskisinden çok daha fazla somut nedenimiz olduğunu göstermektedir.

1 MAYIS 2012 ÖZGÜR GELECEĞİ MÜJDELİYOR!

İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs, Türkiye'de bu yıl İstanbul Taksim Meydanı'nında kutlandı. DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin İstanbul ve başka kentlerde ortaklaşa düzenlediği kutlamalara, hükümet yanlısı Türk-İş ve Hak-İş katılmadı. Kitlesel katılım ve çeşitli toplumsal kesimleri kapsaması bakımından son yılların en görkemli kutlaması gerçekleşti. Sendikaların yanı sıra, sosyalist parti ve grupların, çok sayıda sivil toplum kuruluşlarının, ulusal ve kültürel çevrelerin, kadın örgütlerinin katıldığı Taksimdeki 1 Mayıs 2012 mitinginde, 1 Mayıs 1977 katliamında ve daha sonraki 1 mayıs etkinliklerinde öldürülenler anıldı. "Anti-kapitalist müslümanlar" adlı bir grubun da mitinge katılması, nihayet islami hareket içinde de bir takım değişimlerin ortaya çıkıyor olması bakımından ilgi çekiciydi. Ancak bu yılki 1 Mayıs kutlamalarının en önemli yanı, Newroz'da Kürdistan'da ve İstanbul'da yükselen barış, demokrasi ve özgürlük taleplerinin, bu arada hükümetin aralıksız sürdürdüğü askeri, polisiye ve siyasi operasyonlarına rağmen, Diyarbakır'dan İstanbul'a kadar her yerde aynı coşku ve kitlesellikle yükseltilmesidir.

Türkiye ve Kürdistan'ın demokratik ve sosyalist güçlerinin ortak mücadelesini sağlamak, devletin geleneksel inkar ve imha politikalarını demagojik "açılım ve ileri demokrasi" yalanlarıyla sürdüren AKP rejimine son vererek, köklü demokratik dönüşümlerin yolunu açmak üzere kurgulanan Halkların Demokratik Kongresi projesini ete-kemiğe büründürmek için yapılan çabaların bu 1 Mayısta kendisini göstermesi bekleniyordu. DHK henüz Türk ve Batı ayağını sağlamca kuramamış olsa da, örgütlenme tarzı ve söylemiyle giderek önem kazancağının işaretlerini vermektedir.

Taksimdeki miting, yasaklanmadığı ve açık saldırı yapılmadığı takdirde 1 Mayısların olaysız barışçı biçimde kutlanabileceğini bir kere daha kanıtlarken, Diyarbakır'daki miting de bir siyasi hareketin halk örgütlenmesi haline geldiğinde hükümetin akla-hayale gelmez provokasyon ve baskılarına rağmen yenilmez olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

1 Mayıs 2012 mitingleri demokrasi mücadelenin yükselmeye devam ettiğinin ve gelecekten umutlu olmak için eskisinden çok daha fazla somut nedenimiz olduğunu göstermektedir.

Bu yılki 1 Mayıs kutlamalarının en önemli yanı, Newroz'da Kürdistan'da ve İstanbul'da yükselen barış, demokrasi ve özgürlük taleplerinin, bu arada hükümetin aralıksız sürdürdüğü operasyonlara rağmen, Diyarbakır'dan İstanbul'a kadar her yerde aynı coşku ve kitlesellikle yükseltilmesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

1 Mayıs 1977 tarihinde İstanbul Taksim Meydanı'nda yaşanan ve 34 kişinin ölümüyle sonuçlanan olayların araştırılması, sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz

.

Ertuğrul KÜRKCÜ
Mersin Milletvekili

GEREKÇE:

İşçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs 1977 Türkiye Siyasi tarihinin dönüm noktalarından biri olmuştur. 34 emekçinin hayatını kaybettiği olayda 130'dan fazla kişinin yaralandığı bilinmektedir. Olayla ilgili açılan dava iddianamesinde İstanbul Cumhuriyet Savcılığına verilen tanık ifadelerinde söylendiğine göre 500bin emekçinin Taksim meydanında olduğu sırada DİSK başkanı Kemal Türkler'in konuşması başladığında alanda silah sesleri duyulmuş ve kitle panik halinde hareket etmeye başlamıştır. Sular idaresi ve İntercontinental Oteli'nin üzerinden tüfekli şahıslarca kitlenin üzerine ateş edilmeye başlanmış, daha sonra alana giren panzer, ses bombaları atarak paniği artırmış bir kadını ezmiş kitlenin ise birbirini ezmesine sebep olacak şekilde hareket etmiştir. Kitle Kazancı yokuşuna yönelmiş ancak sokağın girişini kesecek şekilde park edilen kamyon insanların birbirlerini ezmesine sebep olmuştur. Olayların ardından çeşitli iddialar ortaya atılmış ancak iddianameyi hazırlayan İstanbul Cumhuriyet Savcısı olayın aydınlatılamadığını, olayların gerisinde "yurt ve insanlık düşmanı karanlık güçler ve emniyet mensuplarının bulunduğunu" ileri sürmüş ancak 14 yıl süren dava bu açıdan bir sonuca bağlanmadan bitmiştir. Dönemin emniyet müdürünün ifadesi alınmamış, İntercontinental'in ön odalarındaki polislerin ellerindeki kamera kayıtları mahkeme aşamasında istenmesine rağmen getirilmemiştir. DİSK'in mahkemeye sunduğu deliller ortadan kaybolmuş, mahkeme sırasında yargılananların tümü olayın mağdurları olduğundan aklanmıştır.

TBMM'nin yargı aşamasında çözülemeyen bu olayı ele alarak aydınlatması ve suçluları ortaya çıkarması hayatlarını kaybeden 34 yurttaşımız kadar Türkiye işçi ve emekçilerine karşı da tarihi sorumluluktur. 1 Mayıs 1977 katliamı bir dizi aydın, sendikacı, gazeteci, sanatçı ve bilim adamının faili meçhul şekilde öldürülmesinin yanı sıra 12 Eylül 1980 askeri darbesine giden yolu hazırlayan en önemli toplumsal olaylardandır. Askeri darbelerle hesaplaşma arayışlarının gerçek bir zemine oturtulması bakımından katliamın aydınlatılması kilit önemdedir. Bu nedenle 1 Mayıs 1977 tarihinde İstanbul Taksim Meydanı'nda yaşanan ve 34 kişinin ölümüyle sonuçlanan olayların araştırılması, sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

www.arsivakurd.org

1 MAYIS 77 KATLİAMINI KİM YAPTI?

Onbinlerce insanın işkence ve zulümlerden geçirildiği 12 eylül dönemi sorgu ve yargılamalarında 1 mayıs 77 katliamıya ilgili sol aleyhine hiçbir şey ortaya konmamıştır.

AKP'nin her şeyi kullandığını, çarpıtıp istismar ettiğini biliyoruz. İşine yarayacak olsa, bunu da kullanmak ister.

1 yaşasın 1 mayıs

Çatışmanın nedeni olan inkar ve imha politikalarına derhal son verilmesi, her halkın, kültürün, dilin kendini serbestçe ifade edeceği bir anlayışın kabulü, çatışan tarafların karşılıklı ateşkesi, demokratik bir anayasa oluşturma sürecinin başlatılmasıdır.

Hala hafızalarda tazeliğini kaybetmemiş 1 Mayıs 77 katliamını kimin yaptığı sorusu, aslında tuhaf bir sorudur. Hele de bu katliamın mağduru olan solun, bu katliamı bizzat kendisinin yaptığını ileri sürmek ise kasıtlıdır. Ciddi tarihçi havalarında "Sol, kendi yaptığı rezillikten bir mağduriyet efsanesi yarattı" diyen Halil Berktay ve arkasından Taraf gazetesinin bu yöndeki yayını elbette bir tesadüf değildir. Berktay ve Taraf'ın gerek sosyalist solu gerekse Kürt özgürlük hareketini itibarsızlaştırmaya yönelik tutumu bilinmektedir. Hele Berktay'ın Emek, Demokrasi ve Özgürlük Blokuna karşı düşmanlık derecesindeki tavrı da malumdur. Bu açıdan söylediklerine gülüp geçmek mümkündü. Fakat Berktay bir gazeteci, yazar, politikacı vb. olarak değil, bir bilim adamı, tarihçi olarak konuştuğu iddiasındadır. Herhangi bir somut kanıta dayanmaksızın serbest atış yapan bir tarihçiyle karşı karşıyayız.

Sol bir mağduriyet efsanesi yaratmamıştır. Aksine hükümet ve devlet katliamın sorumluluğunu sola yıkma çabasında bir çatışma efsanesi yaratmaya çalışmış ama başarılı olamamıştır. O dönemde sol gruplar arası gerilimin had safhada olması, hatta 1 Mayıs öncesi karşılıklı yaralama ve ölüm olaylarının meydana gelmiş olması, kaçınılmaz biçimde o meydanda çatışma olacağının kanıtı değil, olsa olsa bu ortamın provokasyon için değerlendirilmeye müsait olduğunu gösterir. Nitekim öyle de olmuştur.

Onbinlerce insanın işkence ve zulümlerden geçirildiği 12 eylül dönemi sorgu ve yargılamalarında 1 mayıs 77 katliamıya ilgili sol aleyhine hiçbir şey ortaya konmamıştır. 12 Eylülcülerin solun bu işin sorumlusu olduğunu gösterecek değil, ima edecek en ufak bir şeyi bile bulsalar, nasıl kullanacaklarını tahmin etmek hiç de zor değildir. 1 Mayıs katliamından sonra hazırlanan iddianame ve sonuçsuz yargılama bile katliamda devletin bazı organlarını ve karanlık güçleri işaret ederken, 2012 Türkiyesinde tarihçi sıfatlı birinin bu noktadan sola saldırmasının özel bir nedeni olsa gerek.

1 Mayıs 77 katliamıyla ilgili açıklığa kavuşturulması birçok soru vardır; bunlar gerek yargılama sırasında avukatlar gerekse devrimciler tarafından dile getirilmişlerdir. Devlet organları soruşturmayı sürdürmek ve sorumluları açığa çıkarmak yerine geçiştirmeye ve dosyayı kapatmaya çalışmışlardır. Hakikatin ortaya çıkmasını isteyen, varsayımlarla uğraşmaz. Örneğin BDP Milletvekili Ertuğrul Kürkçü'nün verdiği araştırma önergesinin kabul edilerek, araştırmaya paralel olarak derhal katliam soruşturulması yapılmasını savunur.

Berktay'ın iddiasına solun her kesiminden açıklama ve yanıtlar geldi. AKP muhipliğine soyunmamış hiçbiri onu doğrulamıyor, aksini anlatıyor. AKP'nin her şeyi kullandığını, çarpıtıp istismar ettiğini biliyoruz. İşine yarayacak olsa, bunu da kullanmak ister. Roboski de olduğu gibi kendi katliamlarını gizleme derdine düşen AKP hükümetinin, 1 mayıs 77 için harekete geçmesi, eğer güçlü bir kitlesel talep olmazsa, imkansızdır.

Birinci hamlesi başarısızlıkla biten bu anti-sosyalist kampanyanın burada kalacağı sanılmamalıdır. Bu sürecektir. Bu kampanyanın arkasında bugün Kürt özgürlük hareketiyle ortaklaşa bir mücadele yürütme iradesi ve kararlığı gösteren bir Türkiyeli sosyalist odağın ortaya çıkmış olmasının yarattığı rahatsızlık yatmaktadır. HDK korkusudur bu. HDK'yi daha fazla gelişmeden eski sözüm ona "günahlarının" girdabında boğmak için başlatılmış bir saldırıdır bu. Birisi katliamın sorumlusu solun kendisidir derken, öteki şiddet sever solu anlatacaktır bize. AKP över liberaller, yarın tarihçi ya da sosyolog sıfatıyla Roboski katliamının asıl sorumlusunun köylülerin bizzat kendisi olduğunu anlatmaya başlarlarsa şaşırmamak gerekir.

Acil ihtiyacımız adil ve demokratik bir barıştır. Barışa giden yol bellidir. Çatışmanın nedeni olan inkar ve imha politikalarına derhal son verilmesi, her halkın, kültürün, dilin kendini serbestçe ifade edeceği bir anlayışın kabulü, çatışan tarafların karşılıklı ateşkesi, demokratik bir anayasa oluşturma sürecinin başlatılmasıdır. Psikolojik savaş aracı kampanyalarla barışın yolunu kesmeye çalışmaktan vazgeçilmelidir.

www.arsivakura.org

Yazmak, ızdırap verdiği kadar, bir arınma ve özgürleşme olanağıdır

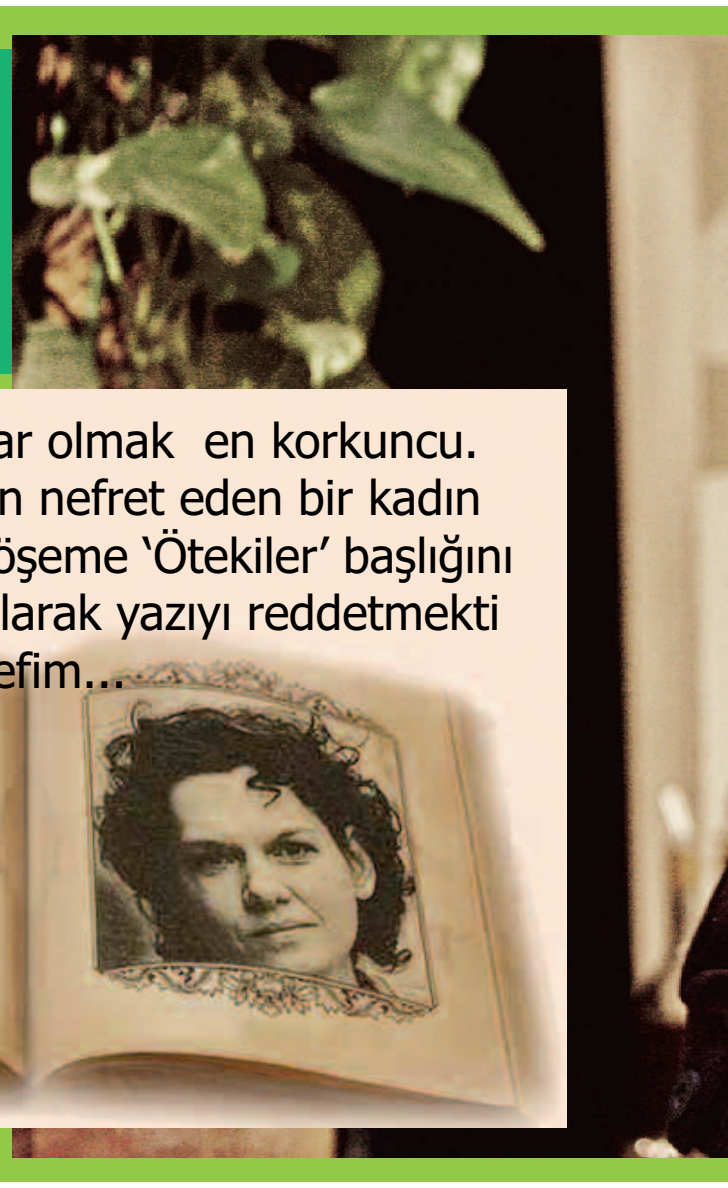

Türkiye'de kadın yazar olmak en korkuncu. İktidarın her türünden nefret eden bir kadın yazar olmak... 98'de köşeme 'Ötekiler' başlığını koyarken, bir iktidar olarak yazıyı reddetmekti hedefim...

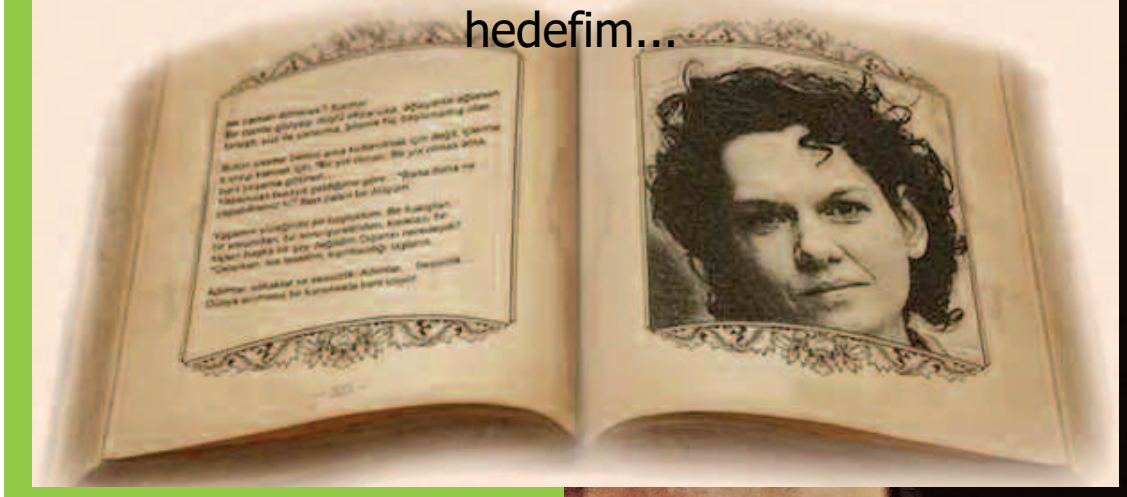

Bihterin OKAN ERKİNER

„Türkiye bir hukuk devleti olmaktan bütünüyle çıkmış durumda ve korkarım ki, faşizan uygulamalar artarak sürecek. Daha çok baskı, daha çok acı, daha çok şiddet yaşayacağız."

Merhaba, sevgili AslıErdoğan, Fizikle başlayalım isterseniz. Fen Bilimleri sizin için ne anlam ifade ediyor ?

Fiziği her zaman tutkuyla sevdim, ama fizikçilerin dünyasını, CERN'de deneyimlediğim, bir araştırma merkezindeki profesyonel fizikçiliği sevemedim.

Fizikten edebiyata geçmeye karar veriş nasıl oldu?

Bir seçim anı hatırlamıyorum, bir sabah uyandım ve doktoramı bıraktım. Uzun bir dönüşüm, sanki benden gizli, karanlıkta tamamlanmıştı. 'Yazar olmak' gibi bir düşüm de yoktu, yalnızca yazmak istiyordum.

Fiziğin ya da Fen Bilimlerinin kaleminize bir hizmeti oldu mu?
Fiziği, CERN deneyimini yazmadım yani yağmalamadım henüz, fizik eğitimine soyutlama, yoğunlaşma gibi alışkanlıklarımı borçluyum, sanırım.

Bir söyleşinizde Türkiye edebiyat dünyasının içindeki ayak oyunları, yolları tıkayan kliklerle ilgili düşüncelerinizi okumuştum. Siz artık rüştünü ispatlamış önemli bir kalemsiniz. O kliklerin ya da çevrelerin şu andaki yazar Aslı Erdoğan'a yaklaşımları nasıl?

Canım çok yandı, yanıyor... 'Bakın, ben onbir dile çevrildim, Norveçli eleştirmenlerce Kafka'yla, Belçika'da Artaud ile kıyaslandım. Fransa'da geleceğe kalacak elli yazar arasına seçildim vb.' demek zorunda kalmak, her alayda, yok saymada bunları hatırlatmak zorunda kalmak... Kitaplarımla ilgili çıkan yazılardan birer ikişer cümle seçip Türkiye'de söylenenlerle yan yana getirmek isterim bir gün... Dünya edebiyatında edindiğim konum, maalesef Türkiye'de her kafası kızanın beni aşağılamasını, ilk elliden, beşyüzden, binbeşyüzden saymamasını engellemiyor. Bazen siyasi, bazen kişisel sebeplerle dışlanıyorum. Ama en çok kadın olduğum için! Alman, Avusturyalı, Fransız, Amerikalı yazarların, eleştirmenlerin kitaplarımla ilgili değerlendirmeleri, saptamaları, övgüleri, Türkiye okurunu, entelektüelini, sinemacısını vb. tek bir kitabımı okumaya ikna edemiyor.

"Öteki" misiniz? Evet, siz "Öteki"siniz. "Öteki" olmak mı istediniz, yoksa "Öteki"leştirildiniz mi?

İstenmemiş bir bebek, kendi şiddetiyle yüzleşemeyen bir ailenin tek ve sorunlu çocuğu, üstün zekalı, içine kapanık kız çocuğu, kolejde orta sınıf,solcu öğrenci, CERN'de 24 yaşında, Türkiyeli bir kadın fizikçi... Ama 'ötekini' ve 'ötekiliği' gerçekten tanımam için İstanbul'un bir kenar mahallesinde Afrikalı göçmenlerle yaşamam, Brezilyanın gettolarını arşınlamam gerekiyormuş. Türkiye'de kadın yazar olmaksa hakikaten en korkuncu ... İktidarın her türünden nefret eden bir kadın yazar olmak... 98'de köşeme 'Ötekiler' başlığını koyarken, bir iktidar olarak yazıyı reddetmekti hedefim, dışarda bırakılanın, susturulanın, dilsizleştirilenin sesi olmaya çalışmak... Belki bunun bedeliydi bunca şiddet, acı, tehdit, tecavüz, çeşit çeşit öldürülme biçimi... Yazmayı, yazdıklarımı kendim seçtim ama yazmanın koşullarını ben oluşturmadığım sürece, maruz kaldıklarımı seçmiş sayılır mıyım? Galiba ötekileştirilmek bir seçim değil, kaçınılmaz bir bedeldi benim durumumda... Elimden başka türlüsü gelmedi, diyorum ve yaşadıklarımı üstleniyorum.

Yazmak ızdırap verir mi size?

Yazmak, özgürleşmeye giden bir yol olduğu kadar bir tutsaklık biçimi, hayata doğru bir adım olduğu kadar, hayattan bir vazgeçiş... Yazı çatışmalardan, kopuşlardan, ikilemlerden, yüzleşmelerden doğar ve her zaman ızdırablıdır.

O halde neden buna rağmen yazarlık?

Çünkü, bir arınma ve özgürleşme olanağıdır yazmak.

Atomla ya da fizikle uğraşmak, bilim kadını olmak daha mutlu etmez mi idi sizi?

Türkiye bir hukuk devleti olmaktan bütünüyle çıkmış durumda ve korkarım ki, faşizan uygulamalar artarak sürecek. Daha çok baskı, daha çok acı, daha çok şiddet yaşayacağız.

Mutluluk… Kendimle ilişkilendirebildiğim bir sözcük değil.

Başka bir tutkunuz, Bale… Bize biraz anlatır mısınız Bale sevdanızı? Beden ve ruh disiplininiz iyi olmalı. Doğru mu?

Bale: İçimde kalmış ukde, karşılığını bulamamış aşk, kimsenin bana yakıştıramadığı saplantılı tutku. Bedenimle giriştiğim umutsuz savaşım , onu sevmenin eziyetli bir yolu... Balede gösterdiğim disiplinin onda birini edebiyatta gösterseydim, cilt cilt romanlarım olurdu! Ne yazık ki, çevremdekileri çileden çıkaracak kadar tembel, dağınık, disiplinsiz biriyim ama yazmaya bir kere başlarsam, bitene değin hayatı ertelerim. Bir keresinde, bir ameliyat sonrası ağır bir kanama geçirdim ama yazım bitene dek, yaklaşık dört saat hastaneye gitmedim.

Size bakıyorum, sanki bir şey bekler gibisiniz, bir yandan formüllerin karmaşaları ve bir o kadar da net oluşları kadar somut, dik bakışlar, o bakışların ardında ise bekleyen bir melankoli. Yoruyorsunuz kendinizi sanki. Neyi bekliyorsunuz Aslı? Size yazı yazdıran nedir?

Son yazılarımdan birkaç cümle: ''Işıkla yokluk, yoklukla zaman, sonlarla başlangıçlar arasında bekliyor. 'Henüz değil'lerle, 'çok geç'ler arasında... Dinliyor, duraksıyor,huzursuzca kıpırdanıyor. Ama neye hazırlanıyor, yeniden doğmaya mı, ölmeye mi, belli değil..... Şimdi değil, daha sonra uç verecek bir yaprak, yaprak yaprak açacak bir sözcük, sözcüklerle çakışan bir hikaye için... Henüz tanımadığı ya da çoktan yitirdiği bir başka hakikatte anlamlanacak bir hikaye, daha düşsel ya da daha gerçek bir dünyada tamamlanacak bir yazgı için..."
Eskiden, yaşayabilmek için yazdığımı söylerdim. Şimdiyse var olmanın başka bir yolunu, biçimini, boyutunu bulamadığım için yazıyorum, diyorum.

Neden İsviçre'de yaşıyorsunuz?

Bir yazarlık bursu kazandım, Zürih Şehir Yazarı seçildim. Bu arada Yourcenar bursu başta olmak üzere başka burslar da kazandım. Türkiye'ye ne zaman dönebileceğimi bilmiyorum. Kürt basını üzerindeki baskılar öyle inanılmaz boyutlarda ki, Özgür Gündem yazılarımdan dolayı, bir bahane bulup beni de tutuklamalarından korkuyorum.

Tercih şansınız olsa idi nerede doğmak istediniz?

Tropik bir adada ya da cangılda, hala kaldıysa, 'uygarlıkla' hiç tanışmamış bir kabilede doğmak isterdim.

Sizden bir Türkiye değerlendirmesi isteyebilir miyim?

Türkiye bir hukuk devleti olmaktan bütünüyle çıkmış durumda ve ko-

www.arsivakurd.org

Bazen siyasi, bazen kişisel sebeplerle dışlanıyorum. Ama en çok kadın olduğum için!

rkarım ki, faşizan uygulamalar artarak sürecek. Daha çok baskı, daha çok acı, daha çok şiddet yaşayacağız.

Bugünkü uygulamaların bedelini hepimiz farklı ölçeklerde ödeyeceğiz, tıpkı 12 Eylül'ün bedelini hep birlikte ve hala ödediğimiz gibi. Baskı halkaları giderek genişleyecek, sokağa çıkanlarla, muhalefet edenlerle sınırlı kalmayacak, Kürtler, sosyalistler, sendikalar, gazeteciler, Aleviler derken bugün kendilerini güvende sanan liberaller hatta Müslümanlar da ilk iktidar eleştirilerinde susturulacaklar. Ayrıcalıkların halkası giderek daralırken, çoğunluk korku, baskı ve zulümle yaşayacak. Korkunç boyutlara tırmanan milliyetçilik, linç girişimleri,cunta dönemi uygulamaları, katliamlar, keyfilik ve zorbalık... Bir topyekun savaş öncesi dönemi fazlasıyla andırmıyor mu?

Toplumsal sorunlara duyarlılığınız ve "Vicdani Red" konusundaki tutumunuz ile bir takım çevrelerin istenmeyen kişisisiniz. Neler hissediyorsunuz bu konuda?

İşkenceye, F tiplerine, tecride, Hayata Dönüş Operasyonuna karşı çıkmak, Ermenilerden özür dilemek, neredeyse evrensel kabul görmüş vicdani reddi savunmak, Kürtlerle eşit olmayı istemek, Türkiye'nin demokratikleşmesi üzerine kafa yormak... Bu nedenlerle 'istenmeyen' kişi ilan edildiysem, bu nedenlerle internette, basında, sokaklarda taciz ve tehdit ediliyorsam, ne diyeyim? Şükür ki onlardan, istenenlerden biri değilim. On yıl önce görüşlerime tepki gösterenler, hatta cezaevleri söz konusu olduğunda yalancılıkla suçlayanlar, 'Kürt' sözcüğüne bile köpürenler,şimdi Kürtlerle kardeşlikten dem vuruyor, 'askeri vesayetin sonlanmasına' gururla sahip çıkıyor! Bir on yıl daha, bir onbin can daha... yetecek mi saplandıkları şovenizmden kurtulmalarına?

Şu anda ne üzerine çalıştığınızı sorsam istiyorum. Yoksa beklemeli miyiz?

'S. ye Mektup' adlı uzun hikayemi Zürih'te bitirmek niyetindeyim. Ölmüş birine yazılan, yıllardır tamamlayamadığım bir veda mektubu... Bir yandan da cezaevleri, Kürt meselesi gibi 'el yakan temalara' girdiğim ''Biz, Yananlar'' üzerine çalışıyorum. Ama buradaki ilk gecemde, beklemediğim, çağırmadığım, hazırlıksız yakalandığım bir ses gelip buldu beni, ışık ve karanlık, varlık ve yokluk, yeniden doğuş ve parçalanma üzerine metinler yazıyorum aylardır, belki de ağıtlar...

Favori yazarlarınız var mı?

Favori yazarlarım... Neredeyse otuz yıldan beri değişmeyen, epeyce uzun, klasik hatta deyim yerindeyse basmakalıp bir liste... On beş yaşımda Shakespeare, 17 yaşımda Dostoyevski ve Kafka ile tanışmıştım. Sonra Çehov, Flaubert, Tolstoy ve Sait Faik geldi, Rilke ve Virginia Woolf, Nabokov, Proust ve Musil, Beckett ve Artaud, Lawrence Durrell, Ingeborg Bachmann...

A. Ağaolu, Oya Baydar, Elif Şafak, Tezer Özlü, N. Marmara, L. Tekin, P. Kür, G. Akın, T. Uyar. Hangisi, ya da sizin eklemek istediğiniz isimleri sayar mısınız?

'Kadın Yazarlar ' diye ayrı bir liste yapmamız şartsa: En başta Virginia Woolf ve Ingeborg Bachmann. Margerite Duras ve Yourcenar. Clarice Lispector'dan Jean Rhys'a, Anne Michaels'dan Nadine Gordimer'e upuzun bir liste.

Türk edebiyatından saydığınız isimlerin tümünü okuyorum, ilk aklıma gelenleri de ekleyeyim: Leyla Erbil, Nezihe Meriç, Fürüzan, Ayfer Tunç, Sema Kaygusuz, Bejan Matur, Birhan Keskin, Lale Müldür, Zeynep Köylü, Ece Temelkuran, Müge İplikçi, Perihan Mağden, Nalan Barbarasoğlu, Ayşegül Devecioğlu, Mine Söğüt, Şebnem İşigüzel...

Şu anda ne okuyorsunuz. Vazgeçilmez kitaplarınız ya da yazarlarınız kimler?

Giderek daha az roman ve siyaset, daha fazla şiir, mitoloji, felsefe okuyorum. Eski Mısır metinlerini, Yunan tragedyalarını, İncil'i, Dante'yi tekrar tekrar, keyifle okuduğumu söylersem umarım bana inanırsınız. Zürih'e getirdiğim baş ucu kitaplarım Celan, Rilke ve Blanchot. Dostoyevski ve Musil'i yeniden okuyorum. Sırada Emile Ajar, Le Clezio ve daha önce hiç okumadığım Thomas Pynchon var.

Kadın cinayetlerinin alıp başını gittiği bir memlekette kadın ve kadın yazar olmak hiç isyana neden oldu mu? Öfkeleriniz var mı karşı cinsin kalemlerine karşı?

Kadınlık durumu... Kadınlık kavramıyla, kadın olmanın gerçeği arasındaki boşluktan biçimlenir gerçek öykümüz. Tahakkümün şaşmaz kuralı dilsizleştirmek,tarihin, sözün, aklın taşıyıcısı karşısında suskun bir nesneye çevirmektir. 'Kadın yazar' olmak...'Erkek yazar' gibi bir tamlamanın kullanımda olmayışı, vurgunun ilk sözcükte, yani 'kadın'da olduğuna işaret ediyor. Erkeğin dilini konuşan bir dünyada, yazar da erkek olacaktır ister istemez.. Söz, kanun, akıl, tarih erkeklerin olmuş hep, onlar destanlar ve aşk şiirleri yazmış, biz masallar anlatmış, ağıtlar yakmışız. Ün, başarı, deha, delilik hep onların, bize kalansa anonimlik, unutuluş, cadı yakma odunları... Yazmak, 'ben bir özneyim ve sizin tanımlarınıza sığdğım ölçüde var olmayı reddediyorum ' demenin bir yolu olduğu için isyanı da barındırıyor. Kendimin bile sıyrılamadığı erkek egemen değerlerden vazgeçmedikleri için erkeklere öfke duyuyor muyum? Bazen. Erkek olmanın iktidarına sırtlarını dayadıklarında, ayrıcalıklarını sonuna kadar kullandıklarında, gururları, çıkarları, korkuları yüzünden kadınları vahşi ayinlerinde parçaladıklarında... 'Özgürlük! Eşitlik!' diye gürleyenlerden, sanat ya da siyaset üzerine mangalda kül bırakmayan söylemlerini, incelikli düşüncelerini bizlerden esirgemeyenlerden, savunduklarıyla birazcık tutarlı olmalarını beklemek de hakkım.

Umut var mı sizce?

Umutsuz da yaşayabilirim. Yalnızca cümleler boyunca süren umutla yetinebilirim.

"İnkar- Yok Saymak" Neler söylemek istersiniz bu siyasi yöntem konusunda?

Halklar, diller,tarihler yok sayılıyor,haklar ve haksızlıklar gibi... Cinayetler, kıyımlar, katliamlar inkar ediliyor, acı,kan, trajedi, ölüm ... Hayatın kendisi inkar ediliyor. Hiçbiri diğerinden bağımsız değil elbet. Bu kopuş , gerçeklikten, ötekinden, kendinden kopuş, hepimizin yazgısını şu ya da bu ölçekte belirlediği gibi, bazen tek bir insanın yazgısı da bütüne, topluca ve teker teker yaşadığımız korkunç şiddete işaret ediyor. Ama buradayız, işte hala varız! İktidarın 'susturucularına', yok etmeye çalıştıklarının kendi hakikatleri de olduğunu, sürekli eksildiklerini, azaldıklarını, kendilerini de hep yarım, hep tamamlanmamış kalmaya mahkum ettiklerini söylemeye devam edebilmek için buradayız

www.arsivakurd.org

SİLAHLI BARIŞ ya da BİZİM BARIŞ

> Bizde barış hareketleri kurulduktan, ilk faaliyetlerini gösterdikten sonra kalıcı olan bir barış hareketimiz de olmadı. Gelişmeler zorunlu kıldığında askeri müdahalelere karşı çıkıldı, barış istendi; dönem geride kalınca da konu unutuldu.

Engin Erkiner

Sahip olduğumuz özellikleri tarihsel ve toplumsal bağlamları içinde ele alırsak içinde bulunduğumuz durumu daha kolay kavrayabiliriz. Bu kavrayış bizi sadece ne istediğini bilmekle sınırlı kalmaktan çıkarır ve o istenilenin nasıl yapılabileceği çözümüne götürür. Ne istediğinizi biliyor ama ona nasıl ulaşabileceğinizi bilmiyorsanız, ne istediğiniz değerini önemli oranda kaybeder.
Pratik, teorinin sadece sonucu değildir, çünkü pratiğin de teorisi vardır ve her pratik başlangıçta kaynaklandığı teoriyi etkiler, değiştirir. Pratiksiz teoriye ya da teorinin belirli bir pratiğine takılıp kalırsanız, tıkanırsınız, sürekli aynı şeyleri tekrar edersiniz.

Bu sayıda yer alan Ragıp Duran ve Ayhan Bilgen'in yazıları konunun iki ayrı görünümüyle ilgilidir.

68 bize özgü değil, çok sayıda ülkede farklı içeriklerle gerçekleşti. Dönemini, kendisinden sonraki tarihi etkiledi ve bitti. Bizdeki ise "bitmeyen 68"dir, çünkü sol 68'den sonra geçen 44 yılda o dönemi aşabilecek teorik ve pratik üretim yapamadı. Bitmeyen 68'imiz sadece tarihimizdeki parlak bir dönemi değil, yetersizlik ve çaresizliğimizi de gösterir.

Tarihin parlak bir dönemi yapay olarak sürdürülürse kendine döner, kendini vurmaya başlar. Müzik bitti ama dans sürüyor'un kaçırılmaz sonucu, süren eski dansı yeni müziklere de dayatan tutucu bir durgunluktur.

Yakın geçmişine göre hareketlenir gibi görünen bir ülkede şimdi bu noktadayız. Son 1 Mayıs'ın da gösterdiği gibi protestolar daha kitlesel, ama egemen anlayışlar ve onların çalışma tarzları oldukça eski. Ya yeni olan eskiyi atacak ya da eski yeniyi kendisine benzetecek…

Barış hareketini solun entelektüel ve pratik gelişme düzeyinden ayrı ele almak mümkün değildir.

> Bizde barış kültürünün kökleşebilmesi, tarihimizle yüzleşmeye doğrudan bağlıdır. Yıllarca "çocuklara ve büyüklere masallar" kapsamında eğitilen toplumun kendi gerçeğini öğrenmesi kolay olmayacak, ama bu süreç başlamıştır.

GEÇMİŞİ BOŞ BARIŞ HAREKETİ

Barış hareketinin geçmişten bugüne taşıyabileceği, bugünü dondurmak pahasına da olsa abartarak örnek seçeceği bir dönem yoktur. Bizde barış hareketinin 68'i olmadı. Kurulduktan, ilk faaliyetlerini gösterdikten sonra kalıcı olan bir barış hareketimiz de olmadı. Gelişmeler zorunlu kıldığında askeri müdahalelere karşı çıkıldı, barış istendi; dönem geride kalınca da konu unutuldu. Benzer bir sorun yeniden gündeme geldiğinde de tecrübe birikimi olmadığı için baştan başlamak zorunda kalındı.
Bu nedenle, barış hareketi denildiğinde, bundan, köksüz, birikimsiz ve ihtiyaca göre kendiliğinden şekillenen değişik gruplaşmaların birliğini anlamak gerekir. Fazlası şu anda bulunmuyor.

Yine de bu zayıflıktaki barış hareketinin bile öncekilerden farklı yanları var.

Birincisi: Barış mücadelesi Kore, Vietnam, bloklar arası silahsızlanma gibi ülkenin dışıyla değil, içiyle ilgilidir: 1984'ten beri geçici ateşkeslerle süren savaşın durması.

İkincisi: Barış denildiğinde bugün anlaşılanla, sadece 40 değil 10 yıl önce anlaşılan arasında bile önemli fark vardır. Barış konusunda daha kapsamlı bir yaklaşıma yönelinmesi el yordamıyla, ihtiyaçların dayatmasıyla gerçekleşti. Bunun avantajlarının yanı sıra olumsuz yanları da bulunuyor.

Dikkate değer bir geçmiş olmadığı için geçmişe saplanıp kalmak, sürekli onu tekrarlamak tehlikesi bulunmuyor. Ülke tarihinde görünüp kaybolan bütün barış örgütlenmelerinin toplam tarihi şimdiki hareketinki kadar tutmuyor. Bu durum kökleşmek ve daha geniş bir perspektife sahip olmak konularında uygun bir zemin oluşturuyor.

"Barış için vicdani ret", "Zorunlu askerliğe hayır" gibi insiyatiflerin ortaya çıkması ve giderek de yayılması, barışın toplumun artan oranda genişleyen bir kesiminin ilgisini çektiğini gösterir. Barış hareketinin kitlesi halen azdır, ama tarihimizdeki örneklerle karşılaştırılamayacak kadar fazladır. Barış talebi ilk kez belirli aydınların ve üniversite gençliğinin dışına yayılmıştır. Bu, önemli bir gelişmedir.

Üçüncüsü: Barış toplumsal tarihle ilişki içinde ele alınmaya başladı. Avrupa ülkelerinde en büyük ve kalıcı barış hareketinin Almanya'da olmasının nedeni, ülkenin Nazi geçmişiyle yapılan hesaplaşmayla yakından ilgilidir. Bu hesaplaşma, Nazi Almanyası savaşta yenilmesine karşın uzun ve sancılı oldu.

Bizde barış kültürünün kökleşebilmesi, tarihimizle yüzleşmeye doğrudan bağlıdır. Yıllarca "çocuklara ve büyüklere masallar" kapsamında eğitilen toplumun kendi gerçeğini öğrenmesi kolay olmayacak, ama bu süreç başlamıştır. (Bkz. Ayşe Günaysu'nun yazısı)

Militarist zihniyetten, "dünyayı yönetmeye aday üstün Türk" anlayışından kurtulmadan barış kültürünün bu topraklarda kökleşmesi mümkün değildir.

Dördüncüsü: Güncel toplumsal olaylarla barış arasında bağ kurulması özellikle önemlidir. Türkiye topluma güçsüze saldıran ve yetersizliğinin bilincinde olarak sürekli kendini kanıtlama peşinde koşan bir özelliğe sahiptir. Hemen her gün bir kadının öldürülmesi, kadınlara ve çocuklara yönelik cinsel saldırılar olağan görülecek kadar yaygınlaştı. Psikolojik hastalıklar sürekli artıyor ve toplum sağlığını tehdit eder boyuta ulaşmış durudadır. Toplum artan oranda hastalanıyor ve saldırganlaşıyor.

Bir şiddet toplumunda barış hareketi nasıl yaygınlaşabilir sorusunun sorulabilmesi bile önemlidir. Bu soru, barışın Kürt halkıyla süren savaşın boyutlarını aşan bir konuma sahip olduğunu gösterir.

Barış, silahların susmasından ibaret değildir ve şiddet toplumu özelliği sürdükçe silahların ne kadar susabileceği de belirsizdir.

Beşincisi: Türkiye sürekli silahlanan, Afganistan'a ve çeşitli Afrika ülkelerine asker gönderen, artan oranda silah ihraç eden ve bölgesel yayılmayı amaçlayan bir ülkedir. İç ve dış politika gittikçe daha ayrılmaz duruma geliyor. Böyle bir ülkedeki barış hareketi silahlanma, dış müdahale ve bölgesel yayılmaya karşı bilgi ve tutum sahibi olmak zorundadır.

> Bir şiddet toplumunda barış hareketi nasıl yaygınlaşabilir sorusunun sorulabilmesi bile önemlidir. Bu soru, barışın Kürt halkıyla süren savaşın boyutlarını aşan bir konuma sahip olduğunu gösterir. Barış, silahların susmasından ibaret değildir.

www.arsivakut.org

AMACIMIZ BARIŞ HAREKETİNİN GENİŞLEMESİ VE KÖKLEŞMESİ İSE

BU NASIL YAPILACAK?

Bizde barış hareketi yeni olduğu için başka ülkelerdeki örgütlerde ortaya çıkan bu ayrışmaları bırakın yaşamayı, bilgisine bile sahip değildir.

Barış mücadelesi geliştikçe değişik toplumsal gruplar da buradayerlerini alacak ve barış mücadelesi konusunda değişik anlayışlar ortaya çıkacaktır

Amacımız barış hareketinin toplumda genişlemesini ve kökleşmesini sağlamaktır. Bu amaç için birkaç önemli çıkış noktası saptanabilir:

İlk olarak: Çok sayıda örgütlenme, adında barış kelimesini taşımasa bile, barışla yakından ilgilidir. Örneğin "Kadına karşı şiddete son" kampanyası ve bununla ilgili örgütlenme, şiddet toplumu olmak özelliğini sorguladığı için barış mücadelesiyle de yakından ilgilidir.

Çocuklara yönelik şiddet ve cinsel istismarın önlenmesini hedefleyen örgütlenmeler için de aynısı geçerlidir.

Örnekler artırılabilir.

Buradan çıkan sonuç, bu tür örgütlenmelerin, adında barış olsun ya da olmasın, yaygınlaşmasıdır. Barış hareketi, yapısı gereği, merkeziyetçi değildir. Aynı hedefe yönelik çok sayıda örgüt kurulabilir, programları arasında bazı farklılıklar da bulunabilir. Önemli olan bunların birbirleriyle koordineli olarak çalışabilmesidir.

> "Kadınlara karşı şiddete son" kampanyası ve bununla ilgili örgütlenme şiddet toplumunu sorguladığı için barış mücadelesiyle yakından ilgilidir.

İkincisi: Barış ve toplumsal değişim arasındaki bağlantının kurulmasıdır.

Bizdeki barış hareketi yeni olduğu için başka ülkelerin benzer hareketlerinde yıllar önce ortaya çıkan ayrışmaları bırakın yaşamayı, bilgisine bile sahip değildir.

> Barış hareketi, yapısı gereği, merkeziyetçi değildir. Aynı hedefe yönelik çok sayıda örgüt kurulabilir, programları arasında farklılıklar da olabilir.

Barış ama hangi barış?

Barış mücadelesi geliştikçe değişik toplumsal gruplar da burada yerlerini alacak ve barış mücadelesi konusunda değişik anlayışlar ortaya çıkacaktır. Almanya'daki kitlesel barış hareketinin başlangıç yıllarında, bu ülkeye ABD atom roketlerinin yerleştirilmesine karşı yapılan eylemlerde sosyaldemokratlar ve yeşiller aktifti. Bu iki parti daha sonra Yugoslavya'ya NATO müdahalesini onayladılar ve katıldılar, Afganistan savaşına asker gönderdiler, ama Irak'ın işgaline karşı çıktılar.

Barış hareketinin öteki kesimi ise, barış için mücadeleyle önemli toplumsal değişimleri birbirine bağlar.

Almanya'da solcu olmakla barış hareketinde bulunmak aynı şeydir, bizde ise böyle değildir. Bunun başta gelen nedeni, barış mücadelesiyle toplumsal yapıda önemli değişimlerin gerçekleştirilmesinin birbirine bağlanmamış olmasıdır. Bu konuda her şeyden önce bilgiye ihtiyaç bulunuyor.

Üçüncüsü: Teorik çerçevedeki zayıflık barış mücadelesini olumsuz etkiliyor. Son olarak bunu Suriye konusunda da gördük. Barış için mücadele ettiğini söyleyen bir bölüm arkadaş Birleşmiş Milletler'in işlevini bilmiyor, BM gözlemcilerini ve barış gücünü NATO ile karıştırabiliyor. Bu konuda en tutarlı tavrı www.barismeclisi.com sitesinde yer alan bildirisiyle Mazlum-Der ortaya koydu: Suriye'ye Annan planı uyarınca yeterli sayıda BM gözlemcisinin gönderilmesini tek çıkar yol olarak savundu.

Buradaki soru şudur ve sadece Suriye'ye özgü de değildir: Halkın önemli bir bölümü değişim istediğinde ve yönetim de bu isteği şiddetle bastırmaya çalıştığında ne yapılacaktır? BM gibi eksikleri bulunsa da seçeneksiz olan bir gücün ateşkes için işe karışması mı savunulacaktır, yoksa "kimse karışmasın" denilerek ülkedeki yönetimin katliamına destek mi olunacaktır?

Basına fazla yansımamakla birlikte böylesi durumlar Afrika ülkelerinde özellikle ortaya çıkmaktadır.

Bu tür çatışmalarda BM'in rolünün güçlenmesi için mi çaba harcamalıyız, yoksa katliamlara seyirci mi kalmalıyız?

Bu konuda yeterli bilgi sahibi olmanın büyük önemi olduğu ortaya çıkıyor.

ŞİDDET TOPLUMUNDA BARIŞ NASIL OLABİLİR?

Şiddet toplumu; insanların kolayca tahrik oldukları ve sorunlarını şiddet yoluyla çözmeye yöneldikleri toplum demektir. Son örnek açıktır: Fenerbahçe-Galatasaray maçı sonrasında çıkan olaylar... Rakibin kazanmasına tahammül edememek ve uygun bir bahane bulup ona haddini bildirmek, şiddet toplumunun karakteristik özelliğidir. Polisin gaz bombası kullanmaktan başka becerisinin bulunmadığı, kitle psikolojisini anlayacak eğitime sahip olmadığı bir kere daha görüldü.

"PKK silah bıraksın, sorun biter" görüşüne sahip olanlar, toplumdaki günlük şiddeti görmüyorlar. FB-GS maçının, her gün dövülen, bıçaklanan, öldürülen kadınların PKK ile ne ilgisi var?

Bu toplumda barışı savunan güçlü olmak zorundadır. Bu ülkede devlet şiddetinin yanı sıra, onunla ilgili ama ona indirgenemeyecek yaygın günlük şiddet vardır. Bu nedenle de bizdeki barış mücadelesi, günlük şiddetin görece az olduğu Batı ülkeleri örneğine benzemeyecektir.

Bu şiddetin öncelikle azalması için çalışacağız ama bu nedenle "tahrik olacak" ve şiddete başvurmaya kalkacak insanlar az olmayacaktır.

Biz doğrudan güç kullanmayacağız, ama vazgeçirici etkimizin olması gerekir.

Gücü göstermek de onu bir çeşit kullanmaktır.

www.arsivakurd.org

Jakop Künzler'in gözleri ve belleği

"Kan ve Gözyaşları Ülkesinde"

Hans-Lukas Kieser

Seksenli yılların başlarında, pek çok insanın Türkiye'den Avrupa'ya ve İsviçre'ye kaçtığı dönemde, babamdan geriye kalanlar arasında küçük, sararmış bir kitap dikkatimi çekti. Yazarı, kendisine 1947 yılının sonunda Basel Üniversitesi tarafından fahri tıp doktorası verilen, 1949'da vefat etmiş İsviçreli hasta bakıcı Jakob Künzler'di. Ermeniler, Türkler ve Kürtlerle, kavimler ve dinler arası ortak yaşam konusunda etkileyici bir deneyime sahip bir yurttaşımı gördüm Künzler'de. Neredeyse bir çeyrek yüzyıl boyunca Osmanlı İmparatorluğu'nun Urfası'nda (1899-1922), sonra da hayatının sonuna kadar Lübnan'da yaşamıştı (1923-1949). Urfa şehri, Mezopotamya'nın kuzeyinde, günümüz Türkiyesi'nin güney doğusunda, Suriye sınırı yakınında yer almaktadır. Şehir ve Urfa bölgesi Osmanlı döneminde birçok kültürden etkilenmişti: Türk, Ermeni, Kürt, Arap ve Süryani kültüründen; ayrıca küçük bir Yahudi ve Yunan azınlığı da mevcuttu. Künzler, Dünya Savaşı sırasında Urfa'da "yaşadıklarını" 1919/20 kışında, Basel'de memleket ziyareti sırasında yazar. Kendisini, bölgede yaşanan kanlı olayların tek tanığı olarak görmesinin verdiği sorumlulukla, 1920 baharında –takibattan korkan yakın akrabalarının muhalefetine rağmen– bunları yayımlatmaya karar verir. Kitap bir yıl sonra Potsdam'daki Tempel Yayınevi'nden çıkar.Kan ve Gözyaşları Ülkesinde, Urfa bölgesinde yaşanan savaşı ve acıyı anlatır. Kitap, politik olarak tarafsız bir gözlemcinin, modern araçlarla organize edilmiş, Avrupa ve Osmanlı Dünyasında ilk soykırıma, yani Jön Türklerin savaş rejiminin, Osmanlı Ermenilerine 1915 yılında uyguladığı kırıma çıplak tanıklığıdır...

Doğan Akhanlı

Urfa, o günlerde Sivas, Erzurum ve Mamuret ül Aziz (Elazığ) vilayetlerinden gelip Mezopotamya bozkırlarına doğru akan insan selinin geçiş noktası olmuş, Jakop Künzler'in gözleri, "gittikçe daha kederli ve ümitsizce" yürüyen kadınlar ve 4-12 yaş arası çocuklardan ibaret sürgün kafilelerini görmüştü. Aralarında erkekler yoktu. Kimse erkeklerin akıbetlerine dair bir açıklama yapamıyordu. Durumu gerçekten açıklayabileceklerin ise bunu yapacak canları, kanları, dilleri, elleri, ayakları kalmamıştı.

1914- 1918 Cihan Harbi başlayalı bir yıl olmuştu. Enver Paşa, "Turan"a giden yolu açmak için üçüncü orduyu Sarıkamış'ta çoktan kırdırmış; cephelerde kasaturalarla birbirlerini boğazlayan askerler kan ve çamurdan bir bulamaca dönüşmüş; havaya çöken kan ve insan eti kokusuna, Hükümet tarafından el konulan çimlenmiş tahılların çürük kokusu karışmıştı.

10 Ağustos 1915'de Urfa'ya, başkentten, biri Enver Paşa'nın akrabası, "İttihat ve Terakki Komitesi" üyeleri Ahmet ve Celil Beyler geldiler. Söylentiye göre bu şahıslar şehre, Ermeni erkek ve delikanlılarını öldürtmek, kadın ve çocukları sevk etmek için gelmişlerdi. Hapistekilerle işe başladılar. Gidenlerden bir daha haber alınamadı. Çok geçmedi, Urfa'da "vurun gavurlara" nidalarıyla katliam başladı. Şehirdeki Alman misyon hastanesinde hastabakıcı olarak çalışan Jakop Künzler'in gözleri, silahlı Kürtlerin pazara akın etiklerini, Ermeni ve Süryanilerin telaş içinde tezgahlarını kapatıp evlerine kaçtıklarını, çoğunun evlerine varamadığını ve dört kalfasıyla beraber boğazlanan Terzi Kevork'un talan edilmiş dükkanında kan gölü içindeki cansız bedenini gördü. Alacakaranlık çöktüğünde evine gitmedi, hastanede kaldı. Ertesi sabah, yaşlı kasap Şiko'yu evinin önünde ölü buldu. Sonra ziyaret ettiği vali ona, olayları teessüfle karşıladığını ve bu tür olayların bir daha yaşanmayacağını söyledi. Akşama doğru karısı ve arkadaşlarıyla beraber cesetlerin üzerinden atlayarak Süryani mahallesine giden Jakop Künzler'in gözleri, bir kaç gün sonra, Türklerin iplerle bağladıkları cesetleri toplu bir mezarlığa gömmek için sokaklarda sürüklediklerini de gördü.

Sonra kuzeyden, zaman kavramını yitirmiş, çoğu kılıç ve süngü yaralı sürgünler geldiler. Kızlarının lekelenmemesi için kendilerini sunan anneler öldürülmüş; binlerce kadın ve çocuk Fırat nehri sularına atılmış; hayatta kalanların paralarına el konulmuş; duygular körelmiş; en inançlı olanların bile ruhları kararmıştı artık. Harput'tan 2000 kişiyle beraber bir ay önce yola çıkarılan Vehsa Bedrosyan, kafileye eşlik eden jandarmalardan eziyet görmediklerini anlattı ona. Malatya civarlarında, Erzurum ve Sivas'tan gelen sürgünler de kafileye katılmış, Toros Dağları'ndan geçirilerek güneye doğru götürülmüşlerdi. Yaşlılar ve çocuklar dağlarda ölmüş, vahşi hayvanlara yem olmuşlardı. Azala azala Urfa topraklarına vardıklarında, Kürtlerin saldırısına uğramış, çırılçıplak soyulmuş, dar bir alana götürülüp kıyılmışlardı. Cesetler arasında hayatta kaldıktan sonra, birkaç Kürt atlıyla karşılaşan ve atlılardan, kızlarını yanlarına almalarını isteyen Vehsa Bedrosyan bir daha kızlarını hiç görmemişti. Gözyaşları kuruduğu için arkalarından da ağlayamamıştı.

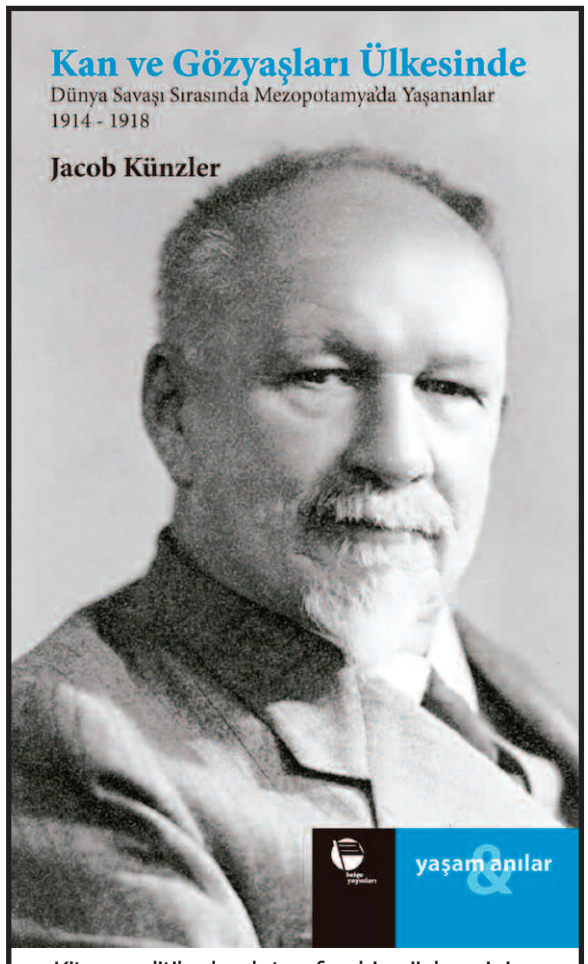

Kitap, politik olarak tarafsız bir gözlemcinin, modern araçlarla organize edilmiş, Avrupa ve Osmanlı Dünyasında ilk soykırıma, yani Jön Türklerin savaş rejiminin, Osmanlı Ermenilerine 1915 yılında uyguladığı kırıma çıplak tanıklığıdır...

BU GÖZLER BİR SOYKIRIM GÖRDÜ

Ermenilerin yaşadığı bir dejavu gibiydi. 1895'de, Sultan Hamit'in, kendi adını taşıdığı, Kürt Hamidiye alaylarına yaptırttığı kırım, benzersizliği yüzünden, daha o yıllarda, "holokost" olarak tanımlanmıştı. Talat Paşa Davasının uzman tanığı Franz Werfel'in, "Musa Dağ'da 40 Gün" adlı romanında ölümsüzleştirdiği Alman ilahiyatçı ve Protestan papazı Lepsius, katliamlardan sonra yüzlerce dul kadına ekmek kapısı olsun, hayatta kalmış bebeklerini besleyebilsinler diye, Urfa'da bir halı fabrikası kurmuştu. Savaş başlayınca, kimsenin halıya ihtiyacı falan kalmadı. Halı fabrikası, kan ve gözyaşlarının dinmediği o günlerde, Ermenilerin sığınak yeri oldu. Ermeni mahalle ve evlerinde barikatların kurulduğu, Ermeni demircilerin soba, saban yapımını bırakıp bıçaktan kılıca, baltaya ve hatta el bombasına kadar silah üretmeye başladıkları Eylül ortalarında, Jakop Künzler'in gözleri yüzlerce kadının çıplak halde Urfa'ya getirildiğini gördü. Şehir dışına çıkanlar her yere yayılmış cesetlerden söz ediyor, Hıristiyanlar engelleyemeyeceklerini bildikleri daha da korkunç günleri çaresizlik içinde bekliyorlardı.

Jakop Künzler'in belleği, 1915 sonbaharında, Urfa'da, Türk askerinin olmadığını, jandarmaların da sürgün kafilelerini yağmalamak ve tartaklamakla meşgul olduğunu kaydetti. Hükümet, çevredeki Kürtleri, direnmeye hazırlanan Ermenilere karşı seferber etti. Güpegündüz Urfa'ya doğru dörtnal gelen Kürt atlılarını gören Jakop Künzler'in beyni, Ermeni mahallesinden gelen silah seslerini, Kürt atlılardan birinin atından yuvarlandığını, kuşatmaya karşı direnişin üçüncü günü kuşatmaya katılan Türk piyadelerinin saldırısının da sonuç vermediğini belleğine kaydetti.

Çatışmalar günlerce sürdü. Jakop Künzler, çatışmalarda yaralanan Türk askerlerinden öğrendiği üzere, Ermenilerin yeterince yiyecekleri olduğunu; her evin su kuyusu olduğu için şehrin suyunu kesmiş olmalarının işe yaramadığını;, büyük çaplı toplarının olmadığını; dokuz santimetrelik bombaların kalın taş binalara zarar veremediğini; yangın bombalarının ise evler ahşap olmadığından pek de etkili olmadığını da belleğine kaydetti.

Direniş Ekim ortalarında kırıldı. Jakop Künzler'in gözleri, kadın ve çocukların üç büyük binaya kapatıldıklarını; erkeklerin iki gruba ayrıldıklarını; bir kısmının hapishaneye, geride kalanlarınsa cami avlusuna götürüldüklerini gördü. Sonra askerler, on yedi yaşında, karnı kurşunlarla delik deşik edilmiş bir Ermeni kızı getirdiler hastaneye. Jakop Künzler, askerlerin kızı neden öldürmeyip de hastaneye sevk ettiklerini anlamadı ama kızın cesareti ve güzelliğiyle askerleri kendisine hayran bıraktığını tahmin etti; başka bir kötülüğe maruz kalmadan hemen ölmesine sevindi.

Jakop Künzler'in gözleri, başlayan katliamları, toplu mezarları, üzüm bağına giden yol üzerinde dere boyunca öldürülen insanları, bahardaki sağanak yağmurlarıyla ortaya çıkan yarı çürümüş cesetleri, derenin aşağısında suyun sürükleyip biriktiği insan kemiklerini de gördü ve belleğine kaydetti.
Bir akşam kapısı çalındı. Kapının önünde kanlar içinde tir tir titreyerek dikilmiş, yüzü gözü dağılmış Agop sığınacak kapı arıyordu. Türk komutanın, Ermenileri yanına almaya devam ederse, Ermeni muamelesi göreceği tehdidini ciddiye alan Jakop Künzler, onu içeri alıp almamakta tereddüt etti. Karısı

HİPOKRAT YEMİNİ HATIRLATTI ONA

Aynı günlerde en yakın arkadaşı, Ermeni Mahallesinde tutuklanan, kendisi gibi Alman dostu olmayan Amerikan misyoneri F. H. Leslie, bizzat temin ettiği zehirle hayatına son verdi. Ondan geriye kalan 30 Ekim 1915 günlü son notta, Jakop Künzler'in ölümünden sorumlu olmadığını, zehri yetimhanenin eczanesinden kendisinin temin ettiğini yazmıştı. Jakop Künzler, Mr. Leslie'nin "bu zalim ülke" için fazla narin olduğunu kaydetti belleğine. Mr. Leslie'nin hükümet tarafından el konulan Protestan mezarlığına defni mümkün olmadı ve naaşı Urfa girişindeki taşlık arazide gömüldü.
Erkeklerin tamamı cami avlularında ve hapishanelerde öldürüldükten sonra, kadınları ve çocukları nakletmeye gelmişti sıra ve Jakop Künzler'in belleği, acıları had safhaya ulaşan, rüşvetle Müslüman erkeklere satılan, kendilerinden zehir dilenen, sütten kesilen, bebeklerini kendileriyle birlikte nehre atan kadınları unutmadı. Nakledecek kimse kalmayıncaya kadar dolaştırılıp duran bu insanlar çöllerde yitip gittiler.

Kendini, İsviçreli bir Alman olarak, o korkunç olayları başından sonuna yaşayan tarafsız bir tanık diye tanımlayan Jakop Künzler, Birinci Cihan Harbi boyunca Alman ve Türk gazetelerinden başka bir şey okumayacak; 1899'dan 1922'ye kadar yaşadığı Urfa'da, o geçmek bilmeyen "kan ve gözyaşı" günlerinde gördüklerini ve belleğine kaydettiklerini 1920 sonbaharında, Berlin-Potsdam'daki Tempel Yayınevi'nde yayımlatacaktı.

Perim Ozan tarafından çevrilen, Avrupa'nın en önemli Osmanlı tarihçilerinden Hans Lukas Kieser'in önsözüyle Belge Yayınevi tarafından yayımlanan kitapta Jakop Künzler gözlemlerini ve belleğini sunar bizlere. Hans Lukas Kieser'in ifadesiyle, kitap, "politik olarak tarafsız bir gözlemcinin,

www.arsivakurd.org

Almanların yakın tanıklığında Ermeni Soykırımı

Ermeni Soykırımına ışık tutan dev bir çalışma:
Alman Belgelerinde Ermeni Soykırımı (1915-16)
Alman Dışişleri Bakanlığı Siyasi Arşiv Belgeleri
Belge Yayınları, İstanbul, Ocak 2012

Aşiti/Barış'ın yazarlarından , değerli yayıncı ve yazar Ragıp Zarakol'un yönettiği Belge Yayınları, Türkiye yakın tarihinin en karanlık ve kanlı dönemlerinden biri olan Ermeni Soykırımı'nın gerçekleştiği yıllara 1915-16'ya ilişkin Alman Dışişleri Bakanlığı belgelerinden derlenen önemi bir belgesel çalışmayı Türkiye okuyucusuna sunuyor.

Yayıncı Ragıp Zarakol, Wolfgang Gust'un uzun yıllar süren çalışmalar sonucu hazırladığı 992 sayfalık dev derlemenin en sonunda, 991 ve 992'inci sayfalarda yer alan, Son Söz'ünde kitabın hazırlanış ve yayınlanış öyküsünü anlatıyor ve 'Başyapıt' olarak değerlendirdiği bu kitabı yayınlanmış görmekten duyduğu mutluluğu dile getiriyor.

Zarakol, o tarihlerde yatmakta olduğu Kocaeli 2 No'lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'ndan gönderdiği 'Son Söz'de kitabın önemini de değiniyor ve bu konuda şunları söylüyor:

"1915 incelemelerinde Alman belgelerinin önemi, bu belgelerin o dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun müttefiki olan bir ülkenin bakışını yansıtıyor olmasında yatıyor. Yani İngiliz ve Amerikan belgeleri gibi, 'onlar Osmanlı'nın savaş halinde olduğu ülkelerin tarafsız olmayan belgeleri' diyerek görmezden gelmek mümkün değil."

Yaklaşık 20 yıldır Ermeni soykırımına ilişkin Alman belgelerinin derlenmesi için çalışan gazeteci Wolfgang Gust karısı Sigrid Gust ile birlikte yıllarca süren titiz bir çalışma sonucunda dev bir eserin ortaya çıkmasını sağladı ve Ermeni Soykırımı konusundaki tartışmalara yeni bir boyut getirmiş oldu.

Kitabın hemen ilk sayfasında yazarla ilgili şu kısa tanıtım yazısı yer alıyor: "Wolfgang Gust 1935. Haftalık Der Spiegel dergisinin dış haberler servisi şefi ve muhabiri, Spiegel-Buch editörü. 1993'ten bu yana serbest köşe yazarı olarak çalıştı ve kendisini, karısı Sigrid Gust ile birlikte Ermeni Soykırımı belgeleri'nin derlenmesine adadı. Eşiyle birlikte konuya ilişkin en önemli internet portalını (www.armenocide.net) hayata geçirdi."

Zekiye Hasançebi ve A. Takcan'ın Almancadan çevirdiği bu dev çalışmanın redaksiyonunda Doğan Akhanlı, Ahmet Batmaz, İrfan Cüre, Yasemin Gedik, Toros Sarian ve Ragıp Zarakol, son redaksiyonunda ise Sena Adalı ile Ali Sait Çetinoğlu yer almışlar.

Belgelerin İngilizce çevrilmesi konusunda Taner Akçam'ın da büyük katkıları olmuş.

Ayrıca Ragıp Zarakol, derlemenin Son Söz'ünde, kitabın Almancasını Taner Akçam'dan alıp alıp kendisine getiren Hrant Dink'i de sevgi ve şükranla andığını söylüyor.

Bu önemli derlemenin arka kapağında çalışma şöyle sunuluyor:

"24 Nisan 1915'de Osmanlı İmparatorluğu'nun İttihatçı Hükümeti başkent İstanbul'daki Ermeni toplumunun tüm elit tabakasını tutuklattı. Bunu birkaç ay sonra Ermeni halkının sistematik imhası izledi. O sırada Osmanlı İmparatorluğu'nda 2 milyon nüfusu olan Ermeni halkının yarısından çoğu yaşamını yitirdi. Bu olay 'Yirminci Yüzyılın İlk Soykırımı' olarak tarihe geçti. Birinci Dünya Savaşı sırasında Türkiye'nin en büyük müttefiği olan Alman İmparatorluğu'nun misyonları, öğretmenleri, subayları, konsolosluk ve elçileriyle, hiçbir yabancı devletin izleyemeyeceği bir şekilde, bu soykırımın ayrıntılarını kayda geçirdi. Wolfgang Gust'un Dışişleri Bakanlığı Arşivinde toplanmış olan raporlardan derlediği belgeler, meydana gelen olayların tam bir görüntüsünü çizdiği gibi aynı zamanda Almanların sorumluluğunu da segiliyor."

Bu önemli eserin 100'uncu yılı yaklaşmakta olan Ermeni Soykırımına yeni bir persfektif getirmesi ve yeni tartışmaları da beraberinde getirmesi kaçınılmaz gibi görünüyor.

Çareserîya mahende aşîtiyê!

Gelo ew çi rewş û zirûf bûn, ku pêwîstîya xebat û demezerandina Meclisên Aşitiyê hebûn?"

"Bê gûman heta ku şer raneweste û nakokî çareser nebin dê rol û pêwîstîya xebata aşîtîyê hebe."

Ahmed Karamus

Di dawîya sala 2007 an de û destpêka 2008 an de, gelek ronakbir, welatparêz, sosyalîst, akademîsyen, demokrat û aşitîxwazên ji etnîsîteyên cûda ku, weke mozaîkek demokratîk a civakên Turkiye û Kurdistanê pêk tên, bi hevî û heyecanek mezin, dest bi xebata damezerandina Meclisa Aşitiyê li Europayê kirin. Kar û xebata wan, encama xwe, bi beşdarîya nêzî 300 kesan ji gelek welatên Europa, di kongra damezerandinê de bûn û Meclisa Aşîtiyê di roja 24 ê nîsana 2008 de hate îlan kirin. Bê gûman ev, xebata damezerandina Meclisa Aşîtiyê, misyonekî gelekî giran da ser milê komîta rêvebir û endamên wê. Berîya ku, ev meclis li Europa avabe, li Turkîyê jî Meclisa Aşîtiyê hatibû demezerandin. Ji xwe pêwîstîya damezerandina Meclisa li Europa bi pêwendî û diyaloga li gel wan ve pêk hatibû.

Dema ku, her dû meclis hatin damezerandin pêwîstîyek gelek girîng bi xebata aşîtiyê li Turkîyê û Kurdistanê hebû. Gelo ew çi rewş û zirûf bûn, ku pêwîstîya xebat û demezerandina dezgehên weha hebûn? Bersîva vê pirsê

helbet gelek zahmet e, ji ber ku herkes dikare li gor têgîhiştina xwe a siyasî şirove bike û rê li ber analîzên cûda veke. Yek ji wan analîzan ew bû kû, hejmareke gelek mezin pê bawerbûn kû, rewş û nakokîyên di nav dewleta Turkîyê û tevgera azadîxwaz a kurd de, piştî xebata siyasî a bi salan û şerê çekdarî kû ji sala 1984 de bê navbir berdewam bû gihîştibû qonaxa çareseriyê û zû dereng dê terefên pirsê li gel hevdû rûnên û dest bi mûzakereyan bikin, helbet hayê raya giştî ji dan û standinên (ji sala 2006 heya 2011) di nava dewletê û PKK tunebû, da kû çareserîyekê peydakin. Meclisa Aşîtiyê bi vê mebesta, hem bi kar û xebata xwe karibe tesîreke erênî li ser pirosesa çareserîyê bike û hem jî karibe bingeha diyalogê di nava herdû gelan de peydabike. Jiber kû, şerê di nava dewleta Turk û tevgêra azadîxwa a Kurd de kû, di wê demê de nêzî 25 salan berdewam bû, gelek gelek encamên negatîf ên civakî, siyasî, aborî û pyskolojîk bi xwe re anîbûn. Hin ji wan encaman kuştina 50 heya 60 hezar kesan , şewat û hilweşandina 4-5 hezar gundan, koçberkirina ji mal û gundên xwe nezî 3-4 milyon mirovan, girtina bi hezaran kesan ku, ew avêtibûn binên zîndanan. Civak, bi gelemperî ketibû nav traumake pysîkolojîk û aborî. Encama a herî kambax ku, dujminatî di nav herdû gelan de xwe dabû der. Nijdperestîyeke bê hemba li hemberî gelê Kurd xurt bibû û hîn jî ev nijadperestî berdewam e. Ez naxwazim hîn zêdetir têkevim nav detalîyên ku, encamên şer û nakokîyan bi xwe re peyda kirîye. Dema ku, rewşa civakê weha be, helbet pêwîstîya xebata aşîtîyê pêwîst e û gelekî girîng e jiber ku karibe tesîra van encamên, ku min li jor anîne ziman kêm bike û zemîna diyalogê di nav herdu gelan de peydake. Misyon û xebata Meclisa Aşîtiyê jî ev bû.

GELO REWŞ ÎRO ÇAWA YE?

Belê, her çiqas em ji xebata aşîtiyê bi hevî bin jî lê, rewş bi tundî hatîye guhertin. Nemaze piştî ku rejîma AKPê dest bi girtina siyasetmedarên kurd yên ku, bi îrade xelkê xwe hatibûn helbijartin, hem jî yên ku di qada siyasetê de çalakdar bûn hatin girtin û ew avêtin binên zîndanan û di pêre şerê çekdarî dîsa bi awayekî întensîv dest pê kir, gelek kesan pirseke weha ji xwe pirsin; Gelo rol û pêwîstîya xebata aşîtiyê maye?

Bê gûman heta ku şer raneweste û nakokî çareser nebin dê rol û pêwîstîya xebata aşîtîyê hebe û bi taybetî pêvajoya ku em tê de dibhurin pêwîstîya ve xebatê hîn girîngtir dike. Ji ber kû rêwşa îro ji ya duhinî ne asantir e, berovaciyê wê, rewş hîn aloztir bûye. Sebebên ku, rewş hîn aloztir kirîye bi dû faktorên girîng ve girêdaye. Faktora pêşîn ew ku konjûktura siyasî a nav Turkîye bi xwe ye û ya duyem jî rewşa siyasî a Rojhilata Navîn e. Ev her du mijar bi serê xwe pirsa meqaleyekê bi taybetîye. Eger derfet hebe di hejmara pêş de ez ê hewl bidim ku, li ser van herdû mijaran rawestim û hin analîzên berfirehtir bikim. Lê, dîsa jî, jiber kû ev herdû pirs bi mijara me ve girêdaye dixwazim bi çend gotina jî be binim ser ziman.

REWŞA TURKÎYÊ

Bi taybetî piştî helbijartinên Parlementoya Turkîyê yên di 12 hezîrana 2011an de, guhertinên gelekî negatif di helwest û siyaseta AKPê de li hember "çareserkirina" pirsa kurd pêk hatîye. Şerê çekdarî di nav hêzên PKK û yên dewletêde xurtir buye, girtina rêberên BDPê û endamên wê bi awayekî berfireh pêk hat û hîn jî pêk tên. Bi ser da dest bi girtina rojnamevan, parêzer, akademîsyen û her cureyên din yê civakê kirin. Mûzakereyên di nav PKK û dewletê de ku, ji sala 2006 an de hebûn hatin rawestin û bi ser de jî, li ser nifir û dîrektîfen Fethullah Gulen dewletê dest bi komkujîyan kirin. Li hemberî şervanên azadîyê çekên kîmyawî û yên kû, li gor qanûnên şer yên nawneteweyî qedexe ne bi kar anîn û bi kar tînin. Hukumet û rayedarên AKPê manifestoya dujminatîyê û nijadeperestîyê li hemberî gelê kurd di nava xelkê tirk de xurtir dikin û li gor qenetên gelek analist û siyasîyên têgihêştî ew e ku, nêta hukumeta AKPê ku, pirsa kurd çareser bike tune ye.

Pirsa dûyem, ku bi vê mijarê ve girêdayî ye, pirsa nakokîyên li Rojhilata Navin e û bi taybetî pirsa nakokîyên nav dewleta Suriyê ye bi xwe ye. Siyaset û helwesta rejîma AKPê di derheq nakokîyên nav Surîyê de, bi awayekî gelekî zelal bi me dide xuyakirin ku, naxwaze pirsa kurd li bakûrê Kurdistanê çareser bike, lê her weha naxwaze ku, kurdên Rojava jî bighêjin hin mafên xwe yên netewî û demokratîk û bibin xwedî mafê statuyeke siyasî. AKP dixwaze rejîmeke siyasî wek xwe li Surîyê jî pêk bîne da ku, hegemonya xwe li herêmê xurt bike û pirsa kurd ji rojevê derxîne.

Ji ber wan sebebên jor ku, min anîne ziman rejîma AKPê hem ji bo kurdan, hem jî ji bo bicîh kirina demokrasîyê li Turkîyê û herêmê tehlûkeyeke mezin e. Ew kesên van tehlûkeyan di pêş de dibînin, hîn bêtir rol, misyon û pêwîstîya xebata ji bo aştiyê fêm dikin. Xebat û tevgera aşîtiyê di bercewendîyên gelên Kurd, Turk û etnisîten din de ye. Pêwîste kû gelê Kurd, Turk û etnîsîten din dest bidin hev û xebata aşîtîyê û demokrasîyê hîn xurtir bikin.

Ez bi hêvî me ku, her kesê bawerî bi xebata aşîtiyê hebe, çi ronakbir, welatparêz, demokrat, akademîsyên, siyasetmedar û hwd. tevî xebata aşîtiyê be û piştgirîyek xurt bidin ve xebatê.
Bi hevîya ku, em giş bi hevdûre di nav aşîtiyê de bijîn.

Hesabı barışla kesmek mümkün!

12 Eylül yargılamalarının başlamasıyla elbette vijdan, adalet ve barışı dillendirirken; en büyük talepkâr en yaşlı anadır. Berfo Ana boşuna konuşmuyordu Adliye Sarayı önünde: "Ben buradayım katiller sürüsü, sizler neredesiniz, hesap vereceksiniz?"

Şeyhmus Diken

İlerde bir gün Nisan 2012 Türkiye gündeminin tarihini yazacak olanlar; eminim ki çok farklı perspektifler ve farklı mağduriyetler üzerinden bir okumaya ihtiyaç duyup, acaba neresinden tutalım diyerek şaşırıp kalacaklar. İslamcı politik aktörler, Türkçü ve dahi kafatasçı milliyetçiler ve her çeşit sol siyasetten aktörler, ha bir de Kürt siyasetçiler. İşte bütün bu ayrı kulvarlarda siyaset yapan aktörler ve kurumları Ankara adliye binasının önünde buluşturan, ülkenin üzerine karabasan gibi çöken görünürde otuz sene evvelinde birkaç yıl hüküm sürdükleri varsayılsa bile (1980 12 Eylülüyle-1983 Kasım ayları arası) aslında etkileri hâla süreduran bir "Milli felaket"

Sanırım bu satırları okuyanların kimilerini kızdıracak olsam da, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 4 Nisan günü bir kameraya yansıyan sözleri hayli manidardı. Evet, 12 Eylül aktörlerinin yargılaması başlamıştı ama unutulmamalıydı ki ülke hâla 12 Eylül generallerinin hazırladığı ve bir türlü değiştirilemeyen Darbe Anayasası ile yönetiliyordu.

Ama bütün bunlar bence tevatürdü. Asıl vurguyu bir ambulans nezaretinde ve elinde hesap soran pankartı ile oğlunun fotoğrafıyla Berfo Nine yapıyor ve yaşatıyordu. Adeta ben 104 yaşımda sağlığım sizden daha kötü bir halde buraya, kaybettirdiğiniz oğlumun hesabını sormak üzere gelebiliyorsam, sizler de hesap vermek üzere gelmeli / getirilmeliydiniz diyordu.

Aslında simgesel bir dava açma görüntüsünde cereyan eden, toplumsal muhalefet sağlanabilirse belki bir dönemin yargılanma sürecinin girizgâhına dönüşüp yaygınlaşabilecek bir dava diyebileceğimiz yargılama, 12 Eylül'ün iki aktörünün yargılanmasının başlangıcı saymak mümkün.

Sonuçları ne olursa olsun; 12 Eylül 1980 askeri darbesi potansiyel olarak büyük bir güce sahip olan ama örgütlülüğü darmadağın olan Türkiye Sol muhalefeti ile Kürt siyasal muhalefetine karşı planlanıp programlanmış bir darbeydi. İslamcı siyasal aktörler ile Faşist düşüncenin siyasal aktörlerinin mahpusluk dâhil, görünür dönemsel mağduriyetleri tümüyle bir örtüye delalet ediyordu.

Çok aceleci olmamak ve büyük beklentiler içine girmeden somut yaşanmışlıklar ve yaşatılmışlıklar üzerinden bir müdahillik perspektifiyle ve giderek darbenin diğer tüm aktörlerini yargı önüne çıkartabilecek bir örgütlülüğe ihtiyaç olduğu kanısındayım.

Kimisi işini, kimisi eşini ve aile fertlerini, kimisi de bütün bir hayatını, gençliğini, umutlarını, ideallerini, bilincini işkencehanelerde kaybetti. Elbette bunun acısı çok büyüktür. O halde bu acıların bir daha topluma ve ülkeye yaşatılmaması, çok arzulanan Barış'ın gür sesinin yükseltilmesine esas teşkil etmesi belirleyici argüman olmalı.

Ve bir daha da zulüm politikalarına yeltenecek olan kimilerine de ders olacak bir yargılamaya girizgâh olabilecek bir dava için talepkâr olunmalıdır.

Elbette vijdan, adalet ve dahi barışı dillendirirken; en büyük talepkâr en yaşlı anadır. Berfo Ana boşuna konuşmuyordu: "Ben buradayım katiller sürüsü, sizler neredesiniz, hesap vereceksiniz?"

www.arsivakurd.org

„Aks, eksena dewleta tirk li ser hîmên nijadperestiya tirk û Sunnîtiyê hatiye danîn. Doh Kemalist li ser vê riyê diçûn, îro jî Tayyip û Fethullah efendî."

LI HUNDIR ŞEREK GERM, LI DERVA ŞEREK SAR

Memo Şahin

Tirkiyê li hundir û parçeyê Kurdistanê ku dagirkiriye di nav şerek germ de ye. Ev 30 salên dawî di nav xwînê de derbaz bûn. Dora 50 hezar însan hatin kuştin, çar hezar gund hatin wêran kirin. Bi milyonên kurd ji warê bav û kalan hatin dûrxistin. Kurdistan bi seranser bû qada şer û xwînê. Ev şer hên jî berdewam e, ber ku dewleta tirk ji nijadperestiya xwe nayê xar, mafê kurdan nasnake û dixwaze bi alikariya aşê teknolojiya nûjen ya telekomunikasyon û ragihandinê kurdan asimile bike û ji vê pirsgirikê bifitile. Lê nafile û bêfeyde ye. Kurd ne kurdên berê ne û sond xwerine ku heya welatê xwe rizgar, gelê xwe azad nekin, wê berxwedana xwe berdewam kin.

Tirkiyê şerek nepaqij û qirêj dajo. Çekên kimyewî, gazên qedexekirî bi kar tîne. Ser de jî bona ku berxwedana şervanên azadiyê bişkîne û hêviya gel sist bike êrişî însanên sîvîl, jin û zarokan dike. Ne tenê Roboskî, ne tene kuştina Ugur Kaymaz û Ceylan Onkol, Şerzan Kurt û Aydin Erdem, bi dehan, bi sedan, bi hezaran zarok û ciwan, jin û mêr, kal û pîr hatin kuştin. Girtigeh bi zarokên kurd ve tijê ne. Di zaningehan de xwendekarên kurd nema ne.

Qurbaniyên şerê qirêj nikarin bo nanê rojê li barejek Tirkiyê paletiyê jî bikin. Karker, koçber û paleyên kurd dibin hedefên erişên nijadperestan. Niha koçberên kurd bo nanê rojê li riyan in. Diçin Çuqurova, diçin Ege û herama Behra Reş. Îsal çend kurd li wan deveran hemberî êrişan werin, çend kes bên kuştin, çend hezar kes bêyî ku qûrişek qezenç bikin, bizivirin welatê xwe, kes nizane. Lê ev ê bibe.

„Ger li derwa û taybetî jî li Ewropayê hamleyek diplomasiyek rengîn bi hemû hêzên demokrat ve bê meşandin, li hundir jî ev hêz bikaribin bi hevra li ser proje û konseptek hevbeş bi rê ve bimeşin, wê îhjtimal heye ku alternatifek xurt derkeve pêş."

Tayyip Erdogan û adeleta tirk ser qetliama Sêwasê girt. Ser de jî Erdogan biryara dadgehê li ser katliama Sêwasê bi xêra gelê xwe pejirand û piştgiriya dadgehê kir. Niha jî se û qûçikên dewletê dîsa dest bi karê xwe kirine. Di hedefa dewleta tirk de niha kurdên elewî cih digrin. Li gelek bajaran mal û xaniyên wan tên îşaret kirin, li Semsûrê, li Didimê û sibê li bajarên din jî.

Ber ku aks û eksena dewleta tirk li ser hîmên nijadperestiya tirk û Sunnîtiyê hatiye danîn. Doh Kemalist li ser vê riyê diçûn, îro jî Tayyip û Fethullah efendî. Heya ku ev aks û eksen neyê şikandin, wê kurd, elewî, xiristiyan bibin hedef.

Ne tenê ev. Her ûsa hêzên demokrat û aşitîxwaz jî. Azadiya raman û fikrê, azadiya çapemenî û ragihandinê, azadiya rêxistinî ku têrê nakin, niha di bin xeterek mezin de ne. Hên niha de Erdoxan wek Sûltan, hukumeta wî jî wek rejimek totaliter dişewire.

Li derva jî rewş ne cûda ye. Rejima AKP siyaseta „kûrahiya stratejîk" îlan kir û got: „Bi ciranan re sifir problem." Lê gelek najot, pêwendiyên Tirkiyê bi ciranên xwe re hên jî xirabtir bû, ber ku aks û eksen wek berê ma.

Şerê sar bi Israîlê destpêkir. Li ser vê bi Suriyê û Iranê mîrişk tevlihev kirin. Gelek neçû mirîşk bijartin û xwarin û şûr dijî hevûdu kişandin. Niha jî bayê şerek germ li ser wan welatan de tê. Doh li Iraqê dijî kurdan piştgiriya Sunnî û Şiiyên ereb dikirin. Niha jî Malikî AKP bi neyartî û dijmintiyê tewanbar dike.

Nexşeyê siyasî ya ciranên Tirkiyê derxin û binêrin. Ji Rusya destpêbikin, li ser Ermenistanê derbazî Azerbaycanê bin, paşê beçiyê xwe bibin ser Îran, Iraq û Suriyê. Bi wan welatan hemûyan re pirsgirêkên Tirkiyê derketine holê; hem jî ne tene pirsgirêk, şerek sar di nav wan dewletan de destpêkiriye û her diçe tûndtir û germtir dibe. Paşê werin Qibris û Yunanistanê. Ev jî têrê nekir derbazî Yekitiya Ewropê bin.

Ev rewşa han derfetên nû derdixîne pêş hêzên aşitixwaz û demokrat û her wiha welatparêzên kurd. Ger li derwa û taybetî jî li Ewropayê hamleyek diplomasiyek rengîn bi hemû hêzên demokrat ve bê meşandin, li hundir jî ev hêz bikaribin bi hevra li ser proje û konseptek hevbeş bi rê ve bimeşin, wê îhjtimal heye ku alternatifek xurt derkeve pêş û riya AKP bê girtin. Ger ev nebû, Sûltan Erdogan wê wek sîlîndîr û loxek giran li ser wan hêzan derbaz be!

Ucuz Uçak Biletleri ve Paket Tatiller
EcoTurkey
The Home of Responsible Tourism in Turkey
GAZİANTEP VE ANTALYA DİREK UÇUŞLARI BAŞLAMIŞTIR!!!

Türkiye ve Dünyanın Her Yerine Ucuz ve Alternatif Paket Tatilleri
Herşey Dahil Tatiller • Otel Rezervasyonları • Araç Kiralama
www.ecoturkey.com
Office 3, Unit 6 Wilmer Place, London N16 0LW
Tel: 020 3119 0004 - Mob: 07962 174 490
Email: info@ecoturkey.com

www.arsivakurd.org

Türkiye Cumhuriyeti'nden MASALLAR

İşlenen suçların üzeri masallarla örtülüyor. "İmha ve inkar" politikaları diyoruz ya, işte o politikaların uygulanabilmesi ve sürdürülmesi için kurumsallaşmış, devlet halinde örgütlenmiş yalana ihtiyaç var.

Türkiye, Avrupa'da yaşayan 3 bin ile 5 bin arasında Yahudi yurttaşını, yurttaşlıktan çıkardı. Sonuç: Naziler 2 bin 500 Türkiyeli Yahudiyi ölüm kamplarına ve 400'ünü de toplama kamplarına gönderdi!

2. Dünya Savaşı'nda Türkiye'nin Yahudilere kucak açtığı masalını anlatanlara sorun: "Öyleyse Filistin'e gitmek için yola çıkan 780 aç, susuz, hasta, perişan Romanya Yahudisi'ni, motoru sökülmüş enkaz halindeki Struma gemisiyle nasıl ölüme terkettiniz?"

Ayşe Günaysu

Türkiye Cumhuriyeti devletinin "mit"leri, yani efsaneleri, gerçek dışı öyküleri vardır. Kurtuluş Savaşı miti, düşmanı denize dökme miti, Cumhuriyet'in kuruluş miti, vahşi Kürtlerin isyanları ve kahramanca bastırılmaları miti, emperyalist güçlerin içimizdeki kolu gayrımüslimler miti ve daha niceleri. İşlenen suçların üzeri bu masallarla örtülüyor. "İmha ve inkar" politikaları diyoruz ya, işte o politikaların uygulanabilmesi ve sürdürülmesi için kurumsallaşmış, devlet halinde örgütlenmiş yalana ihtiyaç var.

Abdülhamit'in 1830-40'lı yıllarda, Kürdistan'ın - Hans-Lukas Kieser'in deyişiyle - "iç fethi" ya da "iç sömürgeleştirilmesi"ne (Iskalanmış Barış, İletişim Yayınları) yönelik seferlerinden bu yana Türklerin Kürtlere uygarlığı götürdüğü yalanlarıyla yetiştirildi kuşaklar.

Ermenilerin Türkleri sırtından bıçakladığı yalanlarıyla ikna oldu bütün bir toplum ve soykırım inkarı içselleştirildi.

TÜRK KİMLİĞİ YALANLARLAİNŞA EDİLDİ

Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı'nda Yahudileri koruduğu, kurtardığı da işte böyle mitlerdendir. Bu, belki de Türkiye toplumunda inanılırlık seviyesi en yüksek mitlerden biridir. Kürtlerin ulusal mücadele tarihi ve Ermeni soykırımın yavaş yavaş ama istikrarlı bir şekilde ortaya saçılan gerçekleri nedeniyle Kürtlere ve Ermenilere ait efsaneleri yutmayanların sayısı, her iki durumda da özellikler Kürtler arasında, giderek artıyor. Ama Türkiye'nin Nazilerden kaçan Yahudilere kucak açtığından neredeyse kimsenin kuşkusu yok!

SON YALAN: BİR FİLM

Türkçeye çevrilmeye bekleyen çok önemli metin ve kitapların yazarı, Amsterdam Savaş ve Soykırım Çalışmaları Merkezi'nden Doçent Uğur Ümit Üngör'ün bir yazısı her tekrarlandığında beni yerimden sıçratan bu yalana ilişkin çok çarpıcı bilgiler veriyor. Türkçeye kabaca "Güdümleme, Kandırmaca ve Yalan Beyan: Türk Pasaportu Belgeseli Üzerine" diye çevrilebilecek "Manipulation, Mystication, and Misrepresentation: Review of the Documentary The Turkish Passport" başlıklı bir yazısına rastladım.

Yazıda, Ekim 2011'de Amsterdam Türk Filmleri Festivali'nde gösterilen Burak Arlıel'in 90 dakikalık Türk Pasaportu adlı belgesel filmi inceleniyor. Filmde 2. Dünya Savaşı sırasında Fransa'da görev yapan üç Türk diplomat İsmail Necdet Kent, Behiç Erkin ve Namık Kemal Yolga'nın çok sayıda Türkiyeli Yahudi'yi Nazilerin elinden kurtarışının anlatıldığını öğreniyoruz. Üngör, anlatılanların doğru olmadığını bize kanıtlıyor.

İngilizler'in Filistin vizesi vermemesi üzerine Karadeniz'e terk edilen ve bir Rus denizaltısı tarafından batırılan Struma gemisi

Aynı zamanda bir müzeyi içeren Yad Vashem Holokost (Yahudi Soykırımı) Hatırlama ve Eğitim Merkezi dünyada Yahudileri ölümden kurtaran kişileri ("Uluslararası Dürst Kişiler") ünvanı ve nişanıyla onurlandırıyor. Bu ünvanı hak etmek için şu dört kriter belirlemiş: 1) Kişinin bir ya da birden fazla Yahudi'nin ölümden ya da sürgünden kurtarılması için aktif çaba harcamış olması; 2) bu amaçla hayatını, özgürlüğünü ya da konumunu kaybetme riskini göze almış olması; 3) bunu maddi bir karşılıkla değil, tehdit altındaki Yahudilere yardım amacıyla yapmış olması; 4) kurtarmanın tanıkları ya da somut kanıtlarının bulunması. Yad Vashem bu kriterlere uygun tek bir "Dürüst" Türk belirlemiş ve ona dünyadaki Yahudilerin en saygın ödülü olan "Dürüst Kişi" nişanını vermiştir, o da dönemin Rodos Başkonsolosu Selahattin Ülkümen'dir. Peki ama, bu "Dürüst Kişiler" arasında filmimizin kahramanlarının adları neden hiç geçmiyor, diye soruyor Üngör.

Sorunun cevabını Corry Guttstadt'ın Türkçesi İletişim Yayınları'ndan çıkan "Türkiye, Yahudiler ve Holokost" kitabı veriyor. Üngör, Guttstad'ın kitabında verilen bilgilerin, Türk diplomatlarının Türkiye Yahudilerini kurtardığına dair efsaneyi nasıl çürüttüğünü örneklerle anlatıyor. Örneğin Necdet Kent'in, filmde 80 Yahudiyi kaçırmak için tren tuttuğu ve söz konusu trenle bu kişilerin hayatlarını kurtardığı iddiasının bir kurmacadan ibaret olduğunu görüyoruz; ama esas önemlisi Guttstad, bu üç Türk diplomatın Yad Vashem tarafından neden "Dürüst İnsan" nişanıyla onurlandırılmadığını açıklıyor: Kriterlerin üçüncüsü yerine gelmemiştir, yani kurtarma karşılığında kurtarılanlardan para alınmıştır!

Film, Türkiye'nin ne kadar Yahudi dostu olduğunu anlatırken gerçek çok başkadır: O korkunç yıllarda Türkiye yurttaşı Yahudilerinin hayatı, Türkiye'nin vatandaşlıklarını kabul etmesine bağlıydı. Bir onay, bir hayatın kurtarılmasına yetiyordu. Oysa Guttstadt'ın verdiği bilgilere göre Türkiye, Avrupa'da yaşayan 3 bin ile 5 bin arasında Yahudi yurttaşını, yurttaşlıktan çıkardı. Sonuç: Naziler 2 bin 500 Türkiyeli Yahudiyi ölüm kamplarına ve 400'ünü de toplama kamplarına gönderdi!

BİR TÜRKLEŞTİRME SERÜVENİ

Rıfat N. Bali, kesinlikle bir başucu kitabı olması gereken "Bir Türkleştirme Serüveni" (İletişim Yayınları) kitabında unutulmaz ayrıntılarla anlatır: Atatürk'ün özel emriyle sağlanan sınırlı sayıda istisna dışında Türkiye o dönemde Yahudilere öyle kucak filan açmamıştır. 1938'de Naziler iktidara yürüdüğünde ve Yahudi yardım kuruluşlarından Türkiye'nin Yahudilere kapılarını açması için talepler gelmeye başladığında Başbakan Refik Saydam'ın yanıtı, "... başka memleketlerde tazyike uğrayan Yahudileri ne kütle halinde ne de fert fert memleketimize kabul etmeyeceğiz" olmuş, Türk hükümeti yurt dışındaki konsolosluklarına, Türkiye'ye giriş vizesi talep eden Alman, İtalyan, Romen ve Macar pasaportlarına sahip Yahudilere vize verilmemesi talimatını vermişti (s.331-342). 600 Çekoslovak Yahudisini taşıyan Parita 9 Ağustos 1939'da İzmir limanına geldiğinde, suyu, yiyeceği ve kömürü kalmamış geminin yolcuları İzmir liman yetkilileri tarafından limandan ayrılmak zorunda bırakıldığında, hükümetin sesi Ulus gazetesi bu haberi "Serseri Yahudiler nihayet İzmir'den hareket ettiler" başlığıyla vermişti (s.343-344) . 15 Aralık 1941 günü, harap haldeki Struma gemisi ile Filistin'e gitmek isteyen 780 Romanyalı aç, susuz, hasta Yahudi, kıyıya kadar gelen yardım çığlıklarına rağmen 68 gün boyunca Sarayburnu açıklarında karaya ayak basmalarına izin verilmeden bekletilmişler, sonunda 23 Şubat 1942 günü hükümet talimatıyla Struma Karadeniz'e çekilmiş, motorsuz olarak denizin ortasında bırakılmış, gemi ertesi sabah Şile açıklarında bir Sovyet denizaltısından atıldığı tahmin edilen bir torpidoyla infilak ederek batmış, 780 kişiden sadece bir kişi kurtulmuştu (s.346-362).

Tabii Üngör'ün hatırlattığı gibi dahası da var: 1923-50 yılları arasında gayrı müslimler arasında özellikle Yahudileri hedef alan "azınlık karşıtı" kültürel ve ekonomik Türkleştirme politikaları, tehditler, baskılar, bütün bunların sonucunda birçok Yahudi'nin kısa bir süre sonra Nazi egemenliği altına girecek Avrupa ülkelerine göç etmek durumunda kalmaları, bir ekonomik milliyetçilik ve yağma harekatı olan Varlık Vergisi, astronomik rakamları ödeyemeyen Yahudilerin Aşkale'ye çalışma kampına gönderilmesi ve 1934 Trakya olayları…

Trakya'daki Yahudi nüfusuna karşı devlet tarafından el altından örgütlenen ve günlerce süren saldırılarda bir haham öldürülmüş, yüzlerce kadına tecavüz edilmiş, mallar yağmalanmış, evler ve işyerleri talan edilmiş, bunun sonucunda 15 bin Yahudi kuşaklar boyu yaşadıkları yurtlarından göç etmek zorunda kalmıştı.

"Türk Pasaportu'nun sonunda, tren Bulgaristan sınırını geçerek Türkiye'ye girdiğinde kurtulmanın sevincini yaşayan Yahudiler imgesi çiziliyor," diyor Üngör. "Ne var ki trenin girdiği, Yahudilerin etnik temizliğe uğratıldıkları bir Trakya'dır!"

Türkiye Cumhuriyetinin resmi ağızları ve onun gönüllü sivil sözcüleri çok yalan söylüyor. Yalan imparatorluğunun duvarları, işin doğrusu öğrenilerek ve öğrenilenler bıkmadan, usanmadan, hiç üşenmeden tek tek insanlara anlatılarak sarsılacak.

www.arsivakurd.org

Sosyalist Hollande ile Türkiyeli'ler DAHA RAHAT NEFES ALACAK

Erol Özkoray

François Mitterrand'ın 1988'de Fransa Devlet Başkanı seçilmesinden tam 24 yıl sonra Fransızlar, 1958 yılında kurulan 5. Cumhuriyet'in ikinci sosyalist başkanını seçtiler: François Hollande. Mitterrand da ilk kez 1981 yılında seçildiğinde sol tam 23 yıllık aradan sonra iktidar olabilmişti. Sağcı eski başkan Nicolas Sarközy oyların %48.4'ünü alırken, François Hollande beklendiği gibi çoğunluğu aldı ve oyların %51.6'sına sahip oldu. Böylelikle sağın 17 yıllık iktidarını sona erdirdi. 1988'de seçilen Mitterrand, Fransa'yı 1995 yılına kadar yönetmişti. Hollande seçilirken eski başkana yaklasık 1.200.000 oy fark attı.

Tabii akla su soru geliyor: Niçin Fransa'da sol, neredeyse çeyrek yüzyıllık aralardan sonra ancak iktidar olabiliyor? Mesela böyle bir durum İngiltere, ya da Almanya'da söz konusu değil.

Sorunun cevabı oldukça basit: Çünkü Fransız seçmenler ağırlıklı olarak muhafazakar ve sağcıdır. Ülkede en iyi koşullarda solun oyları %45-46'ya ulaşabilir. Solun iktidar olabilmesi için büyük ekonomik kriz gerekir, ondan daha da önemlisi seçimlere katılan eski başkanın da özellikle toplumda antipati yaratması şarttır. Sagcı Valéry Giscard d'Estaing'de Mitterrand karşında antipatik oldugu için tutunamadı, aynı durum Sarközy'nin de başına geldi. Böyle bir durum söz konusu olduğunda De Gaulle'cü seçmenlerin bir bölümü sandığa gitmezler, bir bölümü de tahammül edemedikleri eski başkanı göndermek için sosyalist adaya oy atarlar (Giscard d'Estaing'in sonunu onlar getirmişti). Sarközy'de ise bu kez merkezdeki oylar (merkezin lideri Bayrou'nun seçmenleri) sosyalist Hollande'a ağırlıklı olarak 2. turda oy attılar ve yine sağcı seçmenlerin bir bölümü sandığa gitmedi. Sandığa gitmeyen her sağcı seçmenin oyu, seçimler iki tur üzerinden yapıldığı için doğrudan sol adaya yarar. Yani kısaca Fransa'da bir sosyalist başkanın seçilmesinde sağdaki oylar önemli rol oynar.

DEMOKRATİK SAĞ SARKOZY'YE NİÇİN DESTEK VERMEDİ?

5.Cumhuriyet tarihinin en kötü başkanı olan ve bu seçimlerle birlikte siyaseti bırakan Sarközy'nin yeniden seçilebilmek için ikinci turda aşırı sağın oylarına (aday Le Pen %18 oy aldı) göz dikmesi, bunun için de faşizan, ayrımcı, ırkçı söylem içine girmesi sağdaki demokrat seçmenleri anormal derecede sinirlendirdi ve nitekim cumhuriyetçi ve demokratik değerlere önem veren Bayrou'nun seçimini François Hollande'dan yana yaptığını açıklamasıyla birlikte de eski başkanın sonu hazırlanmış oldu. Böylelikle Sarközy, cumhuriyet değerlerini hiçe sayan anti-demokratik arsızlığının da kurbanı oldu.

Türkiye, AB yolunda bugüne kadar hep "Ağabey Fransa"nın politikaları ile ilerledi. Ancak bugün "ağabey" oldukça hasta ve kendi derdinde. Diğer taraftan "kardeşin" de çok sağlıklı olduğu zaten söylenemez!

Mitterrand'ın 1988'de Fransa Devlet Başkanı seçilmesinden tam 24 yıl sonra Fransızlar, ikinci sosyalist başkanı seçtiler. Mitterrand da ilk kez 1981 yılında seçildiğinde sol tam 23 yıllık aradan sonra iktidar olabilmişti.

Türkiyeliler açısından sosyalist François Hollande'ın önemi hangi noktalarda gizli? Herşeyden önemlisi sol hümanisttir, insan haklarına saygılıdır, yabancı düşmanlığı lügatında yoktur, çok kültürlülüğe inanır, eşitlikçidir, adaletlidir ve özgürlüklere saygılıdır. François Hollande'ın sloganı zaten "normal bir başkan" olmaktır. Bunun anlamı insanlara yakın olmak, onlarla birebir iletişim halinde başkanlığı gerçekleştirmektir. Sosyalist Parti Başkanı iken yakından tanıdığım Hollande'ın en önemli özellikleri de yukarda sayılan değerlerle kesişiyor: Hümanist olması, insanlara sıcakkanlı yaklaşması, onlara tepeden bakmaması ve her zaman hizmetlerinde olması.

Hollande'ın en önemli özelliklerinden biri de mizahı çok iyi kullanmasıdır. Bu da insanlarla çok çabuk iletişim kurmasını ve yakınlaşmasını sağlıyor. En çok eleştirilen yanı da karar vermekte zorluk çekmesi olarak gösteriliyor. Tabii bir de devlet yönetimindeki tecrübesizliği. Barack Obama'nın da ABD Başkanlığına seçilmeden önce herhangi bir tecrübesi yoktu. Tecrübe zaman içinde kazanılır. Bir gazetecinin "Fransızlar için sizinle kıyaslandıgında Sarközy çok tecrübeli, ancak onların gözünde siz çok sempatiksiniz" değerlendirmesine Hollande'in cevabı şu olmustu: "Tecrübe kazanılır, ama sonradan sempatik olunmaz!"

HOLLANDE İLE TÜRKİYELİLERİN İLİŞKİSİ

Bir kere Hollande'la Türkiyeliler açısından su son derece açık ve net: Yurt dısında yasayan yurttaslarımız, muhaliflerimiz, Kürtlerimiz herhangi bir rahatsız edici sözle karşılaşmayacaklar, herhangi bir ayrımcılığa uğramayacaklar, kesinlikle bir ırkçılığa maruz kalmayacaklar. Özellikle muhalif Kürt yurttaşlarımız ve siyaset yapanlar Sarközy döneminde olduğu gibi baskınlara uğramayacaklar, gözaltına alınmayacaklar, hapsedilmeyecekler. Bunlarin hepsi artık tarih oldu. Yurtdışında herkes legal siyasi aktivitelerini gerçekleştirecek.

Türkiye açısıdan, yani Avrupa Birligi (AB) üyeliği çerçevesinde bakıldığında durum yine çok parlak değil. Ama hiçbir zaman Sarközy Fransa'sının düşmanlığı da söz konusu olmayacak. Türkiye'nin AB üyeliği, her zaman sol iktidarlar Fransa ve Almanya'da patron olduklarında ilerler. Türkiye AB genişleme listesine sosyalist Lionel Jospin'in başbakanlığı döneminde girmişti. O sırada Almanya'da sosyal demokrat Şansölye Schröder vardı. Sosyalistler üyelik için demokratik kriterlere bakarlar, sağ gibi kültürel değerlere (yani İslama) değil. Bu açıdan sorun Türkiye'nin hala otoriter bir rejimle yönetilmesi, insan haklarına saygı duymaması, Kürt sorununa yaklaşımında anti-demokratik politikalar uygulaması ve fikir özgürlüğünün bulunmamasından oluşuyor. Sosyalist Hollande bu kriterlere bakar ve Türkiye üyelik yolunda hazır olmadığı için ilerleyemez. Ancak diğer taraftan, zaten İslamcı hükümet ve devlet gayrı resmi olarak AB üyeliğini de en azından 2006'dan beri istemiyor. Asıl sorun Ankara'nın AB üyelişini istememesinden kaynaklanıyor ve bu durum da AB'nin işine yarıyor. Diğer taraftan Fransız sosyalistlerinin yakından bildiğim ikircikli bir durumu da var: "75 milyonluk ülkeyi eğer alamayacaksak, nasıl bu sözleri verdik!" söylemi. Sosyalistler "sözler tabii ki tutmak için verilir" diyorlar, ama ret de söz konusu olmayacaği için, yan odada çok uzun süre bekletme onlar için bir ara çözüm olarak görülüyor. Türkiye de zaten demokratik reformları gerçekleştirmediği için bu durumda sosyalistlerin elini rahatlatıyor. Ama sosyalistlerden "Türkiye Avrupa ülkesi değil, Türkiye'nin Avrupa'da yeri yok!" türü bir söz duymak imkansızdır. Diğer taraftan AB'nin de çok ağır bir ekonomik kriz içinde bulunması (Yunanistan, İtalya, Ispanya ve Portekiz örnekleri) ve önceliğin bu oluşumun yaşamasına verilmesi zaten Türkiye'nin gündemde yer almasını da kısa ve orta vadede engelleyecek. Üstelik açıklanmamış ekonomik iflas halindeki bir Fransa'nın başkanının Türkiye dosyasını masaya getirmesi bu durumda zaten imkansız.

Kısaca, Türkiye'nin kendi üyeliğini bilerek ve isteyerek sabote etmesi, hem krizdeki AB'nin, hem de kendisini çok zor bir beş yıl bekleyen Hollande'in da işine geliyor.

DAHA HÜMANİST POLİTİKALAR

Borç tutarı tam 1.800 milyar euro olan Fransa'nın, ekonomik açıdan neredeyse iflasla flört halinde olduğunu bilince, Hollande'ın politikaları ne derece etkileyici olabilir? Aslında sosyalist Hollande'ın manevra kaabiliyeti çok ama çok az. Ekonomik büyümeyi hedef olarak seçse bile, bunu gerçekleştirmek için önce Şansölye Merkel'i ikna etmesi gerekiyor. Ekonomik durgunluğun artık yerleştigi Avrupa'da büyüme politikaları uygulanmayınca işsizlik sorununun çözümlenmesi de imkansız bir durum ve sosyal tansiyonların zirve yapma nedeni. Ama en azından Hollande, Sarközy'nin aksine ekonomik büyümeyi hedefliyor, bunun çok zor olduğunu bilse de. Haziran ayında yapılacak milletvekili seçimleriyle Meclis'te de çoğunluğu elde edecek olan Hollande'la en azından daha hümanist politikalar uygulandığını görecegiz, imkanlar sınırlı olsa da çalışanların mutlu olabilmesi için daha fazla bir çaba içinde olunacak ve herşeyden önemlisi biz Türkiyelileri sinir edecek hiçbir ayrımcı siyasi söyleme muhatap olmayacagız.

Sonuç olarak Türkiye, AB yolunda bugüne kadar hep "Ağabey Fransa"nın politikaları ile ilerledi. Ancak bugün "ağabey" oldukça hasta ve kendi derdinde. Diğer taraftan "kardeşin" de çok sağlıklı olduğu zaten söylenemez!

www.arsivakurd.org

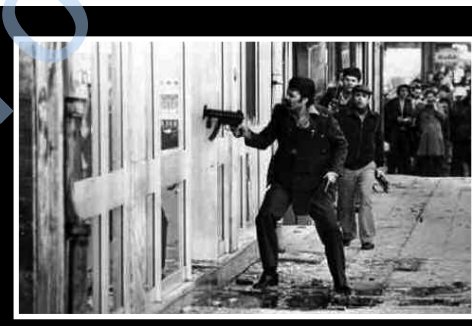

78'liler 12 Eylül'ün peşinde

Bihterin Okan Erkiner

78'liler eskisi gibi "ezik" değiller, gururla "78'liyim" diyebiliyorlar.
Merhaba Celalettin, öncelikle kolay gelsin, yaşadığın yoğun süreci biliyorum ve bize zaman ayırabildiğin için teşekkür ediyorum.

Celalettin, senin şahsında olmak üzere 78'liler Vakfı'nın 12 Eylül yargılanması sürecindeki katkısını anlatır mısın?

12 yıl önce yola çıkarken mücadele programımızı "78'lilerin dörtlemesi" kavramında somutladık. Bu çerçeve de,
- yurttaşlık haklarımız üzerindeki yasakların kaldırılması,
- 12 Eylül üzerinden 70'li, hatta 60'lı yılları uzanan bir perspektifle tarihin güncelleştirilmesi,
- 12 Eylül darbecilerinin yargılanmasının koşullarının yaratılması,
- 78'lilerden topluma doğru genişleyen bir perspektifle dayanışmanın geliştirilmesi olarak saptamış, bunu demokrasi ve Türkiye'nin demokratikleşmesi amacıyla ele alacağımızı ifade etmiştik.

Bu tespitleri bugün yapmak belki çok önemli gelmiyor olabilir, ama 12 yıl öncesinin 12 Eylül'ünün neredeyse unutulduğu, darbecilerin yargılanması gereğini kavram olarak bile kimsenin ağzına almadığı, üzerinde yazıp çizmediği bir dönemde başlı başına darbe karşıtı, toplumsal demokratik bir hareket yaratmak için yola çıkmak çok önemliydi, tarihi bir adımdı.

Toplum ve halk kendiliğinden harekete geçemezdi, katalizör rolü oynayacak kesime/ kesimlere, buralardan gelecek kadrolaşmaya ihtiyaç vardı. Katalizör rolünü, kimler darbeden en çok zarar görmüşse onlar oynayabilirdi ancak. Bu 78 kuşağıydı. Ama öte yandan 78 kuşağı diye bir kuşak ortada görünmüyordu. Bu kuşağın baskıyla, yasakla, manipülasyonla tarihi inkar edilmiş, yok sayılmış, boynuna 'yitik kuşak' yaftası asılmıştı. En kötüsü bu kuşağın insanları dahi çoğunlukla buna inanmıştı. 'Keşke yaşanmasaydı' düşüncesi egemendi.

78'liliğin doğuşu…

Bu yıl 13. yılına giren mücadele herkese ve her şeye rağmen bağımsız bir alanda ısrarla ve inatla sürdürüldü. 78 Kuşağı'nın Yurttaşlık Hakları yasağı kaldırıldı. Ve bu "Kuşak" artık var. Eskisi gibi "ezik" değiller, gururla "78'liyim" diyebiliyorlar. Üstelik 78 Kuşağı'na mensup olmak yaygınlaştı ve sosyolojik bir durum haline geldi. Filmleri, tiyatroları yapılıyor, anıları, romanları yazılıyor. Gazete söyleşileri, radyo ve TV programları birbirini takip ediyor.
Yasaklar kalktı. 12 Eylül üzerinden 70'li, hatta 60'lı yıllara dayanan bir perspektifle tarihin güncelleşmesi üzerinden de epey yol aldık. 78'lilerin ve o yılların daha iyi hatırlanmaya başladığı da bir gerçek. Üçüncüsü, henüz istenen ölçüde kurumsal, kapsayıcı ve koruyucu değilse de, dayanışma var, üstelik ilk dönemimizle kıyaslanmayacak şekilde var. 12 Eylül darbecilerinin yargılanmasının koşulları başka biçimde olsa da, doğdu ve 78'liler bunda önemli bir rol oynadı.

En önemli noktalardan biri Diyarbakır Cezaevi gerçeğinin üzerine gidildi ve kamuoyu bu konuda duyarlı hale getirildi. Kürt meselesine somut pratik yaklaşımlar Kürt ve Türk 78'lileri birleştirdi. 78'liler kendi eğitimlileri ve görsel dünyaları ile de buluşmaya başladı. Akademik, sanatsal dünya ve medya çevreleri ile önemli bir ilişkilenme ve ortak iş yapma süreci yaşıyorlar.

78 Hareketi'nin yarattığı başka bir sonuç; kendi kabuğuna çekilmiş bir çok eski siyaset mensubu bir şekilde geçmişini hatırlamaya, kabuğundan çıkmaya, eski sosyal çevresini bulmaya, hatta yer yer dernekleşmeye başladı. 78'liler bununla övünebilir. Kısacası, 78'lilik birleştirici, kapsayıcı bir rol oynayarak gerçek bir Türkiye hareketi olma yoluna giriyor. En azından bakış açısı olarak...

78'liler Hareketi başarılı bir harekettir, Türkiye devrimci demokratik hareketinin son 12 yılının belki en başarılı demokratik hareketidir saptamasını yaptığımızda, herhalde abartma sayılmayacaktır.

Birileri ise, 12 Eylül'e karşı 30 yıldır, son 12 yıldır ise yoğunlaşmış biçimde verilen mücadeleyi görmemezlikten geliyorlar

Kimler bu "Birileri"?

Bunlar hükümet yanlısı medya mensupları ve hükümet desteğinde darbecileri yargıladığını sanan, daha çok hükümet yanlısı medya üzerinden etki kuran solcu – liberal cemaatler.

Şu anda bile hükümetin temelde 12 Eylül'ü yargılama diye bir derdinin olmadığını, Evren – Şahinkaya yargılamasının Ergenekon yargılamalarını ve 28 Şubat operasyonlarını dengelemek için zorunlu olarak kabul ettiği taktik bir taviz olduğunu, bunun bir gereği olarak davayı olabildiğince daralttığını görmezlikten geliyorlar.

12 Eylül gerçekten yargılanıyor mu sence?

Birileri bize bu ülkede gerçekten 'darbecilerin yargılandığını, demokratikleşme yolunda önemli adımlar atıldığını' söylüyor ve 'buna inanmamızı' istiyor.

12 Eylül Anayasası değişmeden iki darbecinin yargılanması ne anlam ifade ediyor?

İki cuntacı ile sınırlı olmasına rağmen açılan bu davayı küçümsemiyor ve önemli görüyoruz. Çünkü gerçek bir darbe yargılamasının ortaya çıkması için en küçük bir çatlağı bile değerlendirmek istiyoruz. Verili koşullarda ancak böylesi bir anlayışla bu dava genişletilebilir, 32 yıldır cunta yasalarıyla ülkeyi yöneten sözde sivil hükümetlerle hesaplaşılabilir, 12 Eylül yasalarına son verilebilir. Yoksa sol – liberal cemaatin yaptığı gibi hükümetten gelen her şey olmadık şekilde abartılırsa, hükümetin istemi dışında tek bir adım atılmaz. Gerçekten bu durumda hükümet neden kendini zorlasın ki…

12 Eylül darbesinin üzerinden 32 yıl geçmesine rağmen "dokunulmaz" Cunta şeflerinin bir kısım suçlarıyla ilgili iddianame düzenlenmesi, yargılama safhasına gelinmesi elbet önemlidir, küçümsenemez.

80 öncesinin kaos ortamı yaratıcıları hazırlık sürecininin de mimarı olan ve ard arda yaşanan katliamların sorumluları, 12 Eylül öncesi öldürülen aydınlar ve sosyalistlerin sorumluları ne olacak peki?

CELALETTiN CAN

Aslen Tuncelili olan 78'liler Vakfı Başkanı Celalettin Can, Elazığ doğumludur. Üniversiteyi kazanıp İstanbul'a gelmeden önce Elazığ Devrimci Kültür Derneği'nin kurucu başkanı idi.

12 Eylül sonrası, savaşmak için dağlara çıktı. 1981 Şubat'ında bir gerilla grubuyla birlikte Malatya dağlarında yakalandı. Elazığ'da 7. Kolordu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yargılandı. 1982 Haziran'ında Elazığ cezaevinden firar etti. 1983'ün başında İstanbul'da yakalandı. Ondan sonra ki süreçte ise sürekli sorguya alındı. Yargılanması 1984'te bitti. Türk Ceza Kanunu'nun tek bir maddesinden, 146'dan iki kez idam cezasına çarptırıldı. 1981'de girdiği demir parmaklıkların ardından, tam 18 yıl sonra 1999'da çıktı.

İki kez Elazığ, iki kez Eskişehir, iki kez Gaziantep, Selimiye, Sultanahmet, Sağmalcılar, Diyarbakır, Amasya, Sakarya, Bursa cezaevlerinde yattı.

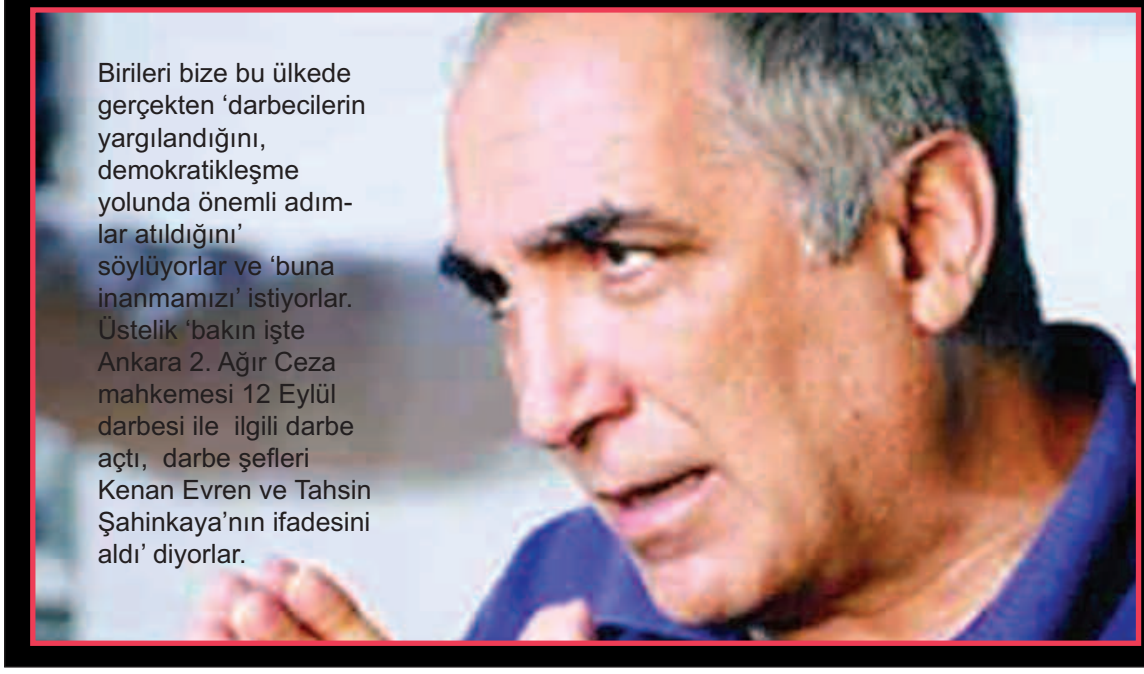

www.arsivakurd.org

78'liler artık "EZiK" değiller

"...Darbe Anayasası ve tüm temel 12 Eylül yasaları ve kurumları olduğu gibi duruyor. Bu da "sivil siyaset" kisvesi ardında, 12 Eylül rejiminin AKP tarafından kullanılması anlamına geliyor..."

"...12 Eylül darbesinin üzerinden 32 yıl geçmesine rağmen "dokunulmaz" Cunta şeflerinin bir kısım suçlarıyla ilgili iddianame düzenlenmesi, yargılama safhasına gelinmesi elbet önemlidir, küçümsenemez..."

Bu yıl 13. yılına giren mücadele her şeye rağmen bağımsız bir alanda ısrarla ve inatla sürdürüldü. 78 Kuşağı'nın Yurttaşlık Hakları yasağı kaldırıldı. Ve bu "Kuşak" artık var. Gururla "78'liyim" diyebiliyorlar. Üstelik 78 Kuşağı'na mensup olmak yaygınlaştı ve sosyolojik bir durum haline geldi. Filmleri, tiyatroları yapılıyor, anıları, romanları yazılıyor.

İddianame'de geçen 1 Mayıs 1977, Maraş ve Çorum katliamları ele alındığında bile, geniş ve kapsamlı bir şebekenin suç ortaklığı aşikar.

12 Eylül Cuntası , "açık askeri faşizm"in en sert, en kanlı yöntemlerle uygulandığı 1980-83 döneminin tüm siyasi, askeri, mülki, yargı, polisiye görevlilerini her türlü icraatlarından dolayı yargıdan muaf tutan Geçici 15. maddeyi anayasaya koyarak koruma altına almıştı.

12 Eylül darbesi "demokrasiyi kurma ve koruma " adına yapılmıştı. Eğer, demokrasi gerçekten 'kurulacak ve korunacaksa' hiçbir kuruma ve kişiye "kuralları çiğneme" ve "suç işleme" özgürlüğü tanınamaz. Halbuki 12 Eylül rejimi Geçici 15 Madde ile topluma ve insanlığa karşı suç işleyenleri koruyan bir politik sistem kurmuştu.

Burjuva sivil siyaseti her zaman uzlaşıcı oldu!

Peki Sivil Siyaset'in günahları?

Türk "sivil" siyaseti tarihinin her döneminde cuntacılarla uzlaşmıştır.

1983 sonunda Özal'ın kamuoyunun gözünden kaçırdığı nokta buydu. 1990'lı yıllara kadar Evren ve hempalarıyla uzlaşma içinde iktidarda kaldı. Ters düştüğü noktada tasfiye oldu.
1991'de demokrasi vaadiyle hükümet olan DYP-SHP koalisyonu klasik demokrasiye ihanet edince, devamı Çiller - Karayalçın koalisyon hükümeti üzerinden yürütülen"kirli savaş" oldu. Erbakan'ın uzlaşma çabalarını ise darbeciler kabul etmedi.

Ecevit-Yılmaz-Bahçeli koalisyon hükümeti asker kontrolünde geçiş hükümeti rolü oynadı.

Askerler, uluslararası güçlerinde telkini veya manipülasyonuyla yanlış bir hesapla Siyasal İslamı parçalama oyununu oynayınca, Tayyip Erdoğan'ın önü açıldı ve 2000'li yılları AKP hükümetleriyle yaşamaya başladık.

Tırnak içinde sol ve liberallerin 12 Eylül yargılamaları ile ilgili söylediklerini biliyorsun. Bu konuda neler söyleyeceksin?

Solcu - liberallerin Marksizm'den çaldıkları bir kavramla "kendine rağmen tarihsel ilerici" addettikleri AKP hükümetleri döneminde de temel bir değişiklik olmadı. Demokratik olarak nitelenen adımlar, temel değişime tekabül etmedikleri gibi bir yanıyla toplumun 'gazını alma', esasen de AKP'nin iktidar alanını genişletme rolü oynadılar.

Darbe Anayasası ve tüm temel 12 Eylül yasaları ve kurumları olduğu gibi duruyor. Bu da "sivil siyaset" kisvesi ardında, 12 Eylül rejiminin AKP tarafından kullanılması anlamına geliyor.

Bir de geleneksel soldan çıkan sesler var. Bu konuda neler düşünüyorsun?

Geleneksel sol'un bir kesimi, her şeyi hafife alıyor, 'yargılamaların oyun olduğunu' öne sürüyor. Onlarda kendi içinde ayrışıyor, bir kısmı 'oynanan oyunu bozmak için müdahil olduğunu', bir kısmı ise ne müdahil ne başka bir şekilde 'oynanan oyuna hiçbir şekilde alet olmama' görüşünü taşıyor.

Ergenekon adı altında darbeciler yargılanmaya başladığında solun aynı kesimleri, 'asıl darbeciler orta yerde dururken en fazla darbe yapmayı düşünenlerin yargılanmasının AK Partinin iktidar oyunu olduğunu' ileri sürmüş ve '12 Eylül darbecilerinin yargılanmasını' istemişlerdi. Bir şekilde 12 Eylül yargılaması gündeme geldiğinde ise bu kez 'darbeyi iki kişi yapmadı, iç ve dış suç ortakları var, onlarda yargılanmalı' diyor, 'onların yargılanamayacağı' düşüncesiyle bunun bir 'oyun' olduğunu ileri sürüyor ve darbecilerin yargılanması sürecinden uzak duruyorlar.

Üzülerek ifade edeyim ki AK Parti karşıtlığı, gerçekten bu arkadaşları objektif siyaset yapma gereğinden koparmış.

Soldan AKP'nin oyununa geldiğiniz gibi bir takım sesler yükseldi. Ne diyeceksin?

4 Nisan'da yaptığımız gibi Ankara Adliyesi önünde karşı mahkeme perspektifiyle bir kürsü kurma tavrını sürdürüp mahkemenin tüm eksiklik ve zaaflarının yanı sıra gerçek bir yargılamanın nasıl olması gerektiğini kamuoyu ile paylaşma, bu yönlü devrimci görüşleri radyo, TV programları, gazete söyleşileri, panel ve formlarla tüm ülkeye yaymak, neden AK Partinin oyununa gelmek olsun?

Kenara çekilerek süreci arkadan seyretmek değil, aksine her aşamasında daha fazlasını talep etmek, verilmedikçe hükümet ve yargının darbe iş birlikçisi yüzünü teşhir etmeyi gerçek bir hareket içinde halka göstermektir. Devasa 12 Eylül darbesinden iki kişi yargılanırken, 28 Şubat darbesinden daha şimdiden onlarca kişi tutuklandı. Kıyaslanmaz bir çifte standartın sahiplerini teşhir etmek, ikiyüzlü tutumlarını halka göstermek gerekmez mi?

Bir de geleneksel sol artık şunu kabul etmeli. Dünyanın her tarafında sol ve demokrasi güçleri darbecilerin yargılanması için mücadele ederken, gelinen noktada bir ölçüde bunun sonuçlarını almışken, sen "Sol" olarak neredeydin? 30 yıl boyunca 12 Eylül darbecilerinin yargılanması üzerine tek cümle kurmayan, tek bir kampanya düzenlemeyen, bu konudaki her girişime, emsal olsun, 78'lilerin mücadelesine dudak büken arkadaşlar; sen yapmazsan elbette başkası yapacak ve içeriğini de senin istediğin gibi düzenlemeyecektir elbet, toplumsal olaylar boşluk tanır mı sanmıştın yoksa?

78'liler bu konuda hak talep ediyor, 12 yıldır istiyor.

78'iler Vakfı olarak bundan sonraki süreçle ilgili somut talepleriniz neler?

Anayasa'nın Geçici 15 Maddesi "sürekli cezasızlık durumu" yaratarak 30 yıl boyunca kimleri korumuş ve adaletten kaçırmışsa, onların tümü soruşturulmalı, haklarında dava açılmalı ve "şüpheliler" ayrımsız yargı önüne çıkarılmalıdır.

12 Eylül Başbakanı Bülent Ulusu ve 12 Eylül Hükümeti üyeleri de yargılanmalıdır!

12 Eylül'ün Danışma Meclisi üyeleri de yargılanmalıdır!

Sıkıyönetim komutanları yargılanmalıdır!

Sıkıyönetim cezaevi müdürleri, cezaevi istihbarat subayları, cezaevi işkencecileri, işkenceye katılan doktorlar da yargılanmalıdır!

İşkenceci emniyet müdürleri, polisler, MİT sorumluları da yargılanmalıdır!

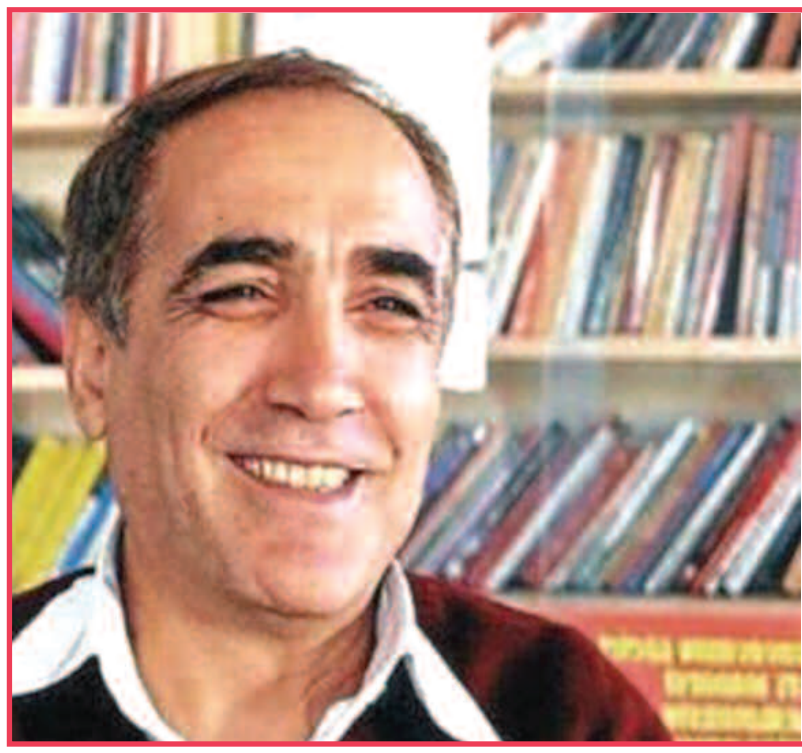

12 Eylül demek, sadece Kenan Evren, Tahsin Şahinkaya demek değil. İddianame'de geçen 1 Mayıs 1977, Maraş ve Çorum katliamları ele alındığında bile, geniş ve kapsamlı bir şebekenin suç ortaklığı aşikar. Asıl yargılanması gerekenlerden biri de Türk sivil siyasetidir kuşkusuz. Türk "sivil" siyaseti tarihinin her döneminde cuntacılarla uzlaştı

"Şimdiye kadar işçiler güldü, şimdi gülme sırası bizde" diyen TİSK başkanı Halit Narin, darbeye stratejik akıllar veren Vehbi Koç ve de TÜSİAD'da yargılanmalıdır!

1 Mayıs 1977, Maraş ve Çorum katliamlarında bilinen rolü yanı sıra, Pasifik ötesinden darbeyi yönlendiren, darbeyi 'kendi çocuklarının yaptığını' duyunca rahatlayan ABD'nin başını çektiği emperyalist odakları da yargılanmalıdır!

www.arsivakurd.org

GÜVENLiK Mi Özgürlük mü?

Devletler güvenlik politikalarını bize tek gerçek olarak sunuyorlar. Askeri harcamalar ve güvenlik politikaları insanlığı felakete sürüklüyor. İktidarlar güçleniyorlar, toplum ise zayıflıyor ve takatsiz kalıyor.

Son on yılda askeri harcamalarda yüzde elli oranında bir artış var. Bu 1630 milyar dolar demek! Dünya savaşa günde 4 milyar dolar harcıyor. Türkiye'nin yıllık askeri harcamaları 18 milyar dolar cıvarındadır.

Halil Savda

Tipik bir güvenlik devletinde yaşıyoruz.

Örneğin devlet hala, Kürt sorununu savaşla, daha çok güvenlik önlemleriyle çözmeye çalışıyor. Oysa sorunun çatışma ve güvenlik araçlarıyla çözülemediği ortadadır.
Kürt sorunu güvenlik politikalarıyla değil, daha çok özgürlük, daha çok barışla çözülebilir. Elbette daha çok barış, daha çok ekmek… Çünkü halkın ekmeği, teri, parası silahlara, askerlere güvenlik organizasyonlarına veriliyor. Daha çok güvenlik daha çok silahlanma demek; daha çok güvenlik daha az ekmek demek.

Devletler güvenlik politikalarını ve araçlarını bize tek gerçek olarak sunuyorlar. Askeri harcamalar ve güvenlik politikaları insanlığı felakete sürüklüyor. İktidarlar güçleniyorlar, toplum ise zayıflıyor ve takatsiz kalıyor.

Son on yılda askeri harcamalarda yüzde elli oranında bir artış var. Bu artış dünyada 1630 milyar dolar demek! Dünya savaşa günde 4 milyar dolar harcıyor. Türkiye'nin yıllık askeri harcamaları 18 milyar dolar cıvarındadır. Devletler ve iktidarlar bu harcamaların insanlığın güvenliği için olduğunu söylüyorlar. Oysa son on yıla baktığımızda dünyanın daha güvenli olmadığını aksine daha tehlikeli bir halde olduğunu görüyoruz…
Yazar Nuray Mert bir yazısında şöyle diyor: "Bir büyük tutsaklığa boyun eğdikten sonra kimse dört duvar arasına tutsak edilmiyor. Dört duvar arasında tutsak edilmemenin bedeli, gök kubbe altında tutsaklığa razı olmak. Bu bedeli ödemeyi göze alanlar sonuna kadar özgür. Sadece Kürtler değil, bu ülkede yaşayan hepimiz, bu bedeli göze aldığımız ölçüde özgürüz. Asıl üzerine düşünmemiz gereken bu."

"Terörle Mücadele Yasası" ve onunla bağlantılı "Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri" Türkiye'yi bu duruma getirdi. "Poşu takmak", "halay çekmek" suç olarak görülüyor. Sırf poşu taktığı, halay çektiği için yıllarca hapis cezası alan, yargılanan insanlar var. İnsanlar legal demokratik siyaset yaptıkları için hapse konuluyor. Düşüncelerini dile getirdikleri için hapse konuluyorlar.

Bu, tipik bir "güvenlik devleti"dir.

2012 bütçesi adeta bir savaş bütçesidir. Yalnızca F-35 uçaklarının üretimine katılım 10 milyar dolardır. Bu fatura yoksullara kesilmektedir, silaha ayrılan her kuruş daha az ekmek, daha az özgürlük demektir.

Yasama-Yürütme-Yargı üçlemesinin yürütmenin kontrolüne geçtiği, medyanın büyük ölçüde "yandaş" haline geldiği, diğer kısmının da tehdit ve baskı altında olduğu, STK'ların, üniversitelerin susturulduğu ya da iktidarın borazanı haline getirildiği bir sistemdir bu.

Hürriyet Gazetesi yazarı Sedat Ergin: "Uludere , güvenlik politikalarında ısrar eden, PKK'ya askeri yöntemlerle ağır darbeler indirilerek soruna çözüm bulanabileceği kabulünden yola çıkan bir devlet anlayışının geldiği noktadır... Yaklaşık 30 yıldır süren bu sorunda dönüp dönüp her seferinde yükselen bir maliyetle yine aynı başlangıç noktasına gelmenin anlamsızlığını artık kabul etmemiz gerekiyor." diyor.

AK Parti içeride baskı rejimini derinleştirirken, dışa karşı da "bölgesel liderlik" ve "küresel aktör" olma politikalarını hayata geçirmeye çalışmaktadır. Bu anlamda silahlanmaya da özel bir önem vermektedir. Yakın zamanda Meclis'ten onay alan 2012 bütçesi adeta bir savaş bütçesidir. Silahlanma ve özellikle de silah üretimine önemli miktarda kaynak ayrılmaktadır. Yerli silah sanayi tekellerin iştahını kabartmış, hemen hepsi bu pastadan faydalanmak için savaş gemisinden tankına kadar her türlü silahın üretimine girişmişlerdir.

Şiddet bir çözüm aracı olarak görüldüğü sürece militarizasyondan kurtulmak pek mümkün değil. Özgürlüğün güvenlik araçlarının güçlü olmasından geçtiğine inanıyorlar. Açıktır ki güvenlik politikaları özgürlüğün ve barışın garantisi olarak algılandığı ve uygulandığı sürece korku var olmaya devam edecektir. Korku toplumunda ne özgürlük ne de barış olmaz. Korku toplumunda çatışma, düşmanlık, kin ve açlık hep var olur. Nihayetinde Türkiye' de olan budur.

Tarihi omuzlarında apoletleriyle, göğüslerine astıkları süslü madalyalarıyla, boyunlarındaki kravatlarıyla askerler ve iktidarlar yazdılar hep. İlerde omuzlarındaki apoletleriyle, göğüslerine astıkları süslü madalyalarla generaller ve iktidarlar yazamayacak tarihi; savaş karşıtı, pasifist, insan hakları savunucusu, özgürlükçü kadın ve erkekler yazacaklar…

Güvenlik bütçesine adım adım

2012 YILI BÜTÇESİNE EN ÇOK ARTIŞ EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İÇİN YAPILDI

Silahlı kuvvetlere ayrılan 23 milyara Emniyet ve MİT'e ayrılan ödenekler de eklendiğinde, savunma ve güvenlik amacıyla ayrılan pay 36 milyar TL'yi aşan bir rakama ulaşıyor.

Hükümetin 2012 yılı bütçe tercihinde askeri harcamalar, güvenlik ve Diyanet İşleri Başkanlığı bütçeleri dikkati çekiyor. Bütçede askeri harcamalar için 23 milyar TL'yi aşan bir ödenek bulunuyor. Bütçe dışında silahlanmaya, silah araştırma ve teknoloji geliştirme faaliyetlerine ve üretine ayrılan paraların ise kesin bir bilgisine rastlanmıyor.

Bütçede toplumun yakından ilgilendiği Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Milli Savunma Bakanlığı (MSB) bütçelerinde bir önceki yıla göre sırayla yüzde 14.8 ile yüzde 7.4 oranında artış olurken, Sağlık Bakanlığı'nın bütçesinde yüzde 16.0 azalma yaşandı.

Bütçede en çok artışın yaşandığı kalemler arasında Emniyet Genel Müdürlüğü ve Diyanet İşleri Başkanlığı var. Emniyetin Bütçesi 10 milyar 578 milyon TL'den 12 milyar 119 milyon TL'ye çıkarken artış yüzde 14.6 oldu. Geçen yılki bütçede 3 milyar 178 milyon TL'nin ayrıldığı Diyanet İşleri Başkanlığı payı, 2012 yılında 3.891 milyar TL'ye çıkarıldı. Artış: Yüzde 22.

2012 Bütçesinde Milli Savunma Bakanlığı'nın (MSB) bütçesi de 18 milyar 230 milyon TL olarak belirlendi. MSB bütçesi geçen yıl 16 milyar 975 milyon TL idi. Artış yaklaşık yüzde 7.4 civarında. Ancak, askeri harcama kalemi sadece MSB'den oluşmuyor. Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığını da eklemek gerekiyor. Bu durumda toplam rakam, 23 milyar 176 milyon TL'ye çıkıyor. Bu da toplam bütçenin yüzde 6.6'sına denk düşüyor. Bu rakamlar bütçeye yansıyanlar; ancak askeri harcamalar bunlardan ibaret değil. Başka kalemler de var. Yapılan araştırmalara göre, askeri harcamaların yaklaşık yüzde 84-86'sı Merkezi Bütçeden, yaklaşık yüzde 14-16'sı ise Savunma Sanayi Destekleme Fonundan (SSDF) karşılanıyor. Türk Silahlı Kuvvetleri Güçlendirme Vakfında (TSKGV) toplanan yardımlar ve bağışlar hesaplandığına askeri harcamaların boyutu 23 Milyar TL'nin çok çok üstünde bir rakama ulaşıyor. Bu rakama, Emniyet ve MİT'e ayrılan ödenekler de eklendiğinde, savunma ve güvenlik amacıyla ayrılan pay 36 milyar TL'yi aşan bir rakamla Bütçeye önemli bir yük bindiriyor.

www.arsivakurd.org

SOYKIRIM DEVAM EDİYOR !

Kemalizmin soykırım kanunu: Kanun benim!

Ali Dağdeviren

Tarih 25 Aralık 1935. Dahiliye Vekili Şükrü Kaya: "Tunceli adı ile şimdi teşkil edilecek vilayetin ve o bölgenin eski ismi Dersimdir. Aslen Türk unsuruna mensub bir kitledir. (..) 1876 senesinden beri bugüne kadar muhtelif tarihlerde muhtelif kuvvetlerle 11 harekati askeriye yapılmıştır. Fakat bu harekati askeriye muayyen bir gayeyi istihdaf ettiği için geri alınmış, asıl harekati askeriyeyi icap ettiren zorunluk (soykırım) bu kanunla başlatılacaktır..."

38 maddeden oluşan bu katliam/soykırım fermanının sadece iki maddesi üzerinde bir/iki kişi kısa görüş belirtmişse de maddeler olduğu şekliyle kabul edilmiştir. Her madde tek tek "Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir." olmuştur. Bu soykırım fermanı bir tek günün bir saati ile kabul görmüştür. O mecliste 60 kadar ordinaryüs profesör ve profesör markalı Çankaya yalakası, resmi ideoloji zaptiyesi mebus da vardır.

2 Ocak 1936'da yürürlüğe giren bu fermanın içeriği özetle; valiye savcılık ve yargıçlık görevi veriyor. Vali bölgedeki askeri birliklerin kumandanı bir generaldir. İdam kararları verip bunları infaz yetkisine sahiptir. Sanığa iddianame verilmez. Verilen kararlar kesin olup temyiz edilemez. Bir celsede idam kararları verilir ve verilen kararlar aynı anda infaz edilir. Vali her bakanın olduğu gibi bir bütün olarak Bakanlar Kurulu'nun yetkisini kullanmaktadır. Verilen idam kararlarını kendi başına infaz etmesi TBMM'nin yetkisine de sahip olduğunu göstermektedir.

Zamanın Genel Kurmay Başkanı Fevzi Çakmak'ın: "(...) Kürt köylerine bir etki yapmak ve devlet nüfuzunu hakim kılmak için Erzincan'a nakledilecek bir hava kıtası ile bu köyleri (üzerindekilerle birlikte) tahrib etmenin uygun olacağı düşüncesindeyim." raporu üzerine Bakanlar Kurulu 4 Mayıs 1937 tarihli 'gayet gizli' kararıyla: "(...) Atatürk'ün ve Mareşalin huzurlarıyla köyleri kamilen tahrip etmek lüzumu görüldüğünden müessir bir taaruz harekatıyla..." bu çıbanın kazıması direktifi Dersim soykırımını resmen başlamıştır.

Fransa yapımı hafif bombardıman uçağı Breguet 19'un önünde Dersim'e atılacak bombayı tutan Sabiha Gökçen

DERSİM KANUNU

"Tunceli adı ile şimdi teşkil edilecek vilayetin ve o bölgenin eski ismi Dersim'dir. Aslen Türk unsuruna mensub bir kitledir. (..) 1876 senesinden beri bugüne kadar muhtelif tarihlerde muhtelif kuvvetlerle 11 harekati askeriye yapılmıştır. Fakat bu harekati askeriye muayyen bir gayeyi istihdaf ettiği için geri alınmış, asıl harekati askeriyeyi icap ettiren zorunluk (soykırım) bu kanunla başlatılacaktır..."

DERSİM'DE SOYKIRIM YAPILDI

Çok açık görülüyor ki bu göstermelik kanun çok önceden kararlaştırılan soykırıma geçirilen bir maskedir. Bu maskenin örtmeğe çalıştığı gerçeği ise Elazığ valisi Deli Fahri açığa vurmaktadır: " Kanun, kanun, kanunun içerisine.. tükürürüm. İki dudağımızın arasından çıkan her söz kanundur..." Gerçekten de fiili durum ve icraat bu yöndedir, oldukça vahimdir.

Özellikle çocukların katledilmesi, hamile kadınların kurşuna dizilmesi, beşikteki bebelerin kayalıklardan atılması, mağaralarda zehirli gazlarla fare gibi yok edilmeleri, genç kızlara ve kadınlara tecavüz, mermi harcamamak için insanların meşe sopalarıyla öldürülmesi ve çok sayıda insanın kara vagonlarla bilinmeyen diyarlara/ölüme sevk edilmeleri açık bir soykırım olup Birleşmiş Milletler'in 11 Aralık 1946 tarih ve 96 sayılı SOYKIRIM SUÇUNUN ÖNLENMESİ VE CEZALANDILMASI Kararı'nın 2'nci maddesiyle yapılan tanımlama kapsamındadır: "Bu sözleşmede , soykırım, ulusal, etnik, ırksal yada dinsel bir grubun, tümüyle yada bir bölümüyle yok edilmek amacıyla: a) Üyelerinin öldürülmesi, b) Üyelerinin bedensel yada zihinsel olarak ciddi zarara uğratılması; c) Grubun tümüyle yada bir bölümüyle bedensel yıkıma uğratılması amacıyla tasarlanmış yaşam koşullarına bilerek sokulması; d) Grup içinde doğumları önlemeyi amaçlayan önlemlerin alınması; e) Çocukların zorla bir başka gruba aktarılması edimlerinden herhangi biri anlamına gelir" Görüleceği gibi bu katliamda bu tanımların hepsini içeren geniş bir soykırım yapılmıştır.

Katliamla ilgili olarak siyasi rant peşinde olan Erdoğan'ın yarım ağızlı, kuru Dersim özrü yalanının perdesini aralayan Murat Karayılan'ın "Soykırım bugün Kürdistan'a yayılarak devam ediyor" söylemi gerçeğin kendisidir. Başta kansız katliam aygıtı Yatılı Bölge Okulları olmak üzere 90'lardan başlayarak yakılıp yıkılarak boşaltılan köyler-kasabalar, sürgün yolunda açlığa,susuzluğa ve ölüme mahkum edilen her yaştan masum, yoksul insanlar ve dolup taşan zindanlar, sorgusuz, sualsiz karanlık köşelerde katledilen insanlar, kimyasal gazlar, ailelerinden koparılarak zindanlarda rehin tutulan binlerce çocuk, anne-babaları ve büyük kardeşleri esir alınarak dört duvar arasında açlığa mahkum edilen bebeler zamana yaydırılan bir soykırımdır.

Dersim'deki soykırım bugün de Kürdistan'da sürüyor. Başta Yatılı Bölge Okulları olmak üzere 90'lardan başlayarak boşaltılan köyler-kasabalar, dolup taşan zindanlar, sorgusuz, sualsiz karanlık köşelerde katledilen insanlar, kimyasal gazlar, ailelerinden koparılarak zindanlarda rehin tutulan binlerce çocuk zamana yaydırılan bir soykırımdır.

2 Ocak 1936'da yürürlüğe giren bu kanun özetle; valiye savcılık ve yargıçlık görevi veriyor. Vali bölgedeki askeri birliklerin kumandanı bir generaldir. İdam kararları verip bunları infaz yetkisine sahiptir. Sanığa iddianame verilmez. Verilen kararlar kesin olup temyiz edilemez. Vali her bakanın olduğu gibi bir bütün olarak Bakanlar Kurulu'nun yetkisini kullanmaktadır.

Başta Kürt Halk Önderi Öcalan'a yönelik ağır/ölümcül tecrit olmak üzere zindanlara kapatılan binlerce siyasi tutsak, tutuklanan aydınlar/avukatlar, üniversite öğrencileri, yazar/çizerler, basın/yayın ve çalışanlarına yönelik saldırılar sinsice yürütülen soykırımın bir parçasıdır. Kürdü ve Kürtlüğü ve bir bütün olarak bir coğrafyayı tarihe gömmektir. Aslında Barış çabalarıyla birlikte zamana yayılı bu Maskeli Soykırım'ı açıkça ortaya koymak gerekir.

Bugün Kürtlerin Amed zindanından günümüze uzanan direniş/diriliş hamlesiyle TC zindanlarında ve çıkarcı/vicdansız Avrupa merkezlerinde yaşamlarını ölüme yatırmaları eylemi, Türk devletinin planlanmış Maskeli Soykırım'ına karşı direnmedir. Kahramancadır. Onurludur, tarihidir. Tüm insanlığın buna ortak olması gerekmektedir.

Hitler iktidara gelmesinin ardından dünyaya dehşet saçan bir soykırım başlattı. Hitler'i omuzlayan Göebbels'ler; çağına göre her alanda ileri sayılan Alman halkını aldatarak akın akın Gamalı Haç bayraklarının altına topladı. Yüzde kırk dokuz ile birlikte etrafını çevreleyen Göebbels'lerle Erdoğan da başta Kürt Direnişi olmak üzere kendi egemenliği altına alamadığı herkese karşı açık savaş başlatmıştır. Soykırım madalyasına koşan Deli Fahri örneği; oluşturduğu asker-polis-yargı-basın-cemaat gibi özel kuvvetlerle başta hak/hukuk ve adalet olmak üzere demokrasi ürünü her şeyin üstüne yürümüş bulunuyor.

Naziler; "Hukuk bizim irademizdir" diyerek soykırım hukukunu yarattılar. Heidelberg Üniversitesi'nin insanlık onurunun abidesi Hukuk Hocası Anschütz: "Bu ülkede Anayasa/hukuk kalmamıştır ki, dersi okunsun" diyerek isyan bayrağını yükseltmiş ve görevinden ayrılmıştır.

Dün, TC Dersim soykırım Meclisi'nde olduğu gibi bugün de (istisnaları hariç) Türk Meclis'inin, profesörlerinin, bilim insanlarının, aydınlarının, yazar -çizerlerinin, basın- yayın organlarının, sanatçılarının, düşünürlerinin, Gülenci-devletçi din adamlarının, siyasilerinin, hukukçularının büyük çoğunluğu meslek onurunu, vicdanını ,ruhunu ve bunlarla birlikte insanlık onurunu AKP'nin faşizan gidişatına teslim etmişlerdir. Bunlar günümüz Kürt soykırımını yürüten cemaat, siyaset ve ticaret koalisyonudur.

Zalimin, zulmün, ihanetin ve alçaklığın egemen olduğu bu acılı günlere verilen ağır bedeller; Kürt, Türk ve tüm Mezopotamya/Anadolu/Türkiye Halklarına barış, demokrasi ve insan onuruna yaraşır birlikteliği sağlayacak özgür/aydınlık günler içindir.
Zaferin işareti, Güneş'in doğuşudur. Varlığı, kimliği, özgürlüğü gasp edilen zulüm altındaki tüm mazlum halklara armağan olsun!

www.arsivakurd.org

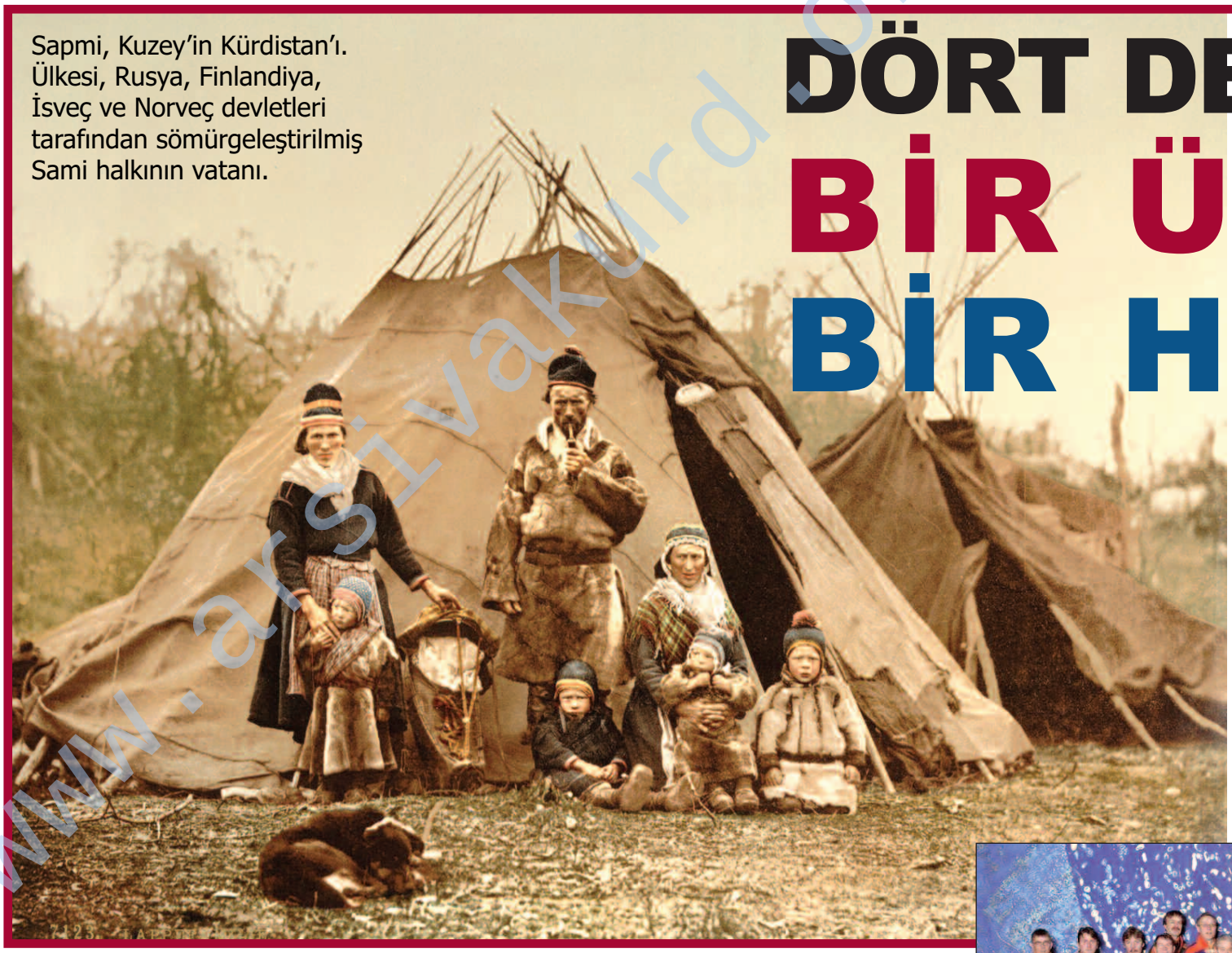

Sapmi, Kuzey'in Kürdistan'ı. Ülkesi, Rusya, Finlandiya, İsveç ve Norveç devletleri tarafından sömürgeleştirilmiş Sami halkının vatanı.

DÖRT DEVLET BİR ÜLKE BİR HALK

Finlandiya devleti 1996'dan itibaren "Yerli Halk" statüsü ile Sami halkının varlığını anayasal teminat altına almış ve SAMETİNGET'e dil ve kültürel konularda otonom bir yetki tanımıştır.

Naile Aras

Sapmi, Kuzey'in Kürdistan'ı. Ülkesi, Rusya, Finlandiya, İsveç ve Norveç devletleri tarafından sömürgeleştirilmiş Sami halkının vatanı. Kesin nüfus sayımına dayanmamakla birlikte Sapmi ülkesinde yaklaşık 80 000 Saminin yaşandığı varsayılıyor. Bunlardan 20 bini İsveç, 50-65 bin Norveç, 8 bini Finlandiya ve 2 bini ise Rusya Sapmi'sinde yaşıyor. Fin-uygur dil ailesine ait olan samicenin 9 ayrı diyalekti var.En küçük Sami diyalekti olan Lüle samicesi yalnızca 500 kişi tarafından konuşuluyor.

Farklı devletler tarafından parçalanmış olsa da Sapmi'nin sömürgeleştirilme süreci birbirine benziyor. İsveç devletinin Sapmi'de 1634'de gümüş madenlerine rastlaması Sami halkının talihsiz kaderinin başlangıcı oluyor. Avcılık, balıkçılık, ren geyiği besiciliği ve kürk ticareti yapan Samilerin özgür yaşamını kontrol altına alamayan devlet, cazip ayrıcalıklarla isveçlileri Sapmi'ye yerleşmeye teşvik ediyor. 1673'te çıkarılan bir yasa ile Sapmi'de yerleşik hayata geçen İsveçliler askerlik yapmaktan ve 15 yıl boyunca vergi ödemekten muaf tutuluyor. 1800'lü yıllara gelindiğinde Samiler kendi topraklarında azınlık konumuna geçiyor. Süreç içerisinde hıristiyanlaştırma, eğitim ve asimilasyon politikalarıyla sömürgeci sistem iyiden iyiye pekişiyor.

Tıpkı Kürtler gibi Samiler de etnik varlıklarını korumak ve politik haklarını elde edebilmek için 1904'ten itibaren farklı biçimlerde örgütlenmeye başladılar. 1956'da İsveç, Norveç, Finlandiya ve Rusya'daki Samilerin İşbirliği organı olan Kuzey ülkeleri Sami Konseyi kuruldu. Hem Samilerin kendi mücadeleleri hem de BM 'e bağlı ILO'nun Yerli Halklar konusunda yaptığı çalışmalar sonucu İsveç devleti ilk olarak 1977'de Samilerin "Yerli Halk" statüsünü tanıdı. 1998' de de resmi olarak Sami halkından özür diledi. 1972'de Finlandiya'da, 1989'da Norveç'te 1993' te de İsveç'te Sami halkının parlamentosu olan SAMETINGET kuruldu. Bu üç ülkedeki Sami parlamentosu farklı yetkisel özelliklere sahip.. Finlandiya devleti 1996'dan itibaren "Yerli Halk" statüsü ile Sami halkının varlığını anayasal teminat altına almış ve SAMETİNGET'e dil ve kültürel konularda otonom bir yetki tanımıştır. Norveç anayasasında ise "devlet kurumları Sami halkının kendi dilini, kültürünü ve sosyal yaşamını bir bütün olarak koruyabilmesi ve geliştirebilmesi için gerekli koşulları sağlamakla yükümlüdür" diye bir hüküm vardır. Özel bir yasa ile garanti altına alınan İsveç'teki SAMETİNG'e her dört yılda bir yapılan seçimle 31 milletvekili seçilir. Ekonomik, toplumsal ve kültürel yaşam, insan hakları, dil ve eğitim gibi bir çok faaliyet Sametinget'in kapsam alanındadır.

Yerli halklara kendi geleceğini belirlemekte önemli haklar tanıyan 169 no'lu sözleşme 1989 yılında ILO tarafından kabul edildi ve 1991'den itibaren ise yürürlüğe girdi. 2007 yılından beri ise Birleşmiş Milletler Yerli Halkların Hakları Bildirgesi yürürlüktedir. 2002 yılında ise kalıcı bir organ olan Birleşmiş Milletler Yerli Halklar Forum'u kuruldu. İLO'nun tanımına göre Yerli Halk (Indigenous peoples) tarihsel bir bütünlüğe ve kültürel bir ortaklığa sahip; aynı zamanda işgal veya kolonileşme öncesi o toprakların kadim sahipleri olan ve bu yüzden kendilerini sömürgenlerin kültüründen farklı gören ve kendi kültürlerini, kendi kendilerini yönetme hakkına sahip olmak isteyen halklara veya milletlere verilen isimdir. Genelde birbirine karıştırılsa da Ulusal veya Etnik Azınlık kavramı ile Yerli halk tanımlaması arasında önemli fark vardır. Ulusal azınlıklar, yüzlerce yıl boyunca dilsel ve kültürel birlik bağı içerisinde birlikte yaşamış ve yaşadıkları ülke ile tarihsel bağları olan topluluklardır. Sonradan gelen göçmen grupların oluşturduğu topluluklar bu tanımlamaya girmez örneğin. Ulusal azınlıklar kimi zaman coğrafik bağlamda ele alındığı gibi, kimi zaman İsveçteki Yahudiler ve Romanlar gibi sadece dilsel ve kültürel birliktelik temelinde tanımlanırlar.

Şu an farklı devletler içerisinde farklı siyasal ve toplumsal koşullarda bulunsalar bile Kürtler ve Kürdistan tipik bir işgal ve sömürgeleştirilme tarihsel sürecini yaşayarak bugünlere gelmiştir. Avusturalya'daki aborjinler, Latin Amerika'daki İnka, Keçua ve Mapuçi Kızılderilileri, Kuzey ülkelerindeki Samiler gibi Kürtler de işgalci ve sömürgeci devletlerin yarattığı talan, tahribat, kültürel, dilsel ve fiziksel kırımdan geçtiler. Hal böyle iken Kürtler, yerli hakların elde ettiği statüden faydalanmak için bugüne kadar (bildiğim kadarıyla) BM nezdinde herhangi bir girişimde bulunmadılar. Oysa dil ve eğitim hakları bakımından yerli halklar, azınlıkların statüsünden daha güçlü bir durumdadırlar. Elbette Kuzey Kürdistan'da özgürlük ve demokrasi mücadelesinin bugün gelip dayandığı aşama ve Kürt halkının beklentileri artık yalnızca dil ve eğitim hakkıyla yetinebilme taleplerinin çok ilerisindedir. Ulaşılması amaçlanan siyasi statü otonomi, demokratik özerklik veya federasyon da olsa, bu durum siyasi hak mücadelesine ivme kazandırabilecek uluslarası meşruiyet kazanma girişimlerinden geri durmayı gerektirmez.

www.arsivakurd.org